

gemeente
Weststellingwerf

GRP Weststellingwerf 2016 - 2020 achtergronddocument

GRP Weststellingwerf 2016-2020

Achtergronddocument

Definitief

projectnr. 266633
revisie 08
31 maart 2016

auteur(s)

Aale Boek
Niels IJsseldijk
Melle Buruma
Gerlof Huisman

Opdrachtgever

gemeente
Weststellingwerf

Postbus 60
8470 AB WOLVEGA

datum vrijgave

31/3/16

beschrijving revisie 08

Definitief – vastgesteld in de Raadsvergadering
van 7 maart 2016

goedkeuring

G. Huisman

vrijgave

J.L. Hof

Projectgroep bestaande uit:

Gert-jan Warrink	Ooststellingwerf
Willem de Vries	Weststellingwerf
Siebrand Hulshoff	Opsterland
Heerco Bergsma	Opsterland
Hans Valk	Wetterskip Fryslân
Jelke Bosma	Wetterskip Fryslân
Aale Boek	Antea Group
Niels IJsseldijk	Antea Group
Melle Buruma	Antea Group
Gerlof Huisman	Antea Group

Tekstbijdragen:

-

Fotografie:

-

Vormgeving:

Antea Group

Datum van uitgave:

31 maart 2016

Contactadres:

Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN

Copyright © maart 2016

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud	Blz.
1	Inleiding3
2	De context van de gemeentelijke watertaken5
2.1	Begrippenkader5
2.2	De taakstellingen en verplichtingen van de betrokken partijen10
3	Wettelijk kader; taken en plichten gemeente.....13
4	Kwaliteitscatalogus19
4.1	Stedelijk afvalwater20
4.2	Hemelwater23
4.3	Grondwater27
4.4	Protocollen30
4.5	Differentiatie in structuurelementen (gebieden)31
5	Evaluatie Gemeentelijk Rioleringsplan 2010 - 201433
6	Huidig beleid.....37
7	De voorzieningen in Weststellingwerf.....41
7.1	Leeftijdsopbouw vrijverval riolering.....41
7.2	De huidige arealen43
7.3	Verwachte areaaluitbreiding.....43
8	Nulmeting Weststellingwerf45
8.1	De basis voor de nulmeting.....45
8.2	Weststellingwerf- totaal.....51
8.3	Stedelijk afvalwater52
8.4	Hemelwater53
8.5	Grondwater54
8.6	Budget 2014 (begroting)55
9	Wat vinden wij belangrijk? nadere toelichting op onze ambities57
9.1	Wat is ambitie?57
9.2	Proces57
9.3	Waar is welke kwaliteitsniveau wenselijk?58
9.3.1	<i>Ambitie stedelijk afvalwater58</i>
9.3.2	<i>Ambitie hemelwater60</i>
9.3.3	<i>Ambitie grondwater.....64</i>
9.4	Beleidsscenario's.....66
9.4.1	<i>Scenario A: klimaatbestendig en duurzaam (riool)waterbeheer67</i>
9.4.2	<i>Scenario A-: klimaatbestendig (riool)waterbeheer69</i>
9.4.3	<i>Scenario B: in stand houden wat goed is en planmatig verbeteren71</i>
10	Besparingspotentieel73
10.1	Selecteren van de besparingsmogelijkheden73
10.2	Besparen door slimmer (samen) te werken in output/outcome gestuurd beheer.....74

11	Uitvoeringsprogramma van de beleidsscenario's	75
11.1	Activiteitenprogramma scenario A.....	76
11.2	Activiteitenprogramma scenario A⁻	78
11.3	Activiteitenprogramma scenario B	79
11.4	Organisatie	81
12	Kostendekkingplan.....	83
12.1	Uitgangspunten en rekenmethode.....	83
12.2	Heffingsgrondslag en eenheden	86
12.3	Heroverweging heffingsgrondslag.....	87
12.4	Heroverweging financieringsstrategie.....	88
12.5	Ontwikkeling tarief rioolheffing	89
13	Raadsbesluit	91
	Literatuur en basisgegevens	97

Bijlage A: invulling protocollen kwaliteitscatalogus

Bijlage B: detail evaluatie Gemeentelijk Rioleringsplan 2010 - 2014

Bijlage C: detailgegevens voorzieningen

Bijlage D: de nulmeting in detail

Bijlage E: notulen bijeenkomst portefeuillehouders 26 juni 2014

Bijlage F: kostendekkingplannen

1 Inleiding

Sinds de komst van riolering begin 1900 is de hygiëne van de Nederlandse huishoudens met sprongen vooruitgegaan. Ook het milieu is gebaat bij het bestaan van de huidige rioleringszorg. Het is nog niet zo heel lang geleden dat het verzamelde afvalwater rechtstreeks op sloten, vijvers en kanalen werd geloosd. Nu wordt al het afvalwater eerst gezuiverd voordat het in oppervlaktewater terecht komt.

riolering dient drie belangen:

1. bescherming van de volksgezondheid en volkshygiëne;
2. bescherming van het milieu;
3. het instandhouden van de kwaliteit van de leefomgeving.

In de gemeente Weststellingwerf ligt voor € 174 miljoen aan gemeentelijke rioleringsvoorzieningen in de grond. Alleen al aan het reguliere beheer van de riolering wordt jaarlijks circa € 1 miljoen besteed. Onvoldoende beheer en onderhoud leidt tot kapitaalvernietiging. Er is dus een degelijke visie nodig met een achterliggend beheerplan om doelmatig en rechtmatig beheer toe te passen.

De gemeentelijke watertaken

Aanleg, beheer en onderhoud van riolering is een gemeentelijke taak die zijn wettelijke basis vindt in de Wet milieubeheer. Het Gemeentelijk Rioleringsplan (hierna GRP) geeft inzicht in de aanleg, tijdige vervanging, verbeteringen, beheer en onderhoud van de riolering en natuurlijk in de kosten van al deze factoren. Het opstellen en publiceren van een GRP is niet vrijblijvend. Sinds 1 januari 1994 verplicht de Wet Milieubeheer alle gemeenten daartoe. De termijn van het 3^e GRP is eind 2014 verlopen. Om aan de wettelijke planverplichting te (blijven) voldoen is dus een nieuw GRP noodzakelijk. De actualisatie van het GRP is in OWO verband opgepakt.

Doelstelling GRP

Dit GRP beschrijft de beleidsvoornemens en (bijbehorende) maatregelen voor inzameling, transport en (lokale) verwerking van stedelijk afval-, hemel- en grondwater in de gemeente Weststellingwerf voor de periode 2016-2020. Het beleidsplan vertaald voorgenomen maatregelen in een kostendekkingplan en geeft aan welke gevolgen dit heeft voor de rioolheffing.

Opgave vanuit het Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK)

Tegenwoordig is het echter niet alleen meer 'goed passen op' de riolering. Het accent ligt steeds meer op efficiëntie, doelmatigheid, rechtmatigheid: meer kwaliteit én minder kosten. Logisch, de burger betaalt, elke mogelijke lastenverlichting, bijvoorbeeld door het toepassen van de nieuwste innovaties, moet daarom onderzocht en afgewogen worden. Daarnaast is het geen sinecure alle belanghebbenden te verbinden en alle kennis en inzicht op de goede plaats te benutten.

In heel Nederland wordt dan ook gewerkt aan een kostenbesparing in de (afval)waterketen. Het Landelijk Bestuursakkoord Water 2011 kijkt hierop toe. In het verlengde daarvan hebben de Friese waterketenpartners in het Provinciaal Bestuurlijk Overleg Water van 12 oktober 2012 aangegeven in 2020 **structureel € 12,1 miljoen euro** minder meerkosten te willen hebben op de **jaarlijkse kosten**. Voor de afvalwaterketen (dit is exclusief de taken van het drinkwaterbedrijf) komt de besparing neer op 11,5 miljoen euro, waarvan 7,8 miljoen euro voor de Friese gemeenten en 3,7 miljoen euro voor het Wetterskip.

Om de doelen uit het bestuursakkoord te realiseren, is het de uitdaging voor gemeenten en Waterschap(en) om intensief samen te werken, slimmer te investeren en slimmer te beheren.

De gemeenten Opsterland, Weststellingwerf en Ooststellingwerf werken al langere tijd op verschillende fronten samen. In het belang van elkaars krachten benutten wordt het onderzoek naar het besparingspotentieel in de waterketen dan ook in OWO verband opgepakt.

Keuzes maken

In dit GRP worden keuzes gemaakt. Niet alleen keuzes voor het bepalen van de prioriteit maar ook keuzes bij de gewenste kwaliteit. Vragen als 'wanneer is "water-op-straat" acceptabel?', 'hoe lang mag een rioolgemaal in storing staan?', 'Mogen ambities naar beneden bijgesteld worden om besparingen te realiseren?' en 'Mogen besparingen tot (hogere) risico's leiden?' staan hierbij centraal.

Implementatie besparingsnotitie in GRP

Er is voor gekozen het onderzoek naar het besparingspotentieel parallel met het opstellen van het nieuwe GRP uit te voeren. In het belang van elkaars krachten benutten is het onderzoek naar het besparingspotentieel in de waterketen en het actualiseren van de GRP's in OWO verband opgepakt. Daarbij heeft voortdurend een wisselwerking plaats gevonden met de conclusies en voorstellen vanuit de besparingsnotitie. Op die manier zijn de voorstellen tot besparing direct geactiveerd en geïmplementeerd in het beleid. In het traject zijn een aantal bestuurlijke stappen opgenomen. Hier is voor gekozen om regelmatig, tijdens het vrijkomen van resultaten, uitkomsten bij het bestuur te toetsen, richting te proeven en te informeren. Hiermee heeft de ambtelijke werkgroep de bestuurlijke barometer gepeild en is de koers getoetst.

Van beleidskader naar operationele plannen

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het stellen van het beleidskader, het college is vervolgens verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleidskader. Het is aan het college hoe zij op een doelmatige en efficiënte wijze dit beleidskader invult. Met dit GRP wordt het beleidskader voor de gemeentelijke watertaken vastgesteld voor de periode 2016 tot en met 2020.

De komende jaren kunnen inzichten en plannen wijzigen. Daardoor dienen zich mogelijk nieuwe projecten aan. Deze ontwikkelingen worden in de operationele plannen meegenomen. De gehanteerde planperiode geeft echter over een redelijke termijn zekerheid voor een gericht rioleringsbeleid en biedt voldoende flexibiliteit voor een tijdige bijsturing. Het college rapporteert jaarlijks de Raad over de voortgang met het daarbij behorende financiële overzicht.

Planvorming, betrokken partijen

Dit GRP is onder begeleiding van Antea Group opgesteld. Bij de planvorming is een ambtelijke projectgroep betrokken met medewerkers vanuit de afdelingen Ruimte en Middelen. Vertegenwoordigers van Wetterskip Fryslân hebben eveneens zitting in deze projectgroep. Provincie Fryslân is als vast agenda lid tussentijds op de hoogte gesteld van voortgang en inhoud van de planvorming.

Leeswijzer

Het GRP bestaat naast dit achtergronddocument uit een hoofdrapport. Dit achtergronddocument bevat de relevante en verplichte (technische) onderbouwing die benodigd is geweest om het hoofdrapport op te kunnen stellen. Het achtergronddocument geeft achtereenvolgens inzage in:

Wat moeten wij?	- De context van de gemeentelijke watertaken (hoofdstuk 2) - Het wettelijk kader, taken en plichten (hoofdstuk 3) - Het kwaliteitskader gemeentelijke watertaken (hoofdstuk 4)
Waar staan wij?	- Een evaluatie van het huidig kader (hoofdstuk 5) - Het huidige beleid (hoofdstuk 6) - Een overzicht van het areaal (hoofdstuk 7) - De nulmeting (hoofdstuk 8)
Wat vinden wij belangrijk?	- Een nadere toelichting op onze ambities (hoofdstuk 9) - De wijze waarop we het besparingspotentieel inboeken (hoofdstuk 10)
Wat betekent dit?	- De uitvoeringsprogramma's van het beleidsscenario (hoofdstuk 11) - Uitwerking van de middelen en kostendekking (hoofdstuk 12)
Wat spreken wij af?	- Raadsbesluit (hoofdstuk 13)

2 De context van de gemeentelijke watertaken

De gemeentelijke watertaken omvatten meer dan de zorg voor een stelsel van buizen in de grond. Om de inhoud van dit GRP te kunnen begrijpen is kennis nodig van de (milieu) technische, financiële, organisatorische en juridische aspecten. Dit hoofdstuk beschrijft de context van de gemeentelijke watertaken.

2.1 Begrippenkader

Het vakgebied van de gemeentelijke watertaken kent een eigen begrippenkader. De belangrijkste begrippen worden in deze paragraaf toegelicht.

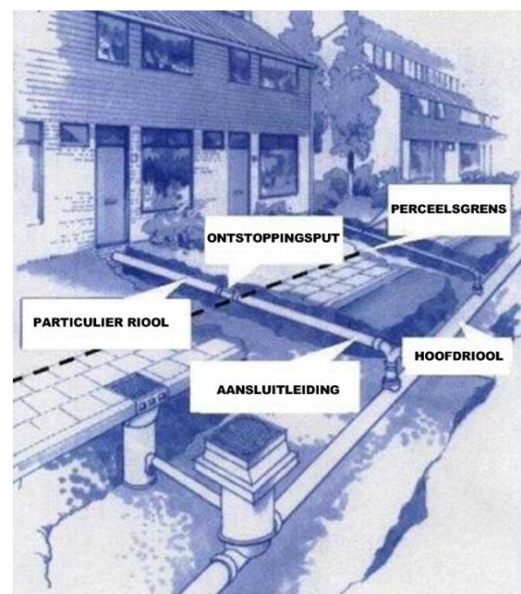
Verschillende soorten afvalwater

Met de wetwijziging door de Wet gemeentelijke watertaken is het onderscheid in verschillende soorten afvalwater per 1 januari 2008 als volgt:

- **Huishoudelijk afvalwater:** afvalwater dat overwegend afkomstig is van menselijke stofwisseling en huishoudelijke werkzaamheden;
- **Bedrijfsafvalwater:** afvalwater dat vrijkomt bij door bedrijfsmatige processen en dat geen huishoudelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater of grondwater is;
- **Glastuinbouw:** afvalwater dat vrijkomt bij de teelt van gewassen in kassen en dat geen huishoudelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater of grondwater is. Het gaat hier onder andere om spoelwater, spuiwater, drainagewater, reinigingswater en condenswater;
- **Stedelijk afvalwater:** huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, hemelwater, grondwater of ander afvalwater;
- **Ander afvalwater:** datgene wat niet onder een van voorgaande begrippen is te vatten. Een voorbeeld van 'ander afvalwater' is 'zwembadwater' bij een particulier huishouden dat geloosd moet worden. Te lozen zwembadwater van een professioneel zwembad is echter bedrijfsafvalwater.

Particulier terrein

De particulier is op eigen terrein verantwoordelijk voor de staat van zijn woning en perceel. Hieronder valt ook het in stand houden van de diverse leidingen (binnens- en buitenshuis) die gebruikt worden voor het inzamelen en afvoeren van afvalwater. Op de erfgrans gaat de verantwoordelijkheid over naar de gemeente. Op de erfgrans is veelal een zogenaamd ontstoppingsstuk aangebracht. Via dat ontstoppingsstuk wordt in geval van een verstopping nagegaan in welke deel van de riolering de verstopping aanwezig is (particulier of gemeente). In geval van een verstopping zoekt de particulier het ontstoppingsstuk op. Is de verstopping in het gemeentelijk deel van de riolering aanwezig dan lost de gemeente deze op. Bij een verstopping in het deel van de particulier is de particulier zelf verantwoordelijk voor het oplossen.

Watersysteem

Het watersysteem bestaat uit verschillende onderdelen waarbij water in zijn verschillende verschijningsvormen met elkaar samenhangt. Zo valt hemelwater op de grond en zakt in de bodem (**grondwater**) of loopt naar het zichtbare water in vijvers en sloten (**oppervlaktewater**). Het grootste deel komt uiteindelijk in zee terecht. Daar verdamppt het, vormt het wolken die naar land drijven en opnieuw neerslag geven (**hemelwater**). Dit vormt de natuurlijke weg van het water - de **natuurlijke waterkringloop** - ook wel watersysteem genoemd.

Rioolgemaal

Om de stroomsnelheid te bewaren, lopen riolen schuin omlaag. Wanneer de riolen circa 3 meter diep onder de grond liggen wordt een pomp (rioolgemaal) geplaatst dat het water omhoog pompt in een hoger gelegen deel van het rioolstelsel of over langere afstand transporteert. Dit is goedkoper dan het riool over grote afstand steeds dieper leggen.

Rioolwaterwaterzuiveringsinstallatie (RWZI)

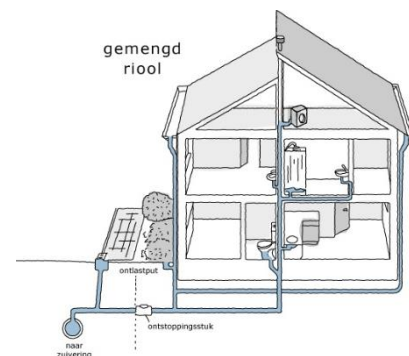
Het ingezamelde afval- en hemelwater wordt via rioolgemalen en persleidingen afgevoerd naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) in Wolvega waar het wordt gezuiverd.

Overnamepunten

In de rioleringszorg is sprake van een tweetal zogenaamde overnamepunten. Allereerst het punt waar de gemeente het stedelijk afvalwater (hemelwater + afvalwater) van de particulieren (woningen en bedrijven) overneemt. Het tweede punt betreft het punt waar het Wetterskip het stedelijk afvalwater overneemt van de gemeente (aansluitpunt).

Gemengd rioolstelsel

Riolen zijn niets meer of minder dan middelen voor de inzameling en transport van afval- en hemelwater. Er bestaan verschillende typen rioolstelsels. In Weststellingwerf bestaat iets meer dan de helft van de vrijverval riolen uit gemengde rioolstelsels. Bij een gemengd rioolstelsel wordt overtollig hemelwater gezamenlijk met huishoudelijk en bedrijfsafvalwater ingezameld en afgevoerd. Het gemengde stelsel moet dus geschikt zijn om bij zware regenval aanzienlijke hoeveelheden hemelwater en afvalwater te bergen en af te voeren.

Riooloverstort

Het is niet doelmatig om het gemengde rioolstelsel zo groot te maken dat bij hevige regenval al het met hemelwater verdund afvalwater kan worden afgevoerd naar de RWZI. In het rioolstelsel zijn daarom op verschillende plaatsen riooloverstorten aanwezig. Via een overstort wordt het verdund afvalwater dat niet door de riolering kan worden verwerkt, afgevoerd naar oppervlaktewater. Het oppervlaktewater raakt hierdoor mogelijk vervuild waardoor risico's voor de volksgezondheid en aantasting van natuurwaarden kunnen optreden.

Randvoorziening

Om de omvang en schade van riooloverstortingen te verminderen zijn in Weststellingwerf randvoorzieningen aangelegd bij de riooloverstortingen. De randvoorzieningen in Weststellingwerf zijn uitgevoerd als bergbezinkbassin of bergbezinkleiding. Dit is een grote betonnen bak of leiding waarin afvalwater tijdelijk wordt geborgen. Als de bui is overgetrokken en het riool niet meer vol is, stroomt het hemelwater en het vervuilde slib terug het rioolstelsel in naar de zuivering. Door deze extra inhoud aan het rioolstelsel toe te voegen, daalt het aantal riooloverstortingen. Daarnaast is de voorziening zo ontworpen dat het verontreinigde slib zo veel mogelijk bezinkt. Het water dat alsnog overstort vanuit de randvoorziening op oppervlaktewater is relatief schoon.

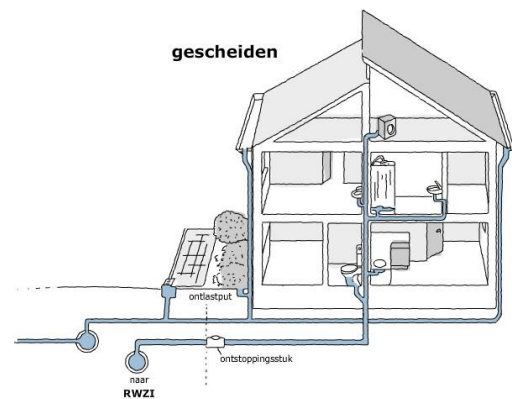
Afkoppelen

Een meer duurzame methode om riooloverstortingen te verminderen is voorkomen dat (te veel) schoon hemelwater in het gemengde rioolstelsel terecht komt. Dit kan door hemelwateraansluitingen van het gemengde rioolstelsel 'af te koppelen'. Bijkomend voordeel van afkoppelen is dat het rendement van de rioolwaterzuiveringsinstallatie toeneemt. Afgekoppeld hemelwater kan in de bodem worden geïnfiltreerd of direct worden afgevoerd naar oppervlaktewater. De afkoppelmogelijkheden zijn afhankelijk van de plaatselijke bodemopbouw, de grondwaterstand en de aanwezigheid van oppervlaktewater.

Gescheiden en verbeterd gescheiden rioolstelsels

Om overstortingen van afvalwater te voorkomen zijn in woonwijken en op bedrijventerreinen zogenaamde verbeterd gescheiden rioolstelsels aangelegd. Een verbeterd gescheiden stelsel bestaat uit een apart riool voor het afvalwater en een apart hemelwaterriool, die onderling gekoppeld zijn. Bij volledig gescheiden stelsels ontbreekt een koppeling en komt meegespoeld vuil van bijvoorbeeld wegen via het hemelwaterriool rechtstreeks in het oppervlaktewater terecht. Dit wordt de 'first flush' genoemd en gebeurt aan het begin van een regenbui, na een droge periode.

In verbeterd gescheiden stelsels stroomt de first flush door de koppeling naar het afvalwaterriool en vandaar naar de RWZI. De koppeling is zo gemaakt dat alleen water van het hemelwaterstelsel naar het afvalwaterstelsel kan stromen en niet andersom. In veel gevallen is de scheiding tussen het afvalwater en hemelwaterriool tot in het gemaal doorgevoerd. Nadeel van verbeterd gescheiden stelsels is dat (op jaarbasis) een groot deel van het hemelwater naar de RWZI wordt getransporteerd. Om dit probleem te voorkomen zijn er de laatste jaren verbeteringen ontwikkeld die de afvoer van hemelwater beperken (o.a. draaitijdbeperking op de gemalen).

Drukriolering

Is een riolering met natuurlijk verval niet mogelijk of in ieder geval onpraktisch of ondoelmatig, dan wordt mechanische riolering toegepast. In Weststellingwerf gaat het om drukriolering. Drukriolering wordt in het buitengebied toegepast om het afvalwater van verspreid liggende boerderijen en andere percelen naar een rioolwaterzuiveringinrichting te vervoeren.

Als het waterpeil in de put een bepaald niveau bereikt, dan zorgt het systeem er automatisch voor dat de put gelegegd wordt. Een afvalwaterpomp leegt één of enkele malen per etmaal de pompput en duwt het verzamelde afvalwater in de leiding.

Met drukriolering wordt uitsluitend afvalwater getransporteerd in verband met de beschikbare capaciteit. Hemelwater wordt lokaal afgevoerd naar open water.

Hemelwateroverlast

Riolering

Door de klimaatverandering zullen zeer zware regenbuien vaker en heftiger optreden. In alle KNMI-scenario's nemen de buien toe. Het traditionele rioolstelsel kan deze grote hoeveelheden neerslag niet meteen op alle plaatsen verwerken. Daarvoor is het niet ontworpen. De riolering is bedoeld om bij normale regenbuien het water van wegen en daken af te voeren. Om bij grote hoosbuien schade te voorkomen, zijn aanvullende maatregelen nodig. Bijvoorbeeld infiltratie in de bodem, afvoer naar open water en kortdurende berging op straat of in de openbare ruimte. Maar ook kan de particulier gestimuleerd/gedwongen worden het water op eigen terrein te verwerken. Wel moeten we leren accepteren dat door toename van hevige buien vaker water op straat zal staan. Wat wel en niet acceptabel is en hoeveel geld aan maatregelen wordt uit gegeven, zijn lokale keuzes die in het GRP gemaakt zullen worden.

Wat wordt verstaan onder overlast is nader toegelicht in de kwaliteitscatalogus (hoofdstuk 4).

Oppervlaktewater

Een belangrijke taak van het oppervlaktewatersysteem is het bergen en afvoeren van hemelwater. Indien onvoldoende ruimte voor water aanwezig is en de watergangen niet voldoende water kunnen afvoeren kan uiteindelijk het water buiten de oevers treden van de watergang bij zeer zware regenbuien. Voordat dit gebeurt kan het waterpeil in de watergangen al zo gestegen zijn dat riooloverstorten en drainage niet meer onbelemmerd af kunnen stromen. Het peilbeheer in deze watergangen is een verantwoordelijkheid die bij Wetterskip Fryslân ligt.

Grondwaterproblemen

Hemelwater zakt de bodem in tot het niet verder kan. Dan stuit het op een laag grond die geen water doorlaat. Boven deze laag raakt de grond 'verzadigd'. Dit houdt in dat de grond geen water meer kan opnemen. De hoogte waar deze verzadiging optreedt, is de grondwaterstand (of het grondwaterpeil). Het water eronder noemen we grondwater.

Als de grondwaterstand langere tijd te hoog of te laag is, kan dit problemen geven. Te diepe grondwaterstanden kunnen leiden tot zettingsproblemen (scheuren in woningen en riolering), droogval en aantasting van (houten)paalfunderingen en droogteschade aan planten en bomen. Te hoge grondwaterstanden kunnen leiden tot grondwater en vocht in de kruipruimten met optrekkend vocht in de woningen als gevolg. Waardoor gezondheidsproblemen kunnen ontstaan. Als gevolg van de klimaatveranderingen kunnen deze problemen verergeren of er kunnen zelfs nieuwe problemen ontstaan.

Grondwaterpeil te hoog: vocht in huis

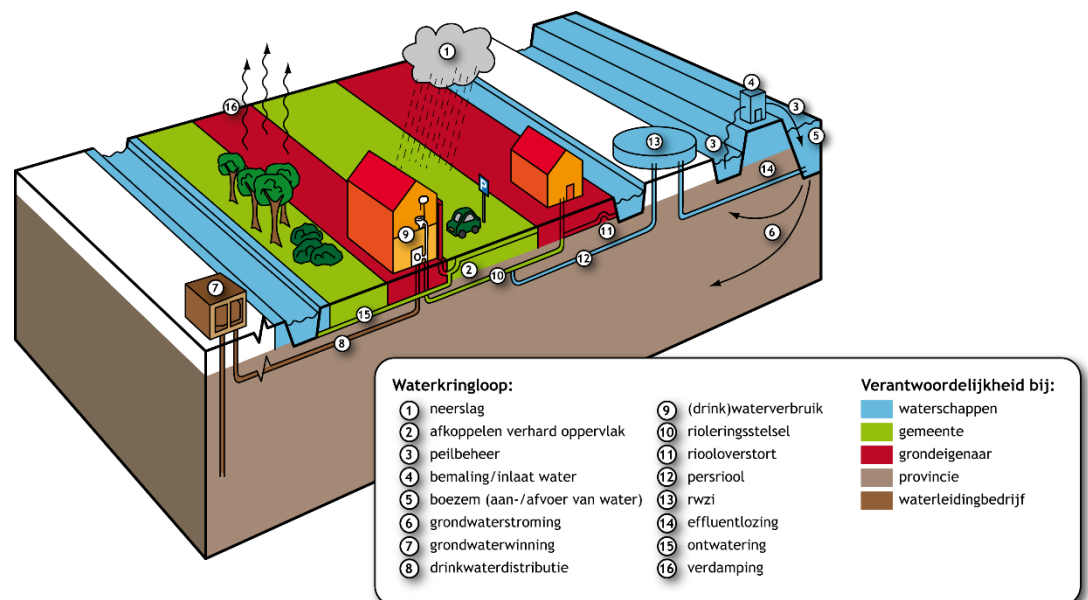
Grondwaterpeil te laag: paalrot

Bij slecht doorlatende bodems (zoals klei of leem) kan door het traag weg trekken van hemelwater (tijdelijk) stagneren en kan een schijngrondwaterstand ontstaan. Dit 'schijngrondwater' ontstaat vooral in het winterhalfjaar (dan is de verdamping laag).

2.2 De taakstellingen en verplichtingen van de betrokken partijen

De zorg en verantwoordelijkheid voor water in de gemeente Weststellingwerf ligt, naast de gemeente, in handen van Wetterskip Fryslân, de Provincie Fryslân, drinkwaterbedrijf Vitens en particulieren/ondernemers.

De betrokkenen hebben verschillende taakstellingen en verplichtingen. Sommige verplichtingen zijn wettelijk vastgelegd, een aantal verplichtingen zijn vastgesteld in Europees, landelijk, provinciaal of regionaal beleid, maar ook zijn er eigen gemeentelijke normen bepaald, vastgelegd (en bestuurlijk goedgekeurd) in uitvoerend beleid. In sommige gevallen gaat het daarbij om resultaatverplichtingen, in andere gevallen zijn 'slechts' werknormen aangegeven.

De Wet milieubeheer, de Waterwet en de Gemeentewet bepalen elk voor een deel wat de gemeenten bij de gemeentelijke watertaken moeten doen en hoe ze het moeten organiseren.

Onderstaand schema toont op hoofdlijn de taken en verplichtingen van de betrokkenen. In het volgend hoofdstuk is het wettelijk kader gedetailleerd weergegeven.

grondeigenaar (particulier)	De grondeigenaar is verantwoordelijk voor de staat van zijn woning en perceel. Dit betekent dat hij zelf verantwoordelijk is voor het op eigen perceel treffen van maatregelen voor de inzameling van stedelijk afvalwater en afwatering van hemel- en grondwater. Zo is hij in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het hemelwater wat op zijn terrein valt. Ook de gevolgen van overtollig grondwater of een lage grondwaterstand vallen onder de verantwoordelijkheid van de grondeigenaar. Pas als de particulier zich niet met redelijke inspanning van deze zorg kan ontdoen ligt er een taak voor de gemeente. Daarnaast heeft de particulier een zorgplicht. Hij mag niets doen waarvan hij kan verwachten dat het problemen oplevert voor het riool, de zuivering of het (water)milieu. De voorschriften zijn in diverse besluiten vastgelegd. Gemeente en waterschap zien toe of de particulier zich hier ook aan houdt. Het ingezamelde huishoudelijk afvalwater dient de perceelseigenaar af te voeren naar de erfgrens. Hier gaat de verantwoordelijkheid over naar de gemeente. Vaak is op de erfgrens een zogenaamd ontstopningsstuk aangebracht. Hier kan in geval van een verstopping worden nagegaan in welke deel van de riolering de verstopping aanwezig is (particulier of gemeente).
gemeente West- stellingwerf	Vanaf de erfgrens verzorgt de gemeente de verdere inzameling en het transport van het huishoudelijk afvalwater (rioleringbeheer) tot het overnamepunt. Via een stelsel van ondergrondse leidingen en putten wordt het van huisaansluitingen en straatkolken afkomstig afval- en hemelwater ingezameld en afgevoerd naar de rioolgemalen. Via een persleiding wordt dit stedelijk afvalwater vervolgens verpompt naar een ander deel van het rioolstelsel of direct naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI). In dat laatste geval vormt het rioolgemaal het overnamepunt. Vanaf het overnamepunt is de waterkwaliteitsbeheerder (Wetterskip Fryslân) verantwoordelijk voor de verdere afvoer van het ingezamelde stedelijk afvalwater. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor de ontwatering van openbaar gebied en lokale opvang en afvoer van regenwater. Als onderdeel hiervan onderhoudt de gemeente een deel van de hiervoor noodzakelijke voorzieningen (watergangen). De gemeente draagt daarnaast nog zorg voor inrichting en beheer van gebieden en de integratie met andere beleidsterreinen.
Wetterskip Fryslân	Onder het motto 'Skjin wetter en droege fuotten' is Wetterskip Fryslân de beheerder van het water in Fryslân en het Groninger Westerkwartier. Het Wetterskip zorgt voor schoon water, voldoende water en veiligheid. Dit betekent dat zij zorg draagt voor de waterkering, de aan- en afvoer van water, het peilbeheer, het zuiveren van afvalwater, het oppervlaktewaterkwaliteitsbeheer en het gedelegeerd vaarwegbeheer.
Provincie Fryslân	De Provincie Fryslân formuleert het overall beleid (RO en Water) en is verantwoordelijk voor het diepe grondwaterbeheer, de zwemwaterkwaliteit en is vaarwegbeheerder van de belangrijke vaarroutes.
Vitens	Vitens is in de gemeente verantwoordelijk voor het drinkwater. Vitens haalt het drinkwater uit de grond of het oppervlaktewater. Het waterbedrijf zuivert hiervoor het water en pompt het naar hun klanten.
Rijk	Het Rijk bepaalt (o.a. op basis van de Europese Kaderrichtlijn Water) in het Nationaal Waterplan de hoofdlijnen van het landelijke beleid voor het waterbeheer.

3 Wettelijk kader; taken en plichten gemeente

De afgelopen jaren is nieuw beleid en regelgeving ingevoerd met consequenties voor afvalwater, hemelwater en grondwater. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste nieuwe ontwikkelingen in het beleid en de regelgeving beschreven. Hierbij is specifiek aangegeven wat de taakstellingen/verplichtingen van de gemeente zijn. Onderstaand schema geeft aan op welke wijze dit GRP daar invulling aan geeft.

wet/kader	taakstellingen/ verplichtingen	rol GRP
Europese kaderrichtlijn Water	Uitvoeren maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit	<i>Gemeente en waterschap dienen gezamenlijk afspraken te maken over de na te streven doelen en de wijze waarop deze bereikt worden. De maatregelen die de gemeente moet treffen worden in dit GRP opgenomen.</i>
Waterwet	Samenwerken aan een samenhangend waterbeheer.	<i>In dit GRP worden de activiteiten in het waterbeheer tussen gemeente en waterschap afgestemd en geborgd.</i>
	Zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater.	<i>Dit GRP geeft aan op welke wijze de hemelwaterzorgplicht wordt ingevuld.</i>
	Zorgplicht voor voorkomen/beperken van schade door grondwateroverlast.	<i>Dit GRP geeft aan op welke wijze de grondwaterzorgplicht wordt ingevuld.</i>
Wet milieubeheer	Zorgplicht voor inzameling en transport van afvalwater.	<i>Dit GRP geeft aan op welke wijze de afvalwaterzorgplicht wordt ingevuld.</i>
	Planverplichting opstellen GRP.	<i>Met het opstellen en vaststellen van dit GRP wordt invulling gegeven aan de planverplichting.</i>
	Lozingseisen hemel- en grondwater	<i>Dit GRP vormt het platform voor het maken van afspraken en het eventueel opstellen van protocollen en/of verordeningen waarin is vastgelegd hoe particulieren het hemel- en grondwater op eigen terrein moeten verwerken en de wijze waarop dit water aangeleverd wordt aan de gemeente.</i>
Gemeentewet	Rioolheffing	<i>Dit GRP geeft aan welke kosten toegerekend worden aan de rioolheffing en op welke wijze de rioolheffing wordt doorbelast aan de bewoners en ondernemers in Weststellingwerf.</i>
Besluit lozen buiten inrichtingen	Lozingen vanuit gemeentelijke voorzieningen	<i>In dit GRP wordt aangegeven hoe omgegaan wordt met lozingen vanuit gemeentelijke voorzieningen.</i>
Wet op de Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten	Vastleggen gegevens kabels en leidingen	<i>In dit GRP worden de kaders vastgelegd voor de registratie van de kabels- en leidingen.</i>
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)	Vergunningverlening indirecte lozingen	<i>Dit GRP vormt het platform voor het maken van afspraken en het eventueel opstellen van protocollen en/of verordeningen waarin is vastgelegd welke eisen er gelden voor lozingen op de riolering.</i>
Bestuursakkoord Water 2011	Doelmatiger waterbeheer	<i>Dit GRP vormt het platform voor het maken van afspraken ten aanzien van meer samenwerking in de waterketen.</i>

Europese kaderrichtlijn Water	
<i>Een goede waterkwaliteit vinden we belangrijk in Nederland. Omdat water zich weinig aantrekt van landsgrenzen, zijn internationale afspraken nodig. Sinds eind 2000 is daarom de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) van kracht. Deze moet ervoor zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in Europa in 2015 op orde is.</i> <i>De concrete implementatie van de KRW vindt plaats in zogeheten stroomgebiedbeheersplannen. In deze plannen zijn de waterlichamen aangewezen, zijn doelen afgeleid voor de ecologische en chemische toestand. Ook zijn maatregelen benoemd om de doelen te bereiken, per achterlichaam en voor gebieden als geheel.</i>	
taakstellingen/verplichtingen gemeente	status
Uitvoeren maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit <i>Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van de benodigde maatregelen voor 2018. Dit zijn maatregelen aan de riolering (o.a. overstortingen, afkoppelen), inrichting en beheer openbare ruimte (o.a. onkruidbestrijding), baggeren en functiewijziging of gebruikbeperkingen (bestemmingsplan).</i>	verplicht
Waterwet	
<i>Op 22 december 2009 is de Waterwet van kracht geworden. De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen bijvoorbeeld het waterbeheer en de ruimtelijke ordening. Daarnaast levert de Waterwet een flinke bijdrage aan kabinetsdoelstellingen zoals vermindering van regels, vergunningstelsels en administratieve lasten.</i> <i>In de Waterwet is ook de overdracht van een deel van het operationele grondwaterbeheer van de provincies naar de waterbeheerders geregeld. Daarnaast introduceert de Waterwet de watervergunning, die een flink aantal vergunningen integreert. Voor alle handelingen in het watersysteem is nog slechts één vergunning nodig. Voor de regionale wateren wordt het waterschap verantwoordelijk voor de verlening van de watervergunning.</i>	
taakstellingen/verplichtingen gemeente	status
Samenwerken aan een samenhangend waterbeheer <i>De Waterwet zorgt voor een duidelijke afbakening met de Wet milieubeheer. In tegenstelling tot z'n voorganger de Wvo, is de Waterwet niet van toepassing op lozingen op rioolstelsels, vuilwaterriolen, hemelwaterriolen en ontwateringstelsels (de zogeheten indirecte lozingen). De Waterwet is van toepassing op lozingen die direct in het oppervlaktewater plaatsvinden (bijvoorbeeld een lozing van een bedrijfshemelwaterriool op oppervlaktewater) en lozingen rechtstreeks op de RWZI. Alle overige lozingen vallen onder de Wet milieubeheer en in sommige gevallen nog onder de Wet Bodembescherming. Kortom de verhouding tussen gemeente en waterbeheerder bij indirecte lozingen verandert. Ondanks dat de waterbeheerder geen bevoegd gezag is heeft zij nog wel een aantal bevoegdheden. De Waterwet (art. 3.8) verplicht gemeente en waterbeheerder dan ook samen te werken aan een samenhangend waterbeheer, waarbij de nodige afstemming van taken en bevoegdheden moet plaatsvinden.</i>	wettelijk verplicht
Zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater <i>Vanuit de Waterwet heeft de gemeente een zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater, dat perceelseigenaren redelijkerwijs niet zelf kunnen verwerken. De perceelseigenaar is verantwoordelijk voor hemelwater op eigen terrein. De zorgplicht legt de nadruk op een eerste verantwoordelijkheid van de perceelseigenaar om het hemelwater zoveel mogelijk zelf te verwerken. Als het redelijkerwijs niet mogelijk is voor de perceelseigenaar om het hemelwater zelf te verwerken, treedt de gemeentelijke zorgplicht in werking. Hierbij gaat het dus om het aanbieden van een voorziening.</i>	wettelijk verplicht
Zorgplicht voor voorkomen/beperken van schade door grondwateroverlast <i>Vanuit de Waterwet heeft de gemeente tevens een zorgplicht voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Voor zover gemeentelijke maatregelen doelmatig zijn en het niet de verantwoordelijkheid van het waterschap of de provincie is om maatregelen te nemen.</i> <i>De zorgplicht heeft het karakter van een inspanningsplicht. Dat wil zeggen dat de gemeente niet verantwoordelijk is voor handhaving van het grondwaterpeil in bebouwd gebied. De zorgplicht werkt niet met terugwerkende kracht en leidt niet tot aansprakelijkheid voor schadesituaties uit het verleden. De wetgeving geeft aan dat de burger met grondwateroverlast bij de gemeente met zijn probleem terecht moet kunnen. De gemeente is het eerste aanspreekpunt (loket) voor de burger. De gemeente is echter geen probleemhouder en ook niet aansprakelijk.</i>	wettelijk verplicht

Wet milieubeheer	
<i>Op 1 maart 1993 is de Wet milieubeheer (Wm) van kracht geworden Dit is de belangrijkste milieuwet in Nederland. In de wet is via diverse regels aangegeven hoe overheden zoals gemeenten en provincies het milieu moeten beschermen.</i>	
taakstellingen/verplichtingen gemeente	status
Planverplichting opstellen GRP <i>Naast de zorgplichten hebben gemeenten vanuit de Wet milieubeheer ook een verplichting voor het opstellen van een Gemeentelijke Rioleringsplan (artikel 4.22). In dit plan moeten gemeenten beschrijven hoe zij invulling geven aan hun zorgplicht en wat zij de komende jaren op rioleringsgebied van plan zijn te doen. De Wet schrijft voor waaraan de inhoud van het plan ten minste moet voldoen en met welke partijen afstemming moet plaatsvinden.</i>	wettelijk verplicht
Zorgplicht voor inzameling en transport van afvalwater <i>Vanuit de Wet milieubeheer heeft de gemeente een zorgplicht voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt bij de binnen het grondgebied van de gemeente gelegen percelen. De gemeente kan zelf kiezen via welke voorzieningen (riolering of een lokale zuiverende voorziening (IBA)) ze haar zorgplicht invult, zowel voor de bebouwde kom als voor het buitengebied.</i> <i>Gelet op de soms grote afstanden tussen bebouwing in het buitengebied is in de wet de mogelijkheid van ontheffing van de zorgplicht meegenomen. Wanneer aanleg van riolering niet als doelmatig wordt beschouwd kan Gedeputeerde Staten* voor een aangewezen gedeelte van het grondgebied van de gemeente voor een nader te bepalen termijn de gemeente ontheffen van haar zorgplicht.</i> <i>* In het Bestuursakkoord Water 2011 is de afspraak gemaakt de zorgplicht voor inzameling van stedelijk afvalwater aan te passen, zodat geen provinciale ontheffing nodig is wanneer de gemeente om doelmatigheidsoverwegingen besluit in een deel van het buitengebied geen afvalwater in te zamelen.</i>	wettelijk verplicht
Lozingseisen afvalwater op de riolering <i>Om zowel het functioneren van de riolering én de RWZI als de bescherming van de omgeving (bodem en oppervlaktewater) te waarborgen kan de gemeente eisen stellen aan hoeveelheid en samenstelling van het door de particulier te lozen afvalwater middels een verordening. Voor lozingen zijn of worden verschillende lozingenbesluiten van toepassing (amvb's). Alle lozingsvoorschriften kennen een zorgplicht voor de lozer. Die mag niets doen waarvan hij kan verwachten dat het problemen oplevert voor het riool, de zuivering of het (water)milieu. Aanvullende voorschriften staan in de lozingsvoorschriften. Per doelgroep is (respectievelijk komt) er een amvb:</i> <i>1. Voor particulieren: Regels voor het lozen op de riolering, de bodem en het oppervlaktewater zijn gebundeld in het Besluit lozing afvalwater huishoudens dat op 1 januari 2008 in werking is getreden.</i> <i>2. Voor bedrijven: Op 1 januari 2008 is het Activiteitenbesluit in werking getreden waarin voor bedrijven het lozen op de riolering wordt geregeld. Voor landbouwbedrijven komt een apart besluit.</i> <i>3. Lozen vanuit openbaar gebied: Dit is geregeld in het Besluit lozing afvalwater buiten inrichtingen (BLBI). Op 1 juli 2011 is het BLBI in werking getreden.</i> <i>4. Voor glastuinbouw: Regels voor het lozen van afvalwater (o.a. spuiwater) op de riolering en het oppervlaktewater. Het besluit Glastuinbouw is op 1 april 2002 in werking getreden.</i> <i>Door middel van een verordening kan de gemeente eisen stellen aan hoeveelheid en samenstelling van het door de particulier te lozen afvalwater.</i>	wettelijk mogelijk

Wet milieubeheer	
taakstellingen/verplichtingen gemeente	status
Voorkeursvolgorde omgang afvalwater <i>Ter bescherming van het milieu is in de Wet milieubeheer een voorkeursvolgorde voor de omgang met afvalwater opgenomen:</i> 1. Het ontstaan van afvalwater wordt voorkomen of beperkt; 2. Verontreiniging van afvalwater wordt voorkomen of beperkt; 3. Afvalwaterstromen worden gescheiden gehouden, tenzij het niet gescheiden houden geen nadelige gevolgen heeft voor een doelmatig beheer; 4. Huishoudelijk afvalwater en, voor zover doelmatig en kostenefficiënt, afvalwater dat daarmee wat biologische afbreekbaarheid betreft overeenkomt, wordt ingezameld en afgevoerd naar een RWZI; 5. overige afvalwater wordt zo nodig na zuivering bij de bron: a. hergebruikt b. in het milieu gebracht c. afgevoerd naar een RWZI <u>Afwijken van voorkeursvolgorde</u> <i>De voorkeursvolgorde omgang afvalwater is geen dogma. Dit betekent dat de uiteindelijke afweging lokaal moeten worden gemaakt, waarbij doelmatigheid van de oplossing centraal moet staan. Indien daartoe argumenten aanwezig zijn, kan van de bovenstaande voorkeursvolgorde worden afgeweken.</i>	wettelijk mogelijk

Gemeentewet	
<i>De Gemeentewet is een Nederlandse wet uit 1851 die het bestuur van de gemeenten regelt. Deze wet vormt feitelijk de grondslag waarop de gemeente haar opgedragen taken uit kan voeren.</i>	
taakstellingen/verplichtingen gemeente	status
Inning rioolheffing <i>Vanuit de Gemeentewet kunnen gemeenten onder de naam rioolheffing een belasting heffen voor de kosten die verbonden zijn aan de uitvoering van de drie zorgplichten.</i>	wettelijk mogelijk

Besluit lozen buiten inrichtingen	
<i>Op 1 juli 2011 is het Besluit lozen buiten inrichtingen in werking getreden. Het besluit is gebaseerd op de Wet milieubeheer, de Waterwet en de Wet bodembescherming. Dit besluit bevat regels voor een groot aantal categorieën van lozingen die het gevolg zijn van activiteiten die plaatsvinden buiten huishoudens of inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer.</i>	
taakstellingen/verplichtingen gemeente	status
Voorkomen verontreiniging van afstromend wegwater en kunstwerken <i>Als eigenaar van de weg of een kunstwerk is de gemeente verplicht te voldoen aan de zorgplicht om vervuiling van bodem, het grondwater en het oppervlaktewater door afstromend wegwater tegen te gaan.</i>	wettelijk verplicht
Voorkomen van verontreiniging door gemeentelijke lozingen <i>Met dit besluit wordt ook het lozen dat plaatsvindt door of namens de gemeente in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke zorgplichten geregeld. Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) heeft hierbij een centrale rol. Het gaat hier om de volgende gemeentelijke lozingen:</i> ▪ vanuit een schoonwaterstelsel in de bodem of het oppervlaktewater ▪ vanuit overstorten van vuilwaterstelsels en ▪ vanuit alternatieve systemen (bijvoorbeeld IBA's). <i>Voorwaarde in deze artikelen is dat de voorzieningen worden genoemd in en beheerd volgens het GRP en het lozen conform het GRP wordt uitgevoerd.</i>	wettelijk verplicht

Wet op de Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten

Per 1 juli 2008 is de 'Wet op de Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten' (ook bekend als de 'Grondroerdersregeling' of WION-regeling) in werking getreden. Het doel van de wet is het voorkomen van graafschade en de verschillende verantwoordelijkheden juridisch vast te leggen.

taakstellingen/verplichtingen gemeente

status

Vastleggen gegevens kabels en leidingen

De wet verplicht gemeenten als kabel- en leidingbeheerder al hun (ondergrondse) kabels en leidingen binnen vastgestelde nauwkeurigheid (tot 1m aan weerszijden van de leiding) digitaal beschikbaar, up-to-date en uitwisselbaar te hebben en melden bij het Kadaster.

wettelijk verplicht

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) bepaalt dat de vergunningverlening voor indirecte lozingen (lozingen op de riole-ring), afhankelijk van de grootte van de lozing, zal plaatsvinden door gemeente of provincie. Daarnaast bepaalt de Wabo dat de bevoegde overheid de lokale waterbeheerder de gelegenheid moet geven om advies uit te brengen indien een indirecte lozing een groot risico oplevert voor de rioolwaterzuiveringsinstallatie of oppervlaktewater.

taakstellingen/verplichtingen gemeente

status

Vergunningverlening indirecte lozingen

De gemeente is, afhankelijk van de grootte van de lozing, de vergunningverlener voor indirecte lozingen, waarbij de lokale waterbeheerder de gelegenheid moet krijgen advies uit te brengen indien een indirecte lozing een groot risico oplevert voor de rioolwaterzuiveringsinstallatie of oppervlaktewater.

wettelijk verplicht

Bestuursakkoord Water 2011

Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven hebben op 23 mei 2011 het Bestuursakkoord Water 2011 ondertekend. In het akkoord staan concrete afspraken over een doelmatiger waterbeheer.

De belangrijkste afspraken in het Bestuursakkoord Water gaan over:

- *Waterveiligheid: Nederland beschermen tegen overstromingen en wateroverlast door neerslag;*
- *Beschermen van waterkwaliteit en zoetwatervoorziening;*
- *Doelmatig samenwerken in de waterketen.*

taakstellingen/verplichtingen gemeente

status

Doelmatig waterbeheer

Doelmatigheid is de term die centraal staat in het Bestuursakkoord Water 2011. Dit GRP biedt de mogelijkheid om invulling te geven aan deze term. Naast de Stedelijke wateropgave vraagt het bestuursakkoord van gemeente en waterschap invulling te geven aan het doelmatig samenwerken in de waterketen, het thema waterveiligheid en de bescherming van de waterkwaliteit en de zoetwatervoorziening. Dit GRP geeft invulling aan de samenwerking in de waterketen en biedt de mogelijkheid om invulling, in de vorm van beleid en maatregelen, te geven aan de genoemde thema's.

landelijke afspraak

4 Kwaliteitscatalogus

Het beleidskader voor de gemeentelijke watertaken is opgedeeld in de drie zorgplichten van de gemeente (stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater). De zorgplichten zijn ieder uitgewerkt naar onderdelen:

zorgplicht	onderdeel
stedelijk afvalwater	inzameling van stedelijk afvalwater
	transport van stedelijk afvalwater
hemelwater	inzameling van overtollig hemelwater
	verwerking van overtollig hemelwater in riolen
	verwerking van overtollig hemelwater in de openbare ruimte
grondwater	inzameling van grondwater
	verwerking van grondwater

De kwaliteitscatalogus is per onderdeel opgebouwd en geeft voor elk onderwerp meetlatten weer.

Kwaliteitsniveaus

De kwaliteitsnormen worden uitgedrukt in drie kwaliteitsniveaus:

status kwaliteitscatalogus:

Antea Group werkt al jaren volgens het principe van kwaliteit- en procesgestuurd beheren.

In lijn met de Leidraad Riolerings, NEN-publicaties en CROW-normeringen zijn door Antea Group normbladen en beelden voor de gemeentelijke watertaken samengebracht in drie kwaliteitsniveaus; de kwaliteitscatalogus.

Deze catalogus vormt de liniaal waarmee wordt gemeten waar wij nu staan (nulmeting) en waar wij uiteindelijk naar toe willen (ambitie).

H

hoog: goed onderhouden, bijna niets op aan te merken, geen overlast

B

basis: voldoende onderhouden, hier en daar wel wat op aan te merken, af en toe hinder

L

laag: sober tot wettelijk minimum, achterstand bij het onderhoud, af en toe kapot, soms overlast

Gebiedspecifieke protocollen

In de kwaliteitscatalogus zijn voor bepaalde kwaliteitsnormen protocollen (stappenplannen) gedefinieerd. Hierin is een gebiedsspecifieke uitwerking van normen opgenomen.

4.1 Stedelijk afvalwater

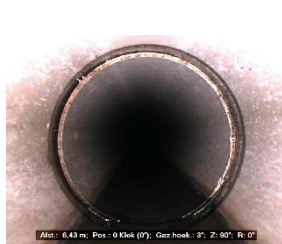
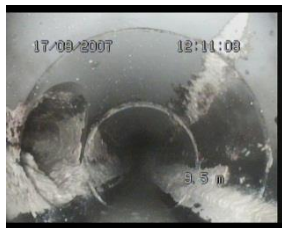
Binnen de categorie afvalwater wordt onderscheid gemaakt in twee onderdelen.

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater. Met deze zorgplicht wordt invulling gegeven aan Europese regelgeving (de EU-richtlijn stedelijk afvalwater). Daarnaast sluit de zorgplicht aan op de zorgplicht van de waterschappen om het stedelijk afvalwater te zuiveren alvorens het terug in het milieu wordt gebracht. De zorgplicht is een resultaatsverplichting. Maar de gemeente heeft hierin een bepaalde keuzevrijheid.

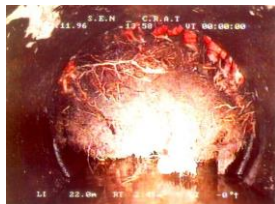
Ondermeer in de inrichting van het inzamelsysteem, de wijze waarop de afvalwaterstromen gescheiden worden en de voorwaarden en regels die opgelegd worden aan de gebruikers. Daarnaast kan in het buitengebied in bepaalde situaties in plaats van een openbaar vuilwaterriool gekozen worden voor afzonderlijke systemen die lokaal het afvalwater zuiveren. Deze keuzes worden vastgelegd in het onderdeel "**inzameling van stedelijk afvalwater**".

Het onderdeel "**transport van stedelijk afvalwater**" heeft betrekking op het transport van het stedelijk afvalwater naar het overnamepunt van het waterschap. Voor het transport van het stedelijk afvalwater moeten de buizen, putten, etc. in goede staat zijn. Regulier onderhoud en tijdige vervanging is daarbij noodzaak. Daarnaast moeten de riolen groot genoeg zijn en moet het stedelijk afvalwater door de riolen onder vrij verval naar het gemaal of uitlaat binnen een bepaalde tijd kunnen afstromen. De gemalen moeten voldoende capaciteit hebben om het stedelijk afvalwater te kunnen verpompen en bedrijfszeker zijn. Hiermee wordt voorkomen dat stankoverlast en aantasting van de rioolbuizen plaats vindt.

Inzameling van stedelijk afvalwater

sfeerbeelden		kwaliteitsbeschrijving		kwaliteitsnorm
HOOG	 afvalwater wat niet is aangesloten op de riolering wordt lokaal gezuiverd in een geavanceerde IBA	 riolen worden juist gebruikt, er zijn geen verstoppingen	aansluitingen Bijna al het afvalwater wordt ingezameld en centraal gezuiverd. Op enkele locaties wordt het afvalwater lokaal gezuiverd in een geavanceerde IBA. Het afvalwater kan dus niet ongezuiverd in sloten of bodem lopen. Er zijn geen stankklachten en of verontreinigingen van sloten en bodem.	- Alle percelen waar afvalwater vrijkomt zijn aangesloten op de riolering of een lokale zuiveringsvoorziening (IBA); minimaal klasse II. - Voor de percelen die aangesloten zijn op een IBA beschikt de gemeente over een ontheffing van de zorgplicht. - De lozing vanuit de IBA's voldoet aan de doelstellingen voor de oppervlaktewaterkwaliteit.
		scheiden van de stromen De waterstromen in woningen en bedrijven worden proactief gescheiden.	gebruik van de aansluitingen Op de voorzieningen vinden géén lozingen plaats die de inzameling (en zuivering) van afvalwater belemmeren.	
BASIS	 afvalwater wat niet is aangesloten op de riolering wordt lokaal gezuiverd in een IBA	 in beperkte mate vetaanslag in het riool door foutief gebruik	aansluitingen Bijna al het afvalwater wordt ingezameld en centraal gezuiverd. Op enkele locaties wordt het afvalwater lokaal gezuiverd in een IBA/septic tank. Het gezuiverd afvalwater loost lokaal in sloot of bodem. Af en toe is sprake van stankklachten.	- Alle percelen waar afvalwater vrijkomt zijn aangesloten op de riolering of een lokale zuiveringsvoorziening (IBA/septic tank). - Voor de percelen die aangesloten zijn op een IBA/septic tank beschikt de gemeente over een ontheffing van de zorgplicht. - De lozing vanuit de IBA/septic tank voldoet aan de doelstellingen voor de oppervlaktewaterkwaliteit.
		scheiden van de stromen Er wordt zoveel mogelijk geprobeerd de waterstromen te scheiden.	gebruik van de aansluitingen Af en toe is sprake van lozingen op de voorzieningen die de inzameling (en zuivering) van afvalwater beperkt belemmeren.	
LAAG	 septic tanks voorkomen dat ongezuiverd afvalwater in de sloot stroomt	 riolen raken verstopt door foutief gebruik	aansluitingen Bijna al het afvalwater wordt ingezameld en centraal gezuiverd. Op enkele locaties wordt het afvalwater lokaal gezuiverd in een oude septic tank. Regelmatig is sprake van stankklachten.	- Niet alle percelen waar afvalwater vrijkomt zijn aangesloten op de riolering of IBA/septic tank. - Voor de percelen die aangesloten zijn op een lokale voorziening beschikt de gemeente over een ontheffing van de zorgplicht. - De lozing vanuit de IBA/septic tank voldoet niet aan de doelstellingen voor de oppervlaktewaterkwaliteit.
		scheiden van de stromen Op beperkte schaal wordt geprobeerd de waterstromen te scheiden.	gebruik van de aansluitingen Regelmatig is sprake van lozingen op de voorzieningen die de inzameling (en zuivering) van afvalwater belemmeren.	

Transport van stedelijk afvalwater

sfeerbeelden		kwaliteitsbeschrijving		kwaliteitsnorm			
HOOG			afvoercapaciteit	Doordat het afvalwater snel wordt afgevoerd komt aantasting van het riool niet voor en zijn er geen risico's op beschadigde riolen.	- De maximale gemiddelde vullingsgraad in de vuilwater en gemengde riolen bedraagt 20%. - De verblijftijd van het afvalwater in de vrijverval riolen is maximaal 12 uur. - De maximale gemiddelde vervuilingsgraad in de vuilwater en gemengde riolen bedraagt 10%.		
			bedrijfszekerheid gemalen	De bedrijfszekerheid van rioolgemalen en minigemalen is meer dan voldoende gewaarborgd. Kans op calamiteiten bij uitval is hiermee uitgesloten.		rioolgemalen	minigemalen
			afstroming	Afvalwater kan ongehinderd afstromen.	- storingen: gemiddeld minder dan 2 keer per jaar - inzet reservepomp binnen 24 uur (incl. stroomvoorz.) - aanwezigheid telemetrie: alle gemalen in gemengde deelgebieden met een overstort	gemiddeld minder dan 5 keer per jaar	gemiddeld minder dan 5 keer per jaar
			technische staat	De voorzieningen voor transport van stedelijk afvalwater verkeren in een goede technische staat.	- Er is geen sprake van stankoverlast in openbaar gebied. - Er is geen sprake van verloren berging in de vrijverval riolen. - Meldingen over slecht functionerende aansluitleidingen zijn binnen 24 uur verholpen. - Waarschuwingsmaatstaven volgens het beoordelingsprotocol komen niet voor.		
BASIS			afvoercapaciteit	Doordat het afvalwater voldoende snel wordt afgevoerd komt aantasting van het riool beperkt voor en zijn er beperkte risico's op beschadigde riolen.	- De maximale gemiddelde vullingsgraad in de vuilwater en gemengde riolen bedraagt 30%. - De verblijftijd van het afvalwater in de vrijverval riolen is meer dan 12 uur, doch maximaal 20 uur (overeenkomstig het beleid van het waterschap). - De maximale gemiddelde vervuilingsgraad in de vuilwater en gemengde riolen bedraagt 20%.		
			bedrijfszekerheid gemalen	De bedrijfszekerheid van rioolgemalen en minigemalen is voldoende gewaarborgd. Kans op calamiteiten bij uitval is hiermee beperkt.		rioolgemalen	minigemalen
			afstroming	Afvalwater kan grotendeels ongehinderd afstromen.	- storingen: gemiddeld minder dan 4 keer per jaar - inzet reservepomp binnen 24 uur - aanwezigheid telemetrie: 80-100% v/d gemalen in gemengde deelgebieden met een overstort	gemiddeld minder dan 10 keer per jaar	gemiddeld minder dan 10 keer per jaar
			technische staat	De voorzieningen voor transport van stedelijk afvalwater verkeren in een redelijke technische staat.	- Wanneer sprake is van stankoverlast in openbaar gebied wordt dit binnen een week verholpen. - De verloren berging in de vrijverval riolen bedraagt maximaal 5% (gemiddeld per deelgebied). - Meldingen over slecht functionerende aansluitleidingen zijn binnen 48 uur verholpen. - Ingrijpmaatstaven volgens het beoordelingsprotocol komen niet voor.		
LAAG			afvoercapaciteit	Doordat het afvalwater onvoldoende snel wordt afgevoerd komt aantasting van het riool regelmatig voor en zijn er risico's op beschadigde riolen.	- De maximale gemiddelde vullingsgraad in de vuilwater en gemengde riolen is meer dan 30%. - De verblijftijd van het afvalwater in de vrijverval riolen is meer dan 20 uur. - De maximale gemiddelde vervuilingsgraad in de vuilwater en gemengde riolen is meer dan 20%.		
			bedrijfszekerheid gemalen	De bedrijfszekerheid van rioolgemalen en minigemalen is onvoldoende gewaarborgd. Kans op calamiteiten bij uitval is redelijk groot.		rioolgemalen	minigemalen
			afstroming	Afvalwater kan niet altijd ongehinderd afstromen.	- storingen: gemiddeld vaker dan 4 keer per jaar - inzet reservepomp langer dan 24 uur - aanwezigheid telemetrie: minder dan 80% v/d gemalen in gemengde deelgebieden met een overstort	gemiddeld vaker dan 10 keer per jaar	gemiddeld vaker dan 10 keer per jaar
			technische staat	De voorzieningen voor transport van stedelijk afvalwater verkeren in een slechte technische staat.	- Wanneer sprake is van stankoverlast in openbaar gebied wordt dit niet binnen een week verholpen. - De verloren berging in de vrijverval riolen bedraagt meer dan 5% (gemiddeld per deelgebied). - Meldingen over slecht functionerende aansluitleidingen zijn niet binnen 48 uur verholpen. - Ingrijpmaatstaven volgens het beoordelingsprotocol komen voor.		

4.2 Hemelwater

Binnen de categorie hemelwater wordt onderscheid gemaakt in drie onderdelen.

In de hemelwaterzorgplicht hebben perceeleigenaren nadrukkelijk een eigen verantwoordelijkheid bij de verwerking van hemelwater. De eigenaar dient het hemelwater op eigen perceel te verwerken door het in oppervlaktewater of in de bodem te brengen. Maar een perceeleigenaar kan niet altijd alles zelf regelen, bijvoorbeeld als er geen watergang in de buurt is of infiltratie in de bodem niet mogelijk is. Dan zal de gemeente een voorziening (bijvoorbeeld een riool) moeten aanbieden waarin het overtollig hemelwater kan worden afgevoerd. Wanneer de gemeente dit overtollig hemelwater overneemt moet voorkomen worden dat dit 'schone' water vervuild raakt (bijvoorbeeld door vermenging met afvalwater uit huishoudens en bedrijven). Hiertoe kan een gemeente een verordening opstellen met regels om dit te voorkomen. Maar ook in openbaar gebied moet vervuiling van het hemelwater voorkomen worden. Bewuste keuzes in het omgaan met overtollig hemelwater zijn dus noodzakelijk. Deze keuzes worden vastgelegd in het onderdeel "**inzameling van overtollig hemelwater**".

Het onderdeel "**verwerking van overtollig hemelwater in riolen**" heeft betrekking op de afvoercapaciteit van de riolen. Dit stelt in eerste instantie eisen aan de inrichting van de openbare ruimte. Deze moet zodanig zijn ingericht dat bij hevige neerslag het overtollig water eenvoudig en zonder overlast kan worden afgevoerd, al dan niet via de riolering. Vervolgens moeten de riolen voldoende groot gedimensioneerd zijn zodat het water goed afgevoerd kan worden. Maar ook betekent dit dat de buizen, putten, etc. in goede staat moeten verkeren. Regulier onderhoud en tijdige vervanging is daarbij noodzaak.

Watergangen zijn van groot belang voor de aan- en afvoer van hemelwater. Bij gescheiden hemelwater-riolen wordt het ingezamelde hemelwater rechtstreeks in sloten en vijvers geloosd. Daarnaast lozen gemengde en verbeterd gescheiden hemelwaterriolen bij zware buien het overtollig water via de overstorten eveneens op de sloten en vijvers. Op deze wijze wordt voorkomen dat water op straat komt te staan. Watergangen maken dan ook onderdeel uit van het openbaar hemel- en ontwateringsstelsel. Om wateroverlast te voorkomen of op te lossen moeten er voldoende mogelijkheden voor waterberging zijn. Dit kan in watergangen maar ook in de openbare ruimte (bijvoorbeeld groenvoorzieningen). Naast voldoende areaal aan oppervlaktewater is ook regulier onderhoud van de watergangen en bijbehorende oevervoorzieningen nodig om fluctuatiemogelijkheden in het waterpeil te behouden en controleren. Deze keuzes worden vastgelegd in het onderdeel "**verwerking van overtollig hemelwater in de openbare ruimte**".

Inzameling van overtollig hemelwater

sfeerbeelden		kwaliteitsbeschrijving		kwaliteitsnorm
HOOG	 hemelwater wordt lokaal in wadi's geïnfiltreerd	 regentonnen op particulier terrein om schoon water vast te houden	inzameling in openbaar gebied Bij nieuwbouw worden de waterstromen gescheiden. In bestaand gebied wordt schoon hemelwater proactief gescheiden van het vuile afvalwater.	▪ Nieuwbouw: scheiden van afval- en hemelwater in woningen, bedrijven en overige gebouwen is verplicht. ▪ Bestaand openbaar gebied: afkoppelen van verhard oppervlak indien technisch uitvoerbaar én toelaatbaar voor het milieu. ▪ Afkoppelen mag niet leiden tot overbelasting van het watersysteem.
		inzameling bij particulieren Particulieren worden proactief gestimuleerd overtollig hemelwater op eigen terrein te verwerken. Hemelwater wat de particulier niet kan verwerken wordt door de gemeente ingezameld.	gebruik van de aansluitingen Op de voorzieningen vinden géén lozingen plaats die de inzameling (en verwerking) van overtollig hemelwater belemmeren.	▪ Bij een goed doorlatende ondergrond (conform het aansluitprotocol hemelwater) en géén storende lagen in de ondergrond wordt de particulier proactief gestimuleerd hemelwater op eigen terrein te verwerken. ▪ Indien percelen grenzen aan oppervlaktewater wordt de particulier proactief gestimuleerd hemelwater hierop af te voeren.
				▪ Er wordt jaarlijks onderzoek verricht naar mogelijk onjuist gebruik van de voorzieningen. ▪ Indien sprake is van onjuist gebruik van de voorzieningen wordt gehandhaafd. ▪ Er vindt periodiek controle plaats van de lozings- en aansluitverordeningen bij alle aansluitingen. ▪ Indien sprake is van overtreding van de lozings- en aansluitverordeningen wordt gehandhaafd.
BASIS	 hemelwater wordt waar mogelijk gescheiden van het vuile afvalwater	 Uitloging van zware metalen wordt beperkt	inzameling in openbaar gebied Bij nieuwbouw worden de waterstromen gescheiden. In bestaand gebied wordt geprobeerd zoveel mogelijk schoon hemelwater te scheiden van het vuile afvalwater.	▪ Nieuwbouw: scheiden van afval- en hemelwater in woningen, bedrijven en overige gebouwen is verplicht. ▪ Bestaand gebied: afkoppelen van verhard oppervlak indien technisch uitvoerbaar, toelaatbaar voor het milieu én kosteneffectief. ▪ Afkoppelen mag niet leiden tot overbelasting van het watersysteem.
		inzameling bij particulieren Particulieren worden gestimuleerd overtollig hemelwater op eigen terrein te verwerken. Hemelwater wat de particulier niet kan verwerken wordt door de gemeente ingezameld.	gebruik van de aansluitingen Af en toe is sprake van lozingen op de voorzieningen die de inzameling (en verwerking) van overtollig hemelwater belemmeren.	▪ Bij een goed doorlatende ondergrond (conform het aansluitprotocol hemelwater) en géén storende lagen in de ondergrond wordt de particulier gestimuleerd hemelwater op eigen terrein te verwerken. ▪ Indien percelen grenzen aan oppervlaktewater wordt de particulier gestimuleerd hemelwater hierop af te voeren.
				▪ Naar aanleiding van meldingen wordt onderzoek verricht naar onjuist gebruik van de voorzieningen. ▪ Indien sprake is van onjuist gebruik van de voorzieningen wordt gehandhaafd. ▪ Er vindt periodiek controle plaats van de lozings- en aansluitverordeningen bij de Wm-vergunningplichtige/Wm-meldingsplichtige aansluitingen. ▪ Indien sprake is van overtreding van de lozings- en aansluitverordeningen wordt gehandhaafd.
LAAG	 bij rioolvervanging wordt niet gekozen voor scheiden van schoon hemelwater	 er wordt chemische onkruidbestrijding toegepast	inzameling in openbaar gebied Alleen bij nieuwbouw worden de waterstromen gescheiden. In bestaand gebied wordt niet afgekoppeld.	▪ Nieuwbouw: scheiden van afval- en hemelwater in woningen, bedrijven en overige gebouwen indien kosteneffectief. ▪ Bestaand gebied: geen verhard oppervlak afkoppelen. ▪ Afkoppelen mag niet leiden tot overbelasting van het watersysteem.
		inzameling bij particulieren Particulieren worden niet gestimuleerd overtollig hemelwater op eigen terrein te verwerken. Hemelwater wat de particulier niet kan verwerken wordt door de gemeente ingezameld.	gebruik van de aansluitingen Vaak is sprake van lozingen op de voorzieningen die de inzameling (en verwerking) van overtollig hemelwater belemmeren.	▪ De gemeente stimuleert particulieren niet om hemelwater op eigen terrein te verwerken. ▪ De gemeente zamelt het overtollig hemelwater van de particulier in.
				▪ Er vindt geen onderzoek plaats naar onjuist gebruik van de voorzieningen. ▪ Indien sprake is van onjuist gebruik van de voorzieningen wordt niet gehandhaafd. ▪ Er vindt geen periodieke controle plaats van de lozings- en aansluitverordeningen bij de Wm-vergunningplichtige/Wm-meldingsplichtige aansluitingen. ▪ Indien sprake is van overtreding van de lozings- en aansluitverordeningen wordt niet gehandhaafd.

Verwerking van overtollig hemelwater in riolen

sfeerbeelden		kwaliteitsbeschrijving		kwaliteitsnorm	
HOOG			afvoer-capaciteit kolken	De openbare ruimte is goed ingericht op afvoer van water. Bij hoosbuien kan het water goed afvoeren naar de riolering. Hinderlijke plassen op straat komen niet voor.	- Plasvorming dient binnen een half uur na een normale regenbui (4 mm/uur) weg te zijn. - Plasvorming mag bij maximaal 2% van de kolken voorkomen. Incidenteel verstopte kolken zijn binnen een week verholpen.
	bij 'water-op-sstraat' situaties is geen sprake van hinder		afvoer-capaciteit riolering	Bij hoosbuien kan de riolering het water afvoeren zonder dat dit leidt tot hinder.	- De vrijverval riolering moet in staat zijn een bui met een herhalingsdij van 1 x per 5 jaar te verwerken. - Theoretisch berekende 'water-op-sstraat' situaties mogen niet leiden tot wateroverlast.
			technische staat	De voorzieningen verkeren in een goede technische staat.	Waarschuwingsmaatstaven volgens het inspectie beoordelingsprotocol komen niet voor.
			vuiluitworp	Bij hoosbuien wordt het water opgevangen in de riolen (en eventuele bergingsvoorzieningen). De vuiluitworp is minimaal en leidt niet tot risico's voor mens en omgeving. Er is geen sprake van stank en vervuiling.	- De vuiluitworp uit de rioolstelsels voldoet ruimschoots aan de doelstellingen voor de oppervlaktewaterkwaliteit (emissiespoor en waterkwaliteitsspoor). - Alle overstorten van gemengde stelsels zijn voorzien van meetregistratie. - Er is geen sprake van risicovolle overstorten.
BASIS			afvoer-capaciteit kolken	De openbare ruimte is redelijk goed ingericht op afvoer van water. Bij hoosbuien kan het water redelijk goed afvoeren naar de riolering. Hinderlijke plassen op straat komen beperkt voor. Dit leidt niet tot overlast.	- Plasvorming dient binnen één uur na een normale regenbui (4 mm/uur) weg te zijn. - Plasvorming mag bij maximaal 5% van de kolken voorkomen. Incidenteel verstopte kolken zijn binnen een week verholpen.
	bij 'water-op-sstraat' situaties is sprake van hinder		afvoer-capaciteit riolering	Bij hoosbuien kan de riolering het water afvoeren zonder dat dit leidt tot overlast.	- De vrijverval riolering moet in staat zijn een bui met een herhalingsdij van 1 x per 2 jaar te verwerken zonder dat dit tot theoretische 'water-op-sstraat' situaties leidt. - Theoretisch berekende 'water-op-sstraat' situaties mogen niet leiden tot wateroverlast.
			technische staat	De voorzieningen verkeren in een redelijke technische staat.	Ingrijpmaatstaven volgens het beoordelingsprotocol komen niet voor.
			vuiluitworp	Bij hoosbuien wordt het water afdoende opgevangen in de riolen (en eventuele bergingsvoorzieningen). De vuiluitworp is beperkt en leidt tot beperkte risico's voor mens en omgeving. Slechts af en toe is sprake van stank en vervuiling.	- De vuiluitworp uit de rioolstelsels voldoet aan de doelstellingen voor de oppervlaktewaterkwaliteit (emissiespoor en waterkwaliteitsspoor). - Niet alle overstorten van gemengde stelsels zijn voorzien van meetregistratie. - Er is geen sprake van risicovolle overstorten.
LAAG			afvoer-capaciteit kolken	De openbare ruimte is onvoldoende ingericht op afvoer van water. Bij hoosbuien kan het water niet goed afvoeren naar de riolering. Hinderlijke plassen op straat komen vaak voor. Dit leidt tot overlast.	- Plasvorming is na een normale regenbui (4 mm/uur) niet binnen één uur weg. - Bij meer dan 5% van de kolken komt plasvorming voor. Incidenteel verstopte kolken zijn niet binnen een week verholpen.
	bij 'water-op-sstraat' situaties is sprake van overlast, straten staan blank en niet meer toegankelijk		afvoer-capaciteit riolering	Bij hoosbuien kan de riolering het water niet afvoeren. Regelmatig is sprake van straten die blank staan. Dit leidt tot overlast.	- De vrijverval riolering is niet in staat een bui met een herhalingsdij van 1 x per 2 jaar te verwerken; er is sprake van theoretische 'water-op-sstraat' situaties. - Theoretisch berekende 'water-op-sstraat' situaties leiden tot wateroverlast.
			technische staat	De voorzieningen voor verkeren in een slechte technische staat.	Ingrijpmaatstaven volgens het beoordelingsprotocol komen voor.
			vuiluitworp	Bij hoosbuien wordt het water onvoldoende opgevangen in de riolen (en eventuele bergingsvoorzieningen). De vuiluitworp is hoog en leidt tot risico's voor mens en omgeving. Regelmatig is sprake van stank en vervuiling.	- De vuiluitworp uit de rioolstelsels voldoet niet aan de doelstellingen voor de oppervlaktewaterkwaliteit (emissiespoor en waterkwaliteitsspoor). - De overstorten van gemengde stelsels zijn niet voorzien van meetregistratie. - Er is sprake van risicovolle overstorten.

Verwerking van overtollig hemelwater in de openbare ruimte

sfeerbeelden		kwaliteitsbeschrijving		kwaliteitsnorm	
HOOG			berging/ afvoerca-paciteit	In het stedelijk gebied zijn voldoende voorzieningen (oppervlaktewater, groenvoorzieningen e.d.) aanwezig waar het hemelwater bij extreme buien eenvoudig naar toe kan stromen. Bij extreme buien zullen de peilen in de watergangen stijgen. De omgeving ondervindt hiervan geen hinder.	- Bij buitengewone omstandigheden vindt waterberging en afvoer van water plaats in daarvoor ingerichte locaties zoals watergangen en groenvoorzieningen. De openbare ruimte is zodanig ingericht dat bij extreme omstandigheden (eens per 100 jaar) geen hinder voor de omgeving optreedt. - De maximale peilstijging van het oppervlaktewater in stedelijk gebied (rekening houdend met klimaatwijzigingen) bedraagt: - dagelijkse praktijk T=1: water stijgt niet tot boven het niveau van de overstorten - ontwerp situatie T=10: water stijgt niet tot boven het niveau van de overstorten - extreme situatie T=100: watergangen treden niet buiten hun oevers
	in stedelijk gebied is voldoende oppervlaktewater aanwezig		technische staat	Kunstwerken verkeren in een goede technische staat. Er is geen sprake van beschadigingen. Aanwezig bagger en de begroeiing van oevers leidt niet tot belemmeringen voor de water aan- en afvoer.	- Bij meer dan 75% van de duikers is het doorstroomprofiel schoon. - Bij meer dan 75% van de roosters is het doorstroomprofiel schoon. - Het minimaal benodigd vrije profiel van de watergang is het gehele jaar gewaarborgd, met inbegrip van de aanwezigheid van bagger en plantengroei op bodem en oever.
BASIS			berging/ afvoerca-paciteit	In het stedelijk gebied zijn voldoende voorzieningen (oppervlaktewater, groenvoorzieningen e.d.) aanwezig. Het hemelwater kan bij extreme buien hier niet altijd eenvoudig naar toe stromen. Bij extreme buien zullen de peilen in de watergangen stijgen. De omgeving zal hier wellicht hinder van ondervinden maar geen overlast of schade.	- Bij buitengewone omstandigheden vindt waterberging plaats in daarvoor ingerichte locaties zoals watergangen en groenvoorzieningen. De openbare ruimte is zodanig ingericht dat bij extreme omstandigheden (eens per 100 jaar) geen overlast voor de omgeving optreedt. - De maximale peilstijging van het oppervlaktewater in stedelijk gebied (rekening houdend met klimaatwijzigingen) bedraagt: - dagelijkse praktijk T=1: water stijgt niet tot boven het niveau van de overstorten - ontwerp situatie T=10: water stijgt tot boven het niveau van de overstorten, terugslagkleppen voorkomen instroom van oppervlaktewater - extreme situatie T=100: watergangen treden buiten hun oevers, dit leidt niet tot overlast
	voldoende oppervlaktewater maar beperkt toegankelijk		technische staat	Kunstwerken verkeren in een redelijke technische staat. Aanwezige beschadigingen hebben geen negatief effect op water aan- en afvoer. Bagger en begroeiing van oevers belemmert in geringe mate de water- aan en afvoer, maar nergens over de gehele breedte van het profiel	- Bij 50% tot 75% van de duikers is het doorstroomprofiel schoon. - Bij 50% tot 75% van de roosters is het doorstroomprofiel schoon. - Het minimaal benodigd vrije profiel van de watergang is 50 tot 75% van het jaar gewaarborgd, met inbegrip van de aanwezigheid van bagger en plantengroei op bodem en oever
LAAG			berging/ afvoerca-paciteit	In het stedelijk gebied zijn onvoldoende voorzieningen (oppervlaktewater, groenvoorzieningen e.d.) aanwezig waar het hemelwater bij extreme buien naar toe kan stromen. Bij extreme buien zullen de peilen in de watergangen stijgen. De omgeving zal hier overlast of schade van ondervinden.	- Bij buitengewone omstandigheden vindt in beperkte mate waterberging plaats in daarvoor ingerichte locaties zoals watergangen en groenvoorzieningen. De openbare ruimte is onvoldoende ingericht om bij buitengewone omstandigheden (eens per 100 jaar) overlast voor de omgeving te voorkomen. - De maximale peilstijging van het oppervlaktewater in stedelijk gebied (rekening houdend met klimaatwijzigingen) bedraagt: - dagelijkse praktijk T=1: water stijgt tot boven het niveau van de overstorten, water stroomt via overstorten het riool in, dit leidt tot overlast - ontwerp situatie T=10: water stijgt tot boven het niveau van de overstorten, water stroomt via overstorten het riool in, dit leidt tot overlast - extreme situatie T=100: watergangen treden buiten hun oevers, dit leidt tot overlast/economische schade
	onvoldoende oppervlaktewater aanwezig, straten staan blank en zijn niet meer toegankelijk		technische staat	Beschoeiingen en kunstwerken verkeren in een slechte technische staat. Aanwezige beschadigingen hebben een negatief effect op water aan- en afvoer. Bagger en begroeiing van oevers belemmeren de wateraan en afvoer.	- Minder dan 50% van de duikers is het doorstroomprofiel schoon. - Minder dan 50% % van de roosters is het doorstroomprofiel schoon; - Het minimaal benodigd vrije profiel van de watergang is minder dan 50 % van het jaar gewaarborgd als gevolg van de aanwezigheid van bagger en plantengroei op bodem en oever

4.3 Grondwater

Binnen de categorie grondwater wordt onderscheid gemaakt in twee onderdelen.

Bij de grondwaterzorgplicht hebben perceeleigenaren nadrukkelijk een eigen verantwoordelijkheid bij het voorkomen van grondwaterproblemen. De eigenaar moet zelf voor ontwatering van zijn perceel zorgen en bouwkundige maatregelen treffen om vochtoverlast te voorkomen. Maar als de grondwaterstand te zeer wordt bepaald door factoren buiten zijn perceel dan zal de gemeente, in samenspraak met waterbeheerder en provincie, maatregelen treffen om structurele grondwaterproblemen te voorkomen of te beperken. Deze keuzes worden vastgelegd in het onderdeel "**inzameling van grondwater**". Hierin wordt vastgelegd wanneer sprake is van structurele problemen en inzameling van het grondwater nodig wordt geacht.

In het onderdeel "**verwerking van grondwater**" worden de keuzes vastgelegd omtrent het doelmatig verwerken van het ingezamelde grondwater.

Inzameling van grondwater

sfeerbeelden		kwaliteitsbeschrijving		kwaliteitsnorm
HOOG		loket-functie	Burgers en ondernemers kunnen bij het gemeentelijk waterloket terecht voor klachten en vragen omtrent grondwater(overlast). Geregistreerde meldingen worden proactief onderzocht om te achterhalen of sprake is van een grondwaterprobleem.	- Geregistreerde meldingen worden binnen een week naar melding onderzocht. - Binnen een maand na binnenkomst van de melding wordt een locatiebezoek uitgevoerd en wordt een klein buurtonderzoek verricht (vaststellen of er meer bewoners zijn met een grondwaterprobleem). - Rondom locaties die gevoelig zijn voor hoge of lage grondwaterstanden is een grondwatermeetnet ingericht. - De grondwaterstanden worden maandelijks uitgelezen. - Halfjaarlijks vindt een validatie van de data plaats. - De gemiddeld hoogste of laagste grondwaterstand (conform het ontwateringsprotocol) wordt niet overschreden. - Er zijn geen meldingen bekend omtrent water in de kruipruimten. - Er is sprake van structurele grondwaterproblemen wanneer binnen een straat sprake is van meerdere locaties met grondwaterproblemen.
		inzicht/meten	Van de locaties in openbaar gebied die gevoelig zijn voor hoge of lage grondwaterstanden is inzicht in de grondwaterstanden beschikbaar.	
	kruipruimtes zijn droog	inzameling	Wanneer de grondwaterstand in openbaar gebied leidt tot schade aan gebouwen (verrotte vloeren en/of fundering) en omgeving (onbegaanbare terreinen) of tot gezondheidsproblemen (muffe lucht en/of beschimmelde muren in gebouwen) worden maatregelen getroffen.	
BASIS		loket-functie	Burgers en ondernemers kunnen bij het gemeentelijk waterloket terecht voor klachten en vragen omtrent grondwater(overlast). Bij herhaalde meldingen wordt onderzoek verricht om te achterhalen of sprake is van een grondwaterprobleem.	- Geregistreerde meldingen worden binnen een maand naar melding onderzocht. - Binnen twee maanden na binnenkomst van de melding wordt een locatiebezoek uitgevoerd. Er wordt geen buurtonderzoek verricht. - Rondom de probleemlocaties met hoge of lage grondwaterstanden is een grondwatermeetnet ingericht. - De grondwaterstanden worden eens per kwartaal uitgelezen. - Jaarlijks vindt een validatie van de data plaats. - De gemiddeld hoogste of laagste grondwaterstand (conform het ontwateringsprotocol) wordt gedurende maximaal 30 dagen op jaarbasis overschreden. - Er zijn meldingen bekend omtrent water in de kruipruimten; water staat minder dan 30 dagen per jaar in de kruipruimte. - Er is sprake van structurele grondwaterproblemen wanneer binnen een wijk sprake is van meerdere locaties met grondwaterproblemen.
		inzicht/meten	De grondwaterstanden van locaties in openbaar gebied met problemen door hoge of lage grondwaterstanden zijn inzichtelijk.	
	tuinen zijn een periode van regen enige dagen drassig	inzameling	Wanneer de grondwaterstand in openbaar gebied leidt tot schade aan gebouwen (verrotte vloeren en/of fundering) of tot gezondheidsproblemen (muffe lucht en/of beschimmelde muren in gebouwen) worden maatregelen getroffen.	
LAAG		loket-functie	Burgers en ondernemers kunnen bij het gemeentelijk waterloket terecht voor klachten en vragen omtrent grondwater(overlast). Deze meldingen worden geregistreerd.	- Geregistreerde meldingen worden pas na een maand naar melding onderzocht. - Er wordt geen locatiebezoek uitgevoerd. Vragen over aard en omvang van de melding worden telefonisch afgehandeld. - Er is geen grondwatermeetnet ingericht. - De gemiddeld hoogste of laagste grondwaterstand (conform het ontwateringsprotocol) wordt op jaarbasis meer dan 30 dagen overschreden. - Er zijn meldingen bekend omtrent water in de kruipruimten; water staat meer dan 30 dagen per jaar in de kruipruimte. - Er is sprake van structurele grondwaterproblemen wanneer binnen een wijk sprake is van meerdere locaties met grondwaterproblemen.
		inzicht/meten	Er is geen inzicht in de grondwaterstanden in openbaar gebied beschikbaar.	
	beschimmelde muren in de woning	inzameling	Alleen wanneer de grondwaterstand in openbaar gebied leidt tot gezondheidsproblemen (muffe lucht en/of beschimmelde muren in gebouwen) worden maatregelen getroffen.	
	kruipruimte staat vol water			

Verwerking van grondwater

sfeerbeelden		kwaliteitsbeschrijving		kwaliteitsnorm
HOOG		verwerking in bestaand gebied	Eventuele grondwaterproblemen worden snel opgelost. De overlast voor de omgeving wordt beperkt tot een minimum.	- Aanpak van de grondwaterproblemen vindt bij voorkeur plaats bij de eerstvolgende weg- of rioolvervanging. Indien deze vervanging zich pas na 5 jaar voordoet worden eerder autonome maatregelen getroffen. - Bij rioolvervanging wordt altijd drainage mee gelegd. Zodat deze bij meldingen van grondwaterproblemen in bedrijf gesteld kan worden - Getroffen maatregelen moeten minimaal 30 jaar kunnen functioneren.
		verwerking bij nieuwbouw	In de voorbereidingsfase is uitgebreid aandacht voor de grondwatersituatie.	
	indien nodig maatwerkoplossingen	technische staat	De voorzieningen verkeren in een goede technische staat.	
BASIS		verwerking in bestaand gebied	De aanpak van grondwaterproblemen wordt bij voorkeur integraal afgestemd met overige maatregelen in de openbare ruimte. Dit kan betekenen dat de overlast voor de omgeving toch enige tijd aanhoudt.	- Aanpak van de grondwaterproblemen vindt bij voorkeur plaats bij de eerstvolgende weg- of rioolvervanging. Indien deze vervanging zich pas na 10 jaar voordoet worden eerder autonome maatregelen getroffen. - Alleen bij locaties met hoge grondwaterstanden wordt bij rioolvervanging drainage mee gelegd. - Getroffen maatregelen moeten minimaal 30 jaar kunnen functioneren.
		verwerking bij nieuwbouw	In de voorbereidingsfase is aandacht voor de grondwatersituatie.	
	simpel maar doelmatig problemen voorkomen	technische staat	De voorzieningen verkeren in een redelijke technische staat.	
LAAG		verwerking in bestaand gebied	De aanpak van grondwaterproblemen wordt integraal afgestemd met overige maatregelen in de openbare ruimte. Dit kan betekenen dat de overlast voor de omgeving toch enige jaren aanhoudt.	- Aanpak van de grondwaterproblemen vindt pas plaats bij de eerstvolgende rioolvervanging. - Alleen bij locaties met grondwaterproblemen wordt bij rioolvervanging drainage mee gelegd. - Er gelden geen eisen aan de duurzaamheid van de getroffen maatregelen.
		verwerking bij nieuwbouw	In de voorbereidingsfase is geen aandacht voor de grondwatersituatie.	
	door gebrekkige ontwatering regelmatig wateroverlast	technische staat	De voorzieningen verkeren in een slechte technische staat.	

4.4 Protocollen

In de kwaliteitscatalogus zijn voor bepaalde kwaliteitsnormen protocollen gedefinieerd. Hierin is een gebiedsspecifieke uitwerking van de normen opgenomen.

Protocol beoordeling rioolinspecties vrijverval riolering

Om inzicht te krijgen en houden in de technische staat van de vrijverval riolering worden periodiek rioolinspecties uitgevoerd. De resultaten van deze inspecties worden verwerkt in het rioolbeheersysteem, waardoor de informatie optimaal bereikbaar en bewerkbaar is. Periodiek wordt met het rioolbeheersysteem een onderhoudsplanning gegenereerd. Hieruit volgen (op basis van de laatste inspectiegegevens) de onderhoudsmaatregelen voor de korte en middellange termijn. In bijlage A is het beoordelingsprotocol opgenomen wat Weststellingwerf hierbij hanteert.

Protocol aansluiten hemelwater

Vanuit de Waterwet zijn particulieren in eerste instantie zelf verantwoordelijk geworden voor het omgaan met vrijkomend hemelwater op hun eigen perceel (zie kader rechts). Pas wanneer de particulier redelijkerwijs niet in staat is het hemelwater op eigen terrein te verwerken treedt de gemeentelijke zorgplicht in werking. In het protocol aansluiten hemelwater worden de kaders vastgelegd voor de begrippen "doelmatig" en "redelijkerwijs".

zorgplicht hemelwater volgens Artikel 3.5 Waterwet:

De gemeenteraad of het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor een doelmatige inzameling en verwerking van het afvloeiend hemelwater, voor zover van degene die zich daarvan ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen, redelijkerwijs niet kan worden geleverd het afvloeiend hemelwater op of in de bodem of in het oppervlaktewater te brengen.

Momenteel beschikt Weststellingwerf (nog) niet over een protocol aansluiten hemelwater.

Protocol ontwatering

Vanuit de Waterwet zijn particulieren in eerste instantie zelf verantwoordelijk geworden voor de ontwatering van hun eigen perceel (zie kader rechts). Pas wanneer de ontwatering in openbaar gebied leidt tot "structurele" problemen voor de "aan de grond gegeven bestemming" treedt de gemeentelijke zorgplicht in werking, voor zover dit niet tot de zorg van het waterschap en provincie behoren. In het ontwateringsprotocol worden de kaders vastgelegd voor de begrippen "structureel nadelige gevolgen", "bestemming van de gronden" en "doelmatig".

zorgplicht grondwater volgens Artikel 3.6 Waterwet:

De gemeenteraad of het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort.

Momenteel beschikt Weststellingwerf nog niet over een protocol ontwatering. Parallel aan het planvormingstraject van dit GRP is er een grondwaterbeleidsplan opgesteld. Binnen dit plan is een "stroomschema implementatie grondwaterzorgplicht" opgesteld (zie bijlage A). Deze vormt het kader voor het protocol ontwatering.

4.5 Differentiatie in structurelementen (gebieden)

Het kwaliteitsniveau in Weststellingwerf hoeft niet overal gelijk te zijn. Een woongebied kan in kwaliteit verschillen met bijvoorbeeld een bedrijventerrein. Daarom zijn er structurelementen (gebieden) benoemd die duidelijk verschillen in functionaliteit, inrichting en gebruik. In dit GRP de volgende vier structurelementen onderscheiden:

publiekslocatie

woonwijk

bedrijventerrein

buitengebied

5 Evaluatie Gemeentelijk Rioleringsplan 2010 - 2014

Op 6 december 2010 heeft de Raad het Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2014 [lit. 1] vastgesteld. Zijn de doelstellingen, maatregelen en ambities van dit GRP gerealiseerd? Waren er afwijkingen of tegenvallers? Resteren er nog acties? Om hier inzicht in te krijgen is dit GRP geëvalueerd.

De uitkomsten van deze evaluatie zijn uitvoerig beschreven in bijlage B. Hieronder zijn enkele kernpunten uit de evaluatie opgesomd:

De feiten op een rij

- Beheer en onderhoud:
 - 2010-2014: 31,8 km gereinigd riool geïnspecteerd;
 - onderhoud pompen, drukriolering, persleidingen en randvoorzieningen is volgens planning uitgevoerd.
- Nieuwe riolering (aanleg en vervanging):
 - 2010-2014: 10,8 km vrijverval riool.
- Onderzoek en gegevensbeheer:
 - 2010-2013: actualisatie basisrioleringsplannen afgerond;
 - 2010-2014: diverse onderzoeken zijn of worden uitgevoerd om de bouwstenen voor dit GRP op te stellen c.q. te actualiseren (waaronder OAS Wolvega en grondwaterbeleidsplan Weststellingwerf);
 - Voor de rioolgemalen is er in 2011 een gemalenbeheersysteem aangeschaft.
- Verbeteren waterkwaliteit:
 - twee overstorten zijn verplaatst om de overlast voor burgers te beperken en een waterkwaliteitsknelpunt te verhelpen.
- Bewustwording burgers:
 - het uitvoeren van de regentonnenactie heeft er toe geleid dat 365 particulieren een regenton hebben aangeschaft;
 - aanwezig met een stand tijdens het Lindefestival.
- Aanpakwateroverlast en verbeteren waterkwaliteit:
 - Voor het onderzoek naar de mogelijkheid om af te koppelen zijn er in de periode 2010-2014 van de kernen Wolvega, Noordwolde, Steggerda, De Blesse en Oldeholtspade afkoppelenplannen opgesteld;
 - In de planperiode zijn de voor het voorkomen van wateroverlast en het verbeteren van de waterkwaliteit de volgende werken uitgevoerd:
 - Aanleg HWA-riool Steenwijkerweg-Heerenveenseweg, Wolvega
 - Aanleg HWA-riool Steggerda
 - Aanleg HWA-riool Paaskamp, Noordwolde
 - Afkoppelen gedeelte Kerkdreef, Nijeholtpade
 - Aanleg HWA-riool in de Staatsliedenbuurt, Wolvega
 - Aanleg HWA-riool Van der Sandeplein en Van Harenstraat
 - Aanleg HWA-riool Hoofdstraat-oost – Rotanstraat, Noordwolde
 - Aanleg HWA-riool Dr. Dreeslaan, Wolvega

Stimuleren van afkoppelen

Een belangrijk accent van het GRP 2010 – 2014 is het scheiden van waterstromen door gemeente en particulier (afkoppelen). Door de waterstromen te scheiden neemt de belasting van de rioolzuiveringsinstallatie af en vinden er minder vervuilende overstorten plaats naar oppervlaktewater. Tevens biedt het scheiden van de waterstromen mogelijkheden tot het robuuster maken van het hemelwaterafvoersysteem. Door de klimaatveranderingen zal de intensiteit van de buien namelijk toenemen. Het creëren c.q. vergroten van bovengrondse afvoer en bergingsmogelijkheden draagt bij aan het tegengaan dan wel terugdringen van problemen door 'water-op-straat'.

Aan deze ambitie zijn de volgende acties gekoppeld:

- Als in de buurt wat gebeurt (rioolvervang, wegconstructie) is het volledig scheiden van het schone hemelwater en het vuile afvalwater uitgangspunt.
- Bij nieuwbouwlocaties worden bij de aanleg met een duurzame systemen toegepast, waarbij vuil en schoon water gescheiden blijft.
- Burgers en ondernemers worden actief benaderd om oppervlak duurzaam af te koppelen.
- Door afgekoppelde oppervlakken anders te beheeren (geen chemische onkruidbestrijding) wordt vervuiling van afvloeiend hemelwater bij de bron aangepakt.
- De 60 knelpuntlocaties waar bekend is dat wateroverlast optreedt bij extreme hoosbuien (die eens per 10 jaar voorkomen) worden aangepakt (de stedelijke wateropgave).

De achterliggende jaren is een groot deel van deze maatregelen uitgevoerd. Door voortschrijdend inzicht is een deel van deze maatregelen de achterliggende jaren herzien.

Wolvega-Zuid

Het project Wolvega-Zuid heeft een tijd stilgelegen door onduidelijkheid over de subsidie vanuit het rijk en de herijking van de EHS gebieden. In 2014 is voor Wolvega-Zuid een bijdrage van de provincie verkregen. In 2014 is de voorbereiding gestart en de uitvoering zal starten in 2015 en doorlopen tot eind 2016. De verwachte uitgave voor dit project bedraagt circa € 1,0 miljoen.

Heroverweging koers Oldeholtgade en De Blesse

De maatregelen die opgenomen zijn voor de kern Steggerda zijn voor een deel uitgevoerd. De maatregelen die opgenomen zijn voor Oldeholtgade en De Blesse zijn niet uitgevoerd. De gehanteerde rekenmodellen voor de studie uit 2008 zijn nog eens tegen het licht gehouden. Om de rekenmodellen te toetsten aan de werkelijkheid is, in samenwerking met het Wetterskip Fryslân, in de periode 2013-2014 op een groot aantal plekken in het rioolstelsel metingen uitgevoerd.

De resultaten van deze metingen zijn bij het opstellen van het nieuwe GRP en de besparingsnotitie (periode maart-november 2014) nog niet uitgeschreven. Maar de eerste indruk is dat de resultaten van de metingen aardig overeenkomen met de resultaten uit de modellen. De metingen hebben ook een beter inzicht geleverd in de werking van het stelsel. Dit heeft er toe geleid dat verwacht wordt dat door slimmer sturen in het rioolstelsel tussen Boijl, Oosterstreek, Noordwolde, Steggerda, De Blesse en de rioolwaterzuivering in Wolvega, de maatregelen in De Blesse en Steggerda achterwege kunnen blijven. Verder is er een milieuvoordeel te behalen. Door slimmer te sturen zal er in vergelijking met de huidige situatie minder vuilwater overstorten vanuit het stelsel op oppervlaktewater en mogelijk is er nog een energievoordeel te behalen.

Inzicht in ligging en de toestand van het riool flink verbeterd

In 2006 is uit de benchmark rioleringszorg gebleken dat Weststellingwerf (in vergelijking tot andere gemeenten) op de onderdelen databasebeheer en inzicht in toestand en functioneren lager dan gemiddeld scoort. Inzicht in de toestand van het riool maakt het mogelijk om afgewogen keuzes te maken in de reparatie of vervanging van riolen. De aanbeveling om het inzicht in het stelsel te verbeteren is in 2006 gelijk in gang gezet, de koers is doorgezet in de planperiode van het GRP 2010-2014.

Reiniging en inspectie van riolering.

In de periode 2010-2014 is de beheerdata in het beheersysteem verder (aan)gevuld met actuele gegevens.

Daarnaast is in deze periode circa 32 kilometer vrijvervalrioel geïnspecteerd. Dit betekent dat inmiddels van 54% van het vrijvervalrioel inspecties beschikbaar zijn, ongeveer de helft daarvan betreft gedetailleerde inspecties van de gehele buis. Van deze inspecties is meer dan 70% niet ouder dan 5 jaar.

Afwijking financiële koers GRP 2010-2014

De achterliggende jaren hebben enkele wijzigingen geleid tot een afwijking van de financiële koers, waaronder:

- Vertraging in de investeringsplanning
Doordat maatregelen zijn uitgesteld (Wolvega-Zuid) en herzien (Oldeholtspade en De Blesse) is afgeweken van de financieringsplanning van het GRP 2010-2014. Dit heeft geresulteerd in een lagere financiële druk op de begroting. De geprognostiseerde kapitaallasten zouden volgens het GRP 2010-2014 in de jaarschijf 2014 circa € 1,39 miljoen bedragen (inclusief onderuitputting). De werkelijke kapitaallasten bedroegen in 2014 € 1,17 miljoen.
- Onderuitputting
Bij het kostendekkingsplan van het GRP 2010-2014 is voor de rekenperiode 2010-2030 structureel gerekend met 35% onderuitputting op de kapitaallasten. Destijds is tot deze keuze besloten omdat de achterliggende jaren (periode voor 2010) de daadwerkelijke uitgaven structureel lager lagen dan was begroot.
- Herijking formatiekosten
In 2009 bedroeg de doorbelasting van de eigen formatie circa € 400.000. De achterliggende jaren is deze doorbelasting door bijgestelde uurtarieven en aanvullende doorbelasting vanuit de staf en de buitendienst stapsgewijs toegenomen. In 2014 bedroeg de doorbelasting circa € 630.000.
- Doorbelasting compensabele btw
Met ingang van 2014 wordt de compensabele btw (jaarlijks € 150.000) toegerekend aan de rioolheffing.
- Tariefsverhoging rioolheffing niet doorgevoerd
De achterliggende jaren is de voorgestelde tariefsverhoging uit het GRP 2010-2014 niet overgenomen. In 2014 bedroeg het gecombineerde tarief van afvalwater + hemel- en grondwaterheffing € 149. Dit is gelijk aan het tarief uit 2011. Volgens het GRP 2010-2014 zou het gecombineerde tarief in 2014 € 169 bedragen.

Deze afwijking heeft tot gevolg dat de beoogde dekkingsgraad van de rioolheffing (97% in 2014) niet gehaald is. In 2014 bedroeg deze uiteindelijk 73%. Dit is nagenoeg gelijk aan de dekkingsgraad in 2010/2011.

6 Huidig beleid

Naast het GRP is het huidig beleid van Weststellingwerf op onderdelen van de gemeentelijke watertaken ook in overige beleidsnota's verwoord. Dit zijn naast eigen gemeentelijke beleidsstukken ook beleidsstukken van Wetterskip en Provincie. Hierin zijn richtlijnen, normen en uitgangspunten vastgelegd waarmee rekening moet worden gehouden bij het opstellen van dit nieuwe GRP. In dit hoofdstuk volgen de belangrijkste uitgangspunten.

Provinciaal Waterhuishoudingsplan 2010 – 2015

In het Provinciaal Waterhuishoudingsplan 2010-2015 [lit. 7] staan doelen die de provincie Fryslân in de planperiode wil bereiken. Het plan geeft kaders voor het waterbeheer, dat door het waterschap, gemeenten en andere partijen wordt uitgevoerd. Dit GRP is afgestemd op deze kaders.

Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK)

Om nog meer eenheid te creëren in de aanpak van de gemeenschappelijk watertaken, hebben Wetterskip Fryslân, de Friese gemeenten, de provincie Fryslân en waterbedrijf Vitens hun gezamenlijke visie en verwachtingen verwoord in het Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK). Dit akkoord is op 19 februari 2010 door bestuurders van deze partijen ondertekend.

In het FBWK zijn de ambities in de waterketen opgedeeld in 3 noemers:

- doelmatigheid;
- duurzaamheid;
- een betrokken burger.

Om de ambities te bereiken worden er verschillende projecten en initiatieven uitgevoerd. Gedurende de looptijd van het akkoord worden nieuwe initiatieven ontwikkeld. Deze initiatieven zijn opgenomen in een uitvoeringsplan dat jaarlijks wordt geactualiseerd. Voor de uitvoering van het akkoord levert de gemeente op jaarbasis ureninzet en budget.

Fries feitenonderzoek doelmatigheid waterketen

Vanuit het FBWK is in 2011 onderzoek verricht naar doelmatigheidsverbeteringen in de waterketen van Fryslân. Deze verbeteringen zijn vertaald in realistische besparingen. De resultaten van dit onderzoek zijn januari 2012 gepresenteerd [lit. 4].

Belangrijkste conclusies van dit onderzoek zijn:

- Het totale besparingspotentieel van gemeenten, Wetterskip en Vitens bedraagt op termijn circa € 17,9 miljoen structureel per jaar (het gemeentelijk aandeel bedraagt hierin € 7,8 miljoen). Deze is als volgt opgebouwd:
 - lagere normen voor vervanging van voorzieningen (€ 10,6 miljoen);
 - opschaling (€ 2,8 miljoen);
 - innovatieve slibverwerking (€ 2,0 miljoen);
 - afstemming van plannen (€ 1,5 miljoen);
 - en overige besparingen (€ 1,0 miljoen).
- Dit potentieel kan slechts gedeeltelijk in 2020 worden gerealiseerd (€ 12,1 miljoen). De resterende besparingen kunnen pas later gerealiseerd worden (bij vervanging van de voorzieningen);
- Samenwerking is essentieel om de besparingen te realiseren;
- Situationele samenwerking in een formele structurele organisatie is de beste vorm om de doelmatigheidsverbeteringen te realiseren.

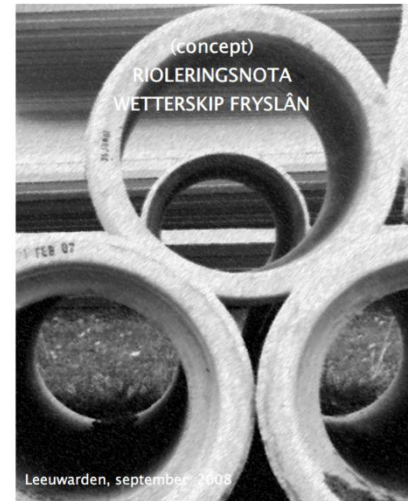
Parallel aan dit GRP wordt in OWO-verband de een besparingsnotitie opgesteld. In deze notitie wordt aangegeven op welke wijze Weststellingwerf bijdraagt aan deze besparing van € 12,1 miljoen.

Rioleringsnota Wetterskip Fryslân

In de Rioleringsnota [lit. 5] is het rioleringsbeleid van Wetterskip Fryslân vastgelegd. Deze notitie vormt voor het Wetterskip het uitgangspunt voor planbeoordeling en vergunningverlening. Daarnaast vormt de notitie de basis voor afstemming voor de gemeenschappelijke opgave om afvalwater in te zamelen en te zuiveren.

De Rioleringsnota bevat een checklist van onderdelen die minimaal in een GRP opgenomen horen te zijn, waaronder:

1. doelmatige inzameling van afvalwater;
2. doelmatig transport van het door de gemeente ingezamelde afvalwater naar een rwzi;
3. voorkomen van vuiluitworp naar oppervlaktewater;
4. voorkomen van vuiluitworp naar bodem en grondwater;
5. voorkomen van wateroverlast;
6. doelmatig beheer en gebruik van de riolering;
7. beheersen van de kwaliteit van afstromend regenwater en grondwater als onderdeel van een duurzaam stedelijk (afval)watersysteem;
8. het versterken van de interne en externe samenwerking bij afstemming bij ontwikkeling en uitvoering van afvalwaterbeleid.

Wetterskip Fryslân
Postbus 26, 8900 AA Leeuwarden
Telefoon 058 - 202 22 22 - Fax 058 - 202 22 22

Optimalisatiestudie en afvalwaterakkoord Wolvega

Op 10 januari 2011 is de OAS Wolvega afgerond [lit. 2]. In deze OAS 'Nieuwe Stijl' is naast de traditionele afstemming van de investeringen ook een verkenning uitgevoerd naar mogelijkheden om de duurzaamheid in de afvalwaterketen te verbeteren.

In het afwaterakkoord Wolvega is vastgelegd welke maatregelen worden uitgevoerd, wat deze maatregelen kosten en wie deze maatregelen betaald.

Grondwaterbeleidsplan (in wording)

Momenteel wordt het grondwaterbeleidsplan Weststellingwerf opgesteld. In dit grondwaterbeleidsplan wordt aangegeven op welke wijze Weststellingwerf invulling geeft aan de grondwaterzorgplicht.

Overdracht (onderhoud) stedelijk water

Van oudsher voeren de gemeenten het waterbeheer in veel bebouwde gebieden uit. Met de invoering van de waterschapswet in 1992 is het waterbeheer in de bebouwde kom een formele taak van de waterschappen geworden. Dat betekent, dat het waterschap op het beheer van alle wateren in het stedelijke gebied kan worden aangesproken. Dat wil niet zeggen, dat het waterschap voor al deze wateren onderhoudsplichtig is.

Oorspronkelijk had het Wetterskip voorzien de overdracht stedelijk water uiterlijk in 2010 afgerond te hebben. Echter de overdracht bleek complexer van aard dan vooraf was voorzien: *"Welke watergangen komen in aanmerking voor overdracht? Betreft dit bijvoorbeeld alleen watergangen met een aan- en afvoerfunctie of ook watergangen met een bergingsfunctie? Spelen waterkwaliteitsgegevens een rol?"*

In voorbereiding op de overname van het stedelijk water is een set van uniforme uitgangspunten opgesteld. Deze uitgangspunten zijn beschreven in het document Integraal waterbeheer Wetterskip Fryslân in bebouwd gebied [Lit. 6]. Het document bevat afspraken op welke wijze over te nemen watergangen en vijvers worden opgeleverd. Tevens bevat het document financiële afspraken omtrent de bekostiging van achterstallig onderhoud en toekomstig onderhoud.

Stedelijke wateropgave

Begin 2008 is in een gezamenlijk traject met Wetterskip Fryslân in een eerste verkennende studie de Stedelijke Wateropgave voor Weststellingwerf bepaald [lit. 3]. Doel van de Stedelijke Wateropgave is aan de hand van een globale inventarisatie knelpunten in het stedelijk gebied met betrekking tot riolering, oppervlaktewater en grondwater in beeld te brengen, rekening houdend met klimaatveranderingen.

Normen en uitgangspunten

Uitgangspunt bij het vaststellen van de Stedelijke Wateropgave is dat de kans op wateroverlast in het stedelijk gebied tot een minimum wordt beperkt. Hiertoe zijn de volgende normen bepaald:

norm	
riolering	- wateroverlast als gevolg van 'water-op-straat' situaties mag niet vaker dan één keer per 10 jaar optreden - oppervlaktewater loost niet op de riolering - er is geen vervuiling/schade aan de riolering - er mag geen stankoverlast optreden
oppervlaktewater	- overstroming van het stedelijk gebied vanuit de watergangen mag niet meer dan één keer per 100 jaar optreden - de watergangen verkeren in een goede onderhoudstoestand
grondwater	- optrekkend vocht in de woningen als gevolg van water in kruipruimte mag niet voorkomen - in natte tijden mogen percelen/tuinen niet moeilijk begaanbaar zijn - funderingen mogen niet aangetast worden door lage grondwaterstanden

7 De voorzieningen in Weststellingwerf

7.1 Leeftijdsopbouw vrijverval riolering

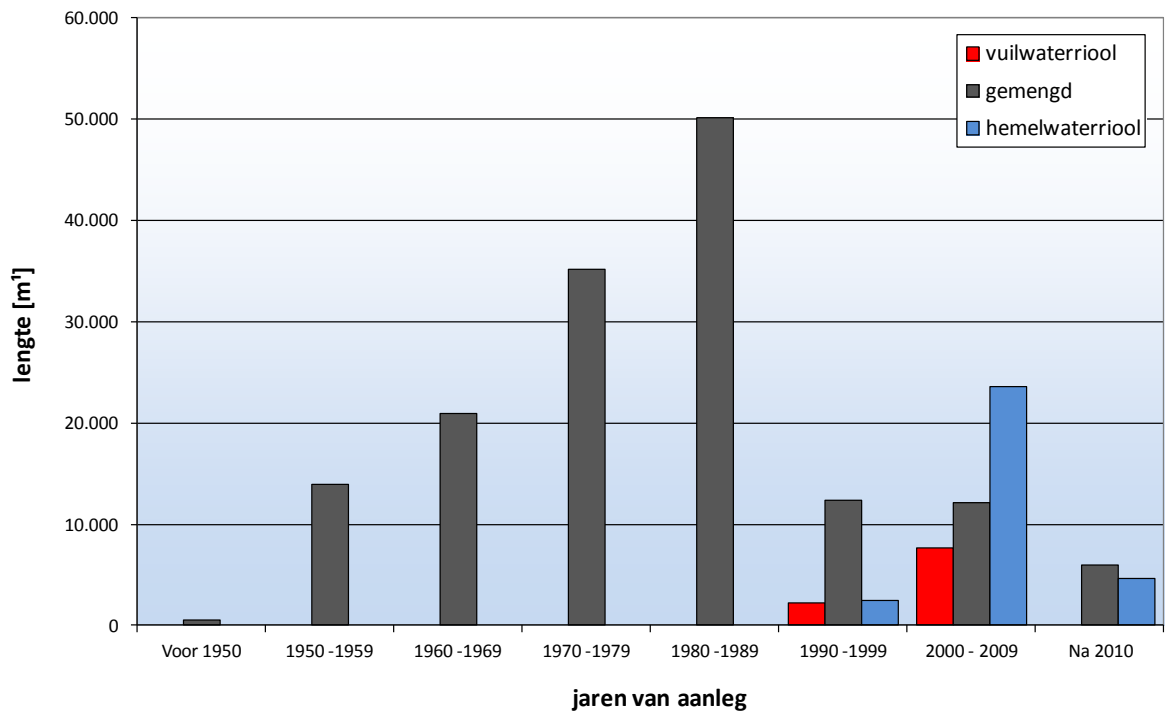
De oudste, nog bestaande, riolen in Weststellingwerf stammen uit 1940. Dit betreft de gemengde rioolstelsels in de dorpskern van Wolvega.

Tot begin jaren negentig zijn gemengde rioolstelsels aangelegd. De gemengde riolen die nadien zijn aangelegd betreft vervanging van slechte riolen in plaats van uitbreiding van het bestaand areaal. Al vanaf halverwege de jaren vijftig zijn in de uitbreidingen ook gescheiden rioolstelsels aangelegd.

Artikel 4.22 Wet Milieubeheer

Vanuit de Wet milieubeheer is het verplicht om een overzicht te geven van de in de gemeente aanwezige voorzieningen voor het transport van stedelijk afvalwater, alsmede de inzameling en verdere verwerking van afvloeiend hemelwater en maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Ook dient een aanduiding van het tijdstip waarop die voorzieningen naar verwachting aan vervanging toe gegeven te worden.

In onderstaand grafiek en tabel is de leeftijdsopbouw van de vrijval riolering weergegeven.

Figuur 7-1: leeftijdsopbouw vrijval riolering [bron: GBI; peildatum september 2015]

Onderstaand schema toont een nadere verdeling van de arealen vrijval riolering (lengtes in meters).

stelseltype	lengte [m'] per jaar van aanleg									
	Onbe- kend	Voor 1950	1950 - 1959	1960 - 1969	1970 - 1979	1980 - 1989	1990 - 1999	2000 - 2009	Na 2010	totaal
vuilwaterriool	0	0	0	0	0	0	2.226	7.710	0	9.936
gemengd	0	536	13.973	20.902	35.248	50.197	12.321	12.104	5.995	151.277
hemelwaterriool	14	0	0	0	0	0	2.519	23.619	4.667	30.819
totaal	14	536	13.973	20.902	35.248	50.197	17.065	43.433	10.662	192.032

Tabel 7-1: Leeftijdsopbouw vrijval riolering [bron: GBI; peildatum september 2015]

7.2 De huidige arealen

Een gedetailleerde beschrijving van de voorzieningen in Weststellingwerf is opgenomen in de basisrioleringsplannen en het rioolbeheersysteem. Onderstaand schema toont een samenvatting.

object	eenheid	aantal/hoeveelheid
inwoners:	st.	25.500
rioolaansluitingen:	st.	11.256
IBA-aansluitingen:		
eigendom gemeente:	st.	282
eigendom Wetterskip:	st.	31
septic tank aansluitingen (particulier eigendom):	st.	658
straat- en troittoirkolken	st.	10.500
vrijverval riolering stedelijk gebied:		
gemengd riool	km	151,3
vuilwaterriool	km	9,9
hemelwaterriool	km	28,7
hemelwaterriool (IT-riool)	km	0,4
hemelwaterriool (blusriool)	km	1,7
totaal	km	192,0
gemalen en persleidingen:		
gemalen wetterskip	st.	6
opvoergemaal vrijverval riool	st.	38
minigemalen	st.	365
spoel- en ledigingspompen	st.	21
watergemalen	st.	6
persleiding en drukriolering	km	96
lozingswerken:		
overstort - gemengd	st.	33
overstort - VGS	st.	1
randvoorzieningen	st.	7
voorzieningen voor ontwatering in stedelijk gebied:		
drainage	m ¹	3.800

In bijlage C zijn van de rioolgemalen & persleidingen, lozingswerken en randvoorzieningen aanvullende details weergegeven.

Ten opzichte van de uitgangssituatie van het GRP 2010-2014 wijken de areaalkenmerken op onderdelen af. In 2010 was sprake van 171 km vrijverval riolering (nu circa 20 km meer), 23 opvoergemalen (nu 15 st. meer), 71 km persleiding en drukriolering (nu 25 km meer). In 2010 was nog geen inzicht in het areaal drainage, nu is bekend dat sprake is van circa 4 km drainage. Deze afwijkingen zijn het gevolg van de status van het rioolbeheersysteem. In 2010 was dit nog in een opbouwfase en nog niet volledig gevuld met actuele gegevens. De achterliggende jaren is de data verder aangevuld c.q. geactualiseerd.

7.3 Verwachte areaaluitbreiding

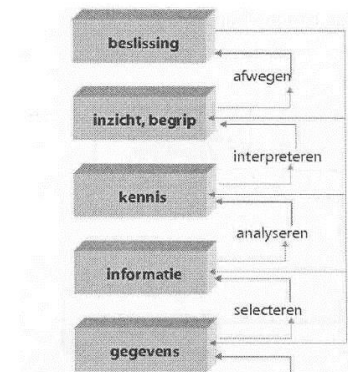
De komende jaren is de verwachting dat als gevolg van nieuwbouw jaarlijks sprake zal zijn van circa 70 nieuwe aansluitingen. Omwille van de onzekerheden of deze prognose ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd wordt bij de bepaling van de tariefsontwikkeling van de rioolheffing geen rekening gehouden met een groei van het aantal aansluitingen.

8 Nulmeting Weststellingwerf

Om de huidige situatie in Weststellingwerf te kunnen beoordelen heeft een 'nulmeting' plaatsgevonden. Hierbij wordt onder andere het huidige kwaliteitsniveau van de riolering in kaart gebracht. De resultaten van de nulmeting zijn breed uit geanalyseerd en beschreven in dit hoofdstuk.

8.1 De basis voor de nulmeting

Het werkveld van de gemeentelijke watertaken is complex. Om juiste keuzes te kunnen maken is inzicht en begrip in de toestand en het functioneren van de riolering en watergangen nodig. Dit vraagt enerzijds om actuele en betrouwbare gegevens en informatie. Anderzijds is ook specialistische kennis nodig om de informatie op de juiste wijze te interpreteren en op die wijze de juiste afwegingen te kunnen maken.

Voor de nulmeting is naast het GRP 2010 - 2014 gebruik gemaakt van de volgende gegevens:

- Basisrioleringsplannen
- Benchmark Rioleringszorg 2013
- Meldingenregistratiesysteem
- Optimalisatiestudie Wolvega
- Afvalwaterakkoord Wolvega
- Stedelijke wateropgave (SWO)
- Afkoppelplannen
- Grondwaterbeleidsplan (in wording)
- Gegevens rioolbeheersysteem

Basisrioleringsplannen

De basisrioleringsplannen voor de kernen in de gemeente Weststellingwerf zijn opgesteld in het jaar 1999. In de jaren daarna zijn de plannen voor verschillende kernen geactualiseerd. In onderstaande tabel is het jaartal van de herziening weergegeven.

Kern	Jaartal actualisatie
Blesdijke	1999
Boijl	2011
De Blesse	1999
De Hoeve	2000
Langelille	2008
Munnekeburen	2008
Nijeholtpade	2002
Noordwolde	1999
Oldeholtpade	2010
Oosterstreek	1999
Scherpenzeel	2008
Slijkenburg	2012
Steggerda	1999
Ter Idzard	1999
Vinkega	1999
Wolvega	2003

In de basisrioleringsplannen wordt door middel van modelberekeningen inzicht verkregen in het functioneren van de rioolstelsels. Hierbij wordt gekeken naar zowel het hydraulisch functioneren (de afvoercapaciteit) als het milieutechnisch functioneren (de vuilemissie). Normaliter worden de BRP's eens in de 10 jaar geactualiseerd. Tenzij er geen aanleiding is tot herziening (bijvoorbeeld als er geen wijzigingen zijn opgetreden). In de kernen De Blesse, Noordwolde, Oosterstreek, Steggerda, Ter Idzard, Vinkenga hebben zich de achterliggende jaren nauwelijks wijzigingen voorgedaan. Er is dan ook nog geen aanleiding deze basisrioleringsplannen te herzien.

Optimalisatiestudie en afvalwaterakkoord Wolvega

Op 10 januari 2011 is de OAS Wolvega afgerond. Uit de analyse van de huidige situatie blijkt dat gemeente Ooststellingwerf en Weststellingwerf voldoen aan de basisinspanning en het waterkwaliteitsspoor en dat het Wetterskip voldoet aan de overeengekomen afnamecapaciteit.

In de OAS zijn (niet verplichte) maatregelen verkend die een verbetering kunnen opleveren van de duurzaamheid, doelmatigheid of het milieurendement. In het afwaterakkoord Wolvega is vastgelegd welke maatregelen worden uitgevoerd, wat deze maatregelen kosten en wie deze maatregelen betaald.

Dit betekent voor Weststellingwerf dat:

- een meetplan opgesteld, ingericht en beheerd zal moeten worden om te bepalen waar het beste afgekoppeld kan worden (te verwoorden in een afkoppelplan).
- eventueel aanvullend onderzoek moet plaatsvinden naar consequenties van overstorten.
- de maatregelen uit het afkoppelplan worden uitgevoerd.
- onderzoek uitgevoerd zal worden naar de waterkwaliteit van de Schipsloot.

Benchmark Rioleringszorg

In 2013 heeft Weststellingwerf deelgenomen aan de Benchmark Rioleringszorg. Dit onderzoek is een landelijke prestatievergelijking waarmee gemeenten inzicht geven en krijgen in de kenmerken en prestaties van hun riolering(szorg). Alle Nederlandse gemeenten (430 stuks) hebben deelgenomen.

Op onderdelen van de nulmeting is gebruik gemaakt van de Benchmark Rioleringszorg.

Meldingenregistratiesysteem

Sinds 1998 worden meldingen verzameld (en geregistreerd) door het publiekscentrum. Juni 2007 is overgestapt op een nieuw meldingenregistratiesysteem. In dit systeem worden het aantal 'rioolgerelateerde' meldingen geregistreerd. Inclusief aard van de melding.

Voor de nulmeting is gebruik gemaakt van de meldingen van 2011 t/m 2013.

Stedelijke wateropgave (SWO)

In 2008 is samen met het Wetterskip de Stedelijke Wateropgave (SWO) in een beperkte tijd in beeld gebracht. Dit had vooral te maken met het zo goed mogelijk afstemmen op eventuele maatregelen van de Kaderrichtlijn Water.

Voor de berekening is een theoretische modelbenadering gebruikt; daarvoor is voor de riolering bui 10 doorgerekend. Dit heeft 60 probleemlocaties opgeleverd (theorielocaties). Op basis van een normbedrag van € 300-400 per inwoner is het totale investeringsvolume berekend op € 10,2 miljoen. Als algemene oplossingsrichting voor de knelpunten is voor afkoppelen van verhard oppervlak gekozen.

In 2009 werd het project Wolvega-Zuid opgestart. Door hierin mee te liften was het niet meer nodig een hemelwaterriool te leggen naar de Linde. Dit resulteerde in een besparing van € 3,8 miljoen op de totale opgave van de stedelijke wateropgave. De resterende maatregelen voor de stedelijke wateropgave (met een totale waarde van circa € 6,4 miljoen) zijn als volgt gespecificeerd:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	totaal
Steenwijkerweg (ir Lelylaan - Oranje Nassaulaan) HWA-riool	700.000							700.000
Heerenveenseweg - Steenwijkerweg HWA-riool			977.000					977.000
afkoppelplan Wolvega	15.750							15.750
afkoppelplan Noordwolde	9.000							9.000
afkoppelplan De Blesse, incl inventarisatie verhard oppervlak	7.300							7.300
afkoppelplan Oldeholtgade, incl opstellen BRP	9.750							9.750
afkoppelplan Steggerda	2.900							2.900
Wolvega-Zuid				840.000				840.000
maatregelen Wolvega			127.035	572.965			500.000	1.000.000
maatregelen Noordwolde					800.000			800.000
maatregelen De Blesse			600.000					600.000
maatregelen Oldeholtgade						700.000		700.000
maatregelen Steggerda		540.000						540.000
	744.700	540.000	1.704.035	1.412.965	800.000	700.000	500.000	6.401.700

Tabel 8-1: onderbouwing maatregelen stedelijke wateropgave [bron: SWO 2009]

Van deze opgave (voor de periode 2009-2015) is € 5,2 miljoen opgenomen in het GRP 2010-2014. Dit is als volgt onderbouwd:

	2010	2011	2012	2013	2014	totaal
Heerenveenseweg - Steenwijkerweg HWA-riool		977.000				977.000
Wolvega-Zuid			840.000			840.000
maatregelen Wolvega		127.035	572.965			700.000
maatregelen Noordwolde				800.000		800.000
maatregelen De Blesse		600.000				600.000
maatregelen Oldeholtgade					700.000	700.000
maatregelen Steggerda	540.000					540.000
totaal	540.000	1.704.035	1.412.965	800.000	700.000	5.157.000

Tabel 8-2: planning maatregelen stedelijke wateropgave periode 2010-2014 [bron: GRP 2010-2014]

In de periode 2010-2014 zijn de volgende projecten uitgevoerd:

	2011	2012	2013	2014	totaal
HWA-riool St'wijkerweg-H'veenseweg (SWO)	788.364				788.364
HWA-riool Steggerda (SWO)	208.414				208.414
HWA-riool Paaskamp Noordwolde (SWO)	39.600				39.600
HWA-riool St'wijkerweg-H'veenseweg (SWO)		267.380			267.380
Staatsliedenbuurt			330.006		330.006
Van der Sandeplein/Van Harenstraat				147.361	147.361
Hoofdstr Oost - Rotanstraat			98.408		98.408
Dr Dreeslaan				152.400	152.400
totaal	1.036.378	267.380	428.414	299.761	2.031.933

Tabel 8-3: uitgevoerde maatregelen stedelijke wateropgave 2011-2014

Wolvega-Zuid

Het project Wolvega-Zuid heeft een tijd stilgelegen door onduidelijkheid over de subsidie vanuit het rijk en de herijking van de EHS gebieden. In 2014 is voor Wolvega-Zuid een bijdrage van de provincie verkregen. In 2014 is de voorbereiding gestart en de uitvoering zal starten in 2015 en doorlopen tot eind 2016. De verwachte uitgave voor dit project bedraagt circa € 676.000 (€ 580.000 aan maatregelen en € 96.000 voor grondaankoop).

Heroverweging koers Oldeholtgade en De Blesse

De maatregelen die opgenomen zijn voor de kern Steggerda zijn voor een deel uitgevoerd. De maatregelen die opgenomen zijn voor Oldeholtgade en De Blesse zijn niet uitgevoerd. De gehanteerde rekenmodellen voor de studie uit 2008 zijn nog eens tegen het licht gehouden. Om de rekenmodellen te toetsten aan de werkelijkheid is, in samenwerking met het Wetterskip Fryslân, in de periode 2013-2014 op een groot aantal plekken in het rioolstelsel metingen uitgevoerd.

De resultaten van deze metingen zijn bij het opstellen van het nieuwe GRP en de besparingsnotitie (periode maart-november 2014) nog niet uitgeschreven. Maar de eerste indruk is dat de resultaten van de metingen aardig overeenkomen met de resultaten uit de modellen. De metingen hebben ook een beter inzicht geleverd in de werking van het stelsel. Dit heeft er toe geleid dat verwacht wordt dat door slimmer sturen in het rioolstelsel tussen Boijl, Oosterstreek, Noordwolde, Steggerda, De Blesse en de rioolwaterzuivering in Wolvega, de maatregelen in De Blesse en Steggerda achterwege kunnen blijven. Verder is er een milieuvoordeel te behalen. Door slimmer te sturen zal er in vergelijking met de huidige situatie minder vuilwater overstorten vanuit het stelsel op oppervlaktewater en mogelijk is er nog een energievoordeel te behalen.

In de komende planperiode zal dit slimmer sturen, samen met het Wetterskip Fryslân, uitgewerkt worden. Het besparingspotentieel van deze heroverweging van de maatregelen in Oldeholtgade en De Blesse bedraagt krap € 1,3 miljoen.

Afkoppelprojecten Noordwolde & Nijeholtpade

Daarnaast staan er nog afkoppelprojecten gepland in Noordwolde en Nijeholtpade. De geraamde uitgaven bedragen respectievelijk € 255.000 en € 132.000.

De resterende opgave van de stedelijke wateropgave ziet er daarmee als volgt uit.

	uitgave
Wolvega-Zuid	676.000
Afkoppelproject Noordwolde	255.000
Afkoppelproject Nijeholtpade	132.000
Slimmer sturen Boijl - Noordwolde - De Blesse - RWZI	50.000
totaal	1.113.000

Tabel 8-4: resterende maatregelen stedelijke wateropgave

De totale opgave van de stedelijke wateropgave komt daarmee uit op circa € 3,1 miljoen (circa € 2,0 miljoen die al is gerealiseerd + € 1,1 miljoen resterend). Ten opzichte van de oorspronkelijke opgave van circa € 6,4 miljoen levert de heroverweging een **besparingspotentieel** op van circa **€ 2,5 miljoen**.

Gegevens rioolbeheersysteem

In hoofdstuk 0 is een overzicht van de arealen in Weststellingwerf weergegeven. Het merendeel van deze areaalgegevens is opgenomen in het beheersysteem (GBIriolering). Voor de nulmeting is een datadump van het beheersysteem gebruikt (peildatum september 2015). Overige gegevens (waaronder kenmerken gemalen, randvoorzieningen en minigemalen drukriolering) zijn in separate overzichtslijsten aangeleverd.

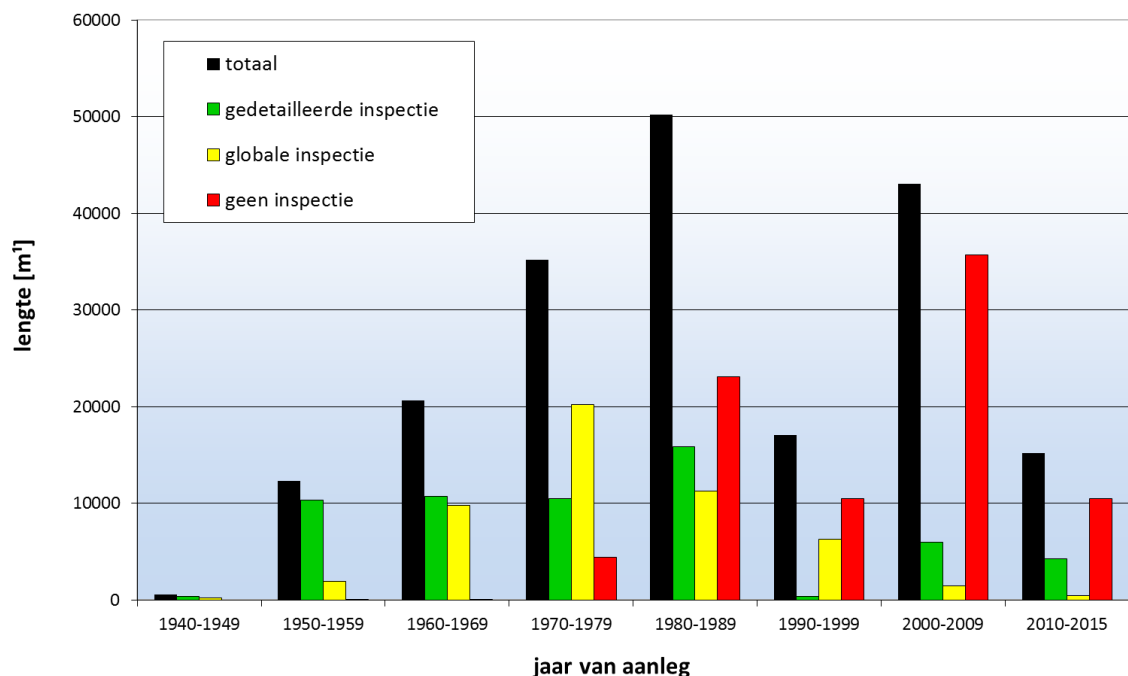

Om inzicht te krijgen en houden in de kwalitatieve toestand van de vrijverval riolering in het stedelijk gebied worden rioolinspecties uitgevoerd. Bij het inspecteren van rioolstelsels worden putten en rioolstrengen bekeken met verschillende typen TV- en fotocamera's. Indien nodig wordt laserapparatuur ingezet om de voegwijdte te meten en ultrasonore meet apparatuur om de wanddikte van leidingen te bepalen.

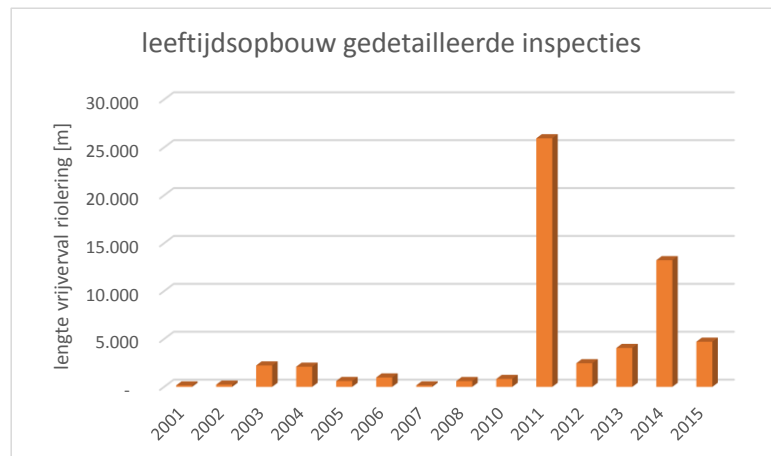
De bevindingen van de inspecties worden vastgelegd in rapporten. Deze informatie wordt tevens verwerkt in het rioolbeheersysteem, waardoor de informatie optimaal bereikbaar en bewerkbaar is. Onderstaande grafiek toont de verdeling van de inspectiegraad over de leeftijd van de vrijverval riolering.

Opleverinspecties van nieuw aangelegde riolering worden niet verwerkt in het rioolbeheersysteem. Deze gegevens dienen alleen ter controle van de uitgevoerde werkzaamheden.

Figuur 8-1: inspectiegraad vrijverval riolering [bron GBI, peildatum september 2015]

Circa 109 km riolering is geïnspecteerd (54%). De oudste inspectiegegevens dateren uit 2001. De uitgevoerde inspecties bestaan voor iets minder dan de helft uit globale inspecties (putfoto's). Het merendeel van de gedetailleerde inspecties (video inspectie van de complete streng) is recent uitgevoerd (vanaf 2010). Dit is in lijn met de aanbeveling vanuit de benchmark 2006.

Afkoppelplannen

Om de mogelijkheid voor afkoppelen te onderzoeken zijn voor de kernen Wolvega, Noordwolde, Steggerda, De Blesse en Oldeholtade afkoppelplannen opgesteld.

In de plannen zijn geen afkoppelopgaven vastgelegd. De plannen zijn opgesteld om bij toekomstige vervanging van het riool te bepalen of afgekoppeld gewenst dan wel noodzakelijk is.

Gegevens watergangen in stedelijk gebied

De staat van de watergangen en voorzieningen, zoals duikers en beschoeiingen, is onbekend. De voorzieningen worden binnen enkele jaren geïnspecteerd in het kader van de overdracht stedelijk water.

Grondwaterbeleidsplan (in wording)

Momenteel wordt het grondwaterbeleidsplan Weststellingwerf opgesteld. In dit grondwaterbeleidsplan is een verkenning van de huidige grondwatersituatie uitgevoerd. Tevens is bepaald op welke wijze op dit moment bestaande grondwaterproblemen worden aangepakt.

8.2 Weststellingwerf– totaal

Onderstaand schema toont het totaalbeeld van de nulmeting GRP Weststellingwerf.

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
inzameling van afvalwater	B	B	B	B
transport van stedelijk afvalwater	B	B	B	B > L
inzameling van overtollig hemelwater	B	B	B	-
verwerking van hemelwater in riolen	L > B	L > B	L > B	-
verwerking van hemelwater in de openbare ruimte	L > B	L > B	L > B	-
inzameling van grondwater	B > L	B > L	B > L	-
verwerking van grondwater	B	B	B	-

In de volgende paragrafen wordt per onderdeel dieper gekeken naar de resultaten van de nulmeting. In bijlage D is de nulmeting in detail toegelicht.

Vergelijk met nulmeting en ambitie 2009

In het kader van het GRP 2010-2014 is in 2009 een nulmeting uitgevoerd (zie onderstaand schema).

	publieks- locatie	woonwijk	bedrijven- terrein	buiten- gebied
stedelijk afvalwater				
inzameling van afvalwater	B	B	B	B
transport van afvalwater	B	B	B	B
lozing/uitstoot van afvalwater	B	B	B	B
hemelwater				
omgang met hemelwater	B	B	B	B
wateroverlast vanuit de riolering	L	L	L	-
wateroverlast vanuit het oppervlaktewater	L	L	L	-
grondwater				
grondwateroverlast	B	B	B	-

legenda: H hoog B basis L laag

Ten opzichte van 2009 is de indeling van de kwaliteitscatalogus 2014 op onderdelen bijgesteld. Zo is bij de zorgplicht grondwater in de kwaliteitscatalogus 2014 sprake van 2 onderdelen, waar bij de kwaliteitscatalogus 2009 deze nog bestond uit 1 onderdeel. Aan de achterliggende indeling van kwaliteitsnormen is echter niets gewijzigd.

Onderling vergelijk met de nulmeting 2014 toont aan dat op onderdelen “verwerking van hemelwater in riolen” en “verwerking van hemelwater in de openbare ruimte” de eerste stappen zijn gezet van het laag kwaliteitsniveau naar het basisniveau. Bij de onderdelen “transport van stedelijk afvalwater” en “inzameling van grondwater” is daarentegen sprake van een lager kwaliteitsniveau. Dit is het gevolg van nieuwe inzichten (inspecties) waaruit blijkt dat de voorzieningen in een slechtere staat verkeren.

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
inzameling van afvalwater	B	B	B	B
transport van stedelijk afvalwater	B	B	B	B > L
inzameling van overtollig hemelwater	B	B	B	-
verwerking van hemelwater in riolen	L > B	L > B	L > B	-
verwerking van hemelwater in de openbare ruimte	L > B	L > B	L > B	-
inzameling van grondwater	B > L	B > L	B > L	-
verwerking van grondwater	B	B	B	-

8.3 Stedelijk afvalwater

Aansluitingen op riolering en IBA

In de periode 1984-1985 en in de periode 2004-2005 zijn vele percelen in het buitengebied aangesloten op drukriolering. In totaal zijn er 358 pompunits in het buitengebied aangebracht. Op dit moment zijn circa 11.300 percelen aangesloten op de (druk)riolering.

Daarnaast zijn er de periode 2006 - 2008 in het buitengebied door gemeente en Wetterskip IBA's aangelegd. Hiervan zijn 282 in eigendom bij de gemeente, 31 bij het Wetterskip. Daarnaast hebben een aantal particulieren zelf een IBA aangelegd. Dit exacte aantal is onbekend.

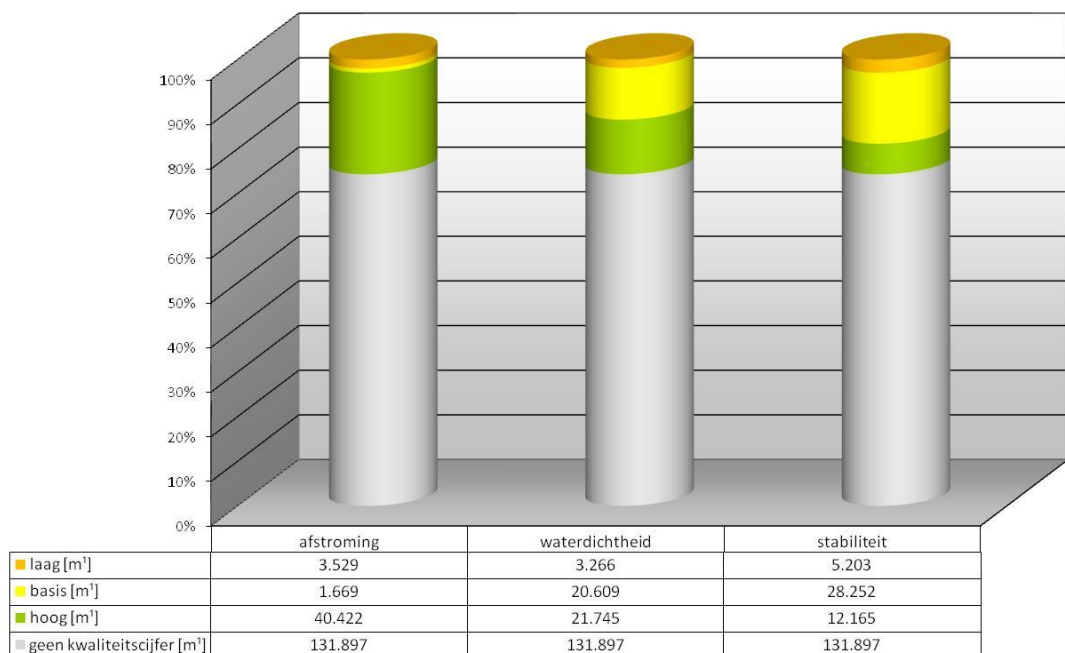
Momenteel zijn 643 percelen niet aangesloten op drukriolering of een gemeentelijk IBA. Voor deze percelen heeft de provincie de gemeente een ontheffing voor de zorgplicht verleend. De ontheffing voor de zorgplicht van deze percelen is in 2013 verlopen. Met het vaststellen van het Bestuursakkoord Water 2011 is het hebben van een provinciale ontheffing komen te vervallen. De gemeente bepaalt nu zelf (in samenspraak met het waterschap) vanuit doelmatigheidsoverwegingen of er in buitengebied wel of geen afvalwater wordt ingezameld.

Riolering

Voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater wordt gebruik gemaakt van 161 km vrijverval riolering. Via dit riool wordt het stedelijk afvalwater afgevoerd. In een groot deel van de vrijverval riolering (circa 151 km gemengd stelsel) wordt het stedelijk afvalwater samen met eventueel hemelwater in één buis afgevoerd naar de RWZI. In een deel van het vrijverval riool (10 km DWA-stelsel) wordt enkel afvalwater afgevoerd.

Technische staat riolering

Mede door de relatief jonge leeftijd verkeert de vrijverval riolering voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater (gemengd en DWA riool) in een goede technische staat. Van de totaal geïnspecteerde riolering (circa 45 km) verkeert circa 2% door slijtage (aantasting van de buizen) en schades (scheuren en verzakkingen) in een slechte staat (niveau laag).

Figuur 8-2: technische staat vrijverval riolering stedelijk afvalwater [bron: GBI, peildatum mei 2014]

Bedrijfszekerheid gemalen

In het rioolstelsel zijn 427 gemalen toegepast. De gemalen zijn een kritisch onderdeel binnen het rioolringstelsel. Uitval van een rioolgemaal kan al snel leiden tot overlast en schade. Om de bedrijfszekerheid te waarborgen wordt jaarlijks onderhoud aan de gemalen uitgevoerd. Gelijktijdig worden de gemalen geïnspecteerd en wanneer noodzakelijk grootschalige of kleinschalige reparaties uitgevoerd.

Bij een uitgebreide inspectieronde in 2013 is de kwaliteit van de gemalen inzichtelijk gemaakt, waarbij onderscheid is gemaakt in de onderdelen pomp, pompput, schakelkast, buitenopstellingskast en leidingwerk. Van 32% van de onderdelen is de kwaliteit slecht. In 2014 en 2016 worden deze onderdelen door reparatie of vervanging weer op het gewenste kwaliteitsniveau gebracht.

Praktisch alle gemeentelijke hoofdgemalen (37 van de 38) en circa 20% van de minigemalen zijn aangesloten op een geautomatiseerd signaleringssysteem. Bij deze aansluitingen is sprake van een continue controle op de werking van de gemalen en kunnen storingen en calamiteiten spoedig worden verholpen. Bij de minigemalen die niet zijn aangesloten op een telemetriesysteem vindt signalering plaats middels een rode lamp. Hierdoor is de afhandeltijd in geval van storing en calamiteiten gemiddeld langer en de borging van de bedrijfszekerheid daarmee minder.

In de kernen zijn in totaal 38 opvoergemalen toegepast. Van deze gemalen hebben 31 gemalen een reservepomp. Door de aanwezigheid van de reservepomp is de bedrijfszekerheid van het gemaal aanzienlijk hoger.

8.4 Hemelwater

Riolering

Voor inzameling en transport van overtollig hemelwater wordt gebruik gemaakt van 182 km vrijverval riolering. Via dit riool wordt het hemelwater wat op stoepen, daken, wegen, parkeerplaatsen en pleinen valt afgevoerd. In een groot deel van de vrijverval riolering (circa 151 km) wordt het 'schone' hemelwater samen met het vuile afvalwater in één buis afgevoerd naar de RWZI. Voor de technische staat van dit riool wordt verwezen naar Figuur 8-2.

Bij de overige 31 km riolering wordt het hemelwater gescheiden ingezameld en afgevoerd naar oppervlaktewater of in de bodem. De kwaliteit van dit gescheiden hemelwaterriool is niet bepaald. Tot op heden is hiervoor (vanwege de jonge leeftijd van deze riolen) nog geen aanleiding geweest.

Afvoercapaciteit riolering

De riolering is bedoeld om bij normale buien probleemloos het water van wegen en daken af te voeren. Het rioleringssysteem is hiervoor gedimensioneerd op een bui met een herhalingstijd van eens per twee jaar.

De uitgevoerde hydraulische toetsingen (uit de BRP's) laten zien dat op enkele locaties de vrijverval riolen niet aan deze norm voldoet. In theorie is sprake van water op straat situaties. Daar waar dit in de praktijk ook als zodanig is ervaren zijn maatregelen getroffen (afkoppelen en aanleg van gescheiden riolen).

'water-op-straat' situatie

De afvoercapaciteit van het rioleringssysteem is daardoor de laatste jaren verbeterd. Recent is door middel van meten en monitoren bepaald hoe robuust het systeem is. Uit vervolgonderzoek zal bepaald worden of en waar eventueel aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

Vuilemissie riolering

In een groot deel van het vrijval riool (151 km) wordt naast het afvalwater ook overtollig hemelwater via dezelfde buis ingezameld en afgevoerd. Dit houdt in dat bij zwaardere buien het rioolstelsel volledig volloopt. Via de overstorten en/of randvoorzieningen wordt het (verdund) afvalwater dat niet door de riolering kan worden verwerkt, afgevoerd naar oppervlaktewater. Het oppervlaktewater kan hierdoor vervuild raken waardoor risico's voor de volksgezondheid en aantasting van natuurwaarden kunnen optreden.

Om dit zoveel mogelijk te beperken zijn de laatste jaren tal van verbeteringsmaatregelen uitgevoerd. Sinds vijf jaar voldoet de gemeente aan de eisen die in overleg met de waterkwaliteitsbeheerder (het Wetterskip) zijn opgesteld. Doordat de laatste jaren diverse afkoppelprojecten zijn uitgevoerd is de vuiluitwerp inmiddels nog verder afgenomen.

Bergingsmogelijkheden voor overtollig hemelwater

In 2008 is de stedelijke wateropgave voor Weststellingwerf bepaald. In dit onderzoek is een beperkt tekort aan beschikbaar oppervlaktewater berekend in Wolvega. Bepaald wordt of er nog daadwerkelijk maatregelen nodig zijn. In de overige kernen is voldoende oppervlaktewater aanwezig.

8.5 Grondwater

De bodemopbouw binnen de gemeente Weststellingwerf varieert sterk. In het grondwaterbeleidsplan Weststellingwerf is onderscheid gemaakt in twee hoofdtypen, namelijk de zandruggen bestaande uit zand (op keileem) en de beekdalen bestaande uit veen op zand. De grondwaterdynamiek van beide gebieden zijn totaal verschillend.

In de veengebieden wordt de waterstand zo hoog mogelijk gehouden om te voorkomen dat het veen inklinkt. Hier zijn grondwaterstanden hoger dan 0,7 m-mv eerder regel dan uitzondering. Op de dekzandruggen ligt de grondwaterstand in het algemeen dieper dan 0,7 m-mv. Het grootste risico op grondwateroverlast wordt hier gevormd doordat infiltrerend hemelwater stagneert op de keileemlagen, waardoor schijngrondwaterstanden leiden tot wateroverlast.

8.6 Budget 2014 (begroting)

De begroting voor het rioolbeheer bedroeg in 2014 circa € 2,16 miljoen. Het totaalbedrag in de begroting bestaat uit veel posten voor allerlei werkzaamheden. Circa 17% is bestemd voor reguliere exploitatie (klein) onderhoud. Circa 29% wordt besteed aan personeelskosten en overhead. Hierin zijn ook de kosten inbegrepen voor het innen van de rioolheffing.

Naast regulier (klein) onderhoud zijn ook eenmalige projectmatige investeringen nodig voor groot onderhoud (vervanging) dan wel verbetering van bestaande voorzieningen. Deze investeringen worden geactiveerd en omgezet in kapitaallasten (rente en afschrijving). Dit is veruit de grootste post in de begroting.

		begroting riole- ring
reguliere exploitatie	De jaarlijkse terugkerende uitgaven die nodig zijn voor het in stand houden van het huidige areaal. Zoals het reinigen en inspecteren van riolen, klein onderhoud aan riolen, onderhoud aan gemalen, kolkenzuigen, stroomkosten gemalen, straatveegkosten, etc..	€ 0,36 mln. (17%)
personeel & overhead	Om gemeentelijke watertaken te kunnen uitvoeren is een organisatie met deskundig personeel en materieel nodig.	€ 0,63 mln. (29%)
kapitaallasten	De uitgaven voor eenmalige projectmatige onderhoudswerkzaamheden voor het in stand houden van en/of verbeteren van het bestaande areaal.	€ 1,17 mln. (54%)
	subtotaal rioolexploitatie	€ 2,16 mln.
overig	Compensabele btw.	€ 0,15 mln.
	totaal budget	€ 2,31 mln.

Compensabele BTW

Met ingang van 2014 is besloten een deel van de compensabele btw ter grootte van jaarlijks € 150.000 ten laste te brengen van de rioolheffing.

Kwijtschelding

Er wordt geen kwijtschelding toegerekend aan de rioolheffing.

Stedelijk waterbeheer

Vooralsnog worden de kosten van het stedelijk water beheer niet toegerekend aan de rioolheffing.

Straatvegen

Vooralsnog worden de kosten van straatvegen niet toegerekend aan de rioolheffing.

verstopte kolkafvoer door straatvuil

9 Wat vinden wij belangrijk? nadere toelichting op onze ambities

Dit hoofdstuk gaat in op de ambitie voor de gemeentelijke watertaken. Met andere woorden: op welke plek is welke kwaliteit wenselijk?

9.1 Wat is ambitie?

Ambitie is niets anders dan het gewenste kwaliteitsniveau voor riolering en water in de verschillende structuurelementen in de gemeente Weststellingwerf. De ambitie stelt een doel en geeft aan wat voor product (wensbeeld) wordt geboden aan bewoners, ondernemers maar ook aan bezoekers (o.a. toeristen). Bij het bepalen van de ambitie zijn er keuzemogelijkheden in kwaliteit (de drie kwaliteitsniveaus). Elk kwaliteitsniveau heeft bijbehorende consequenties en kosten. Oftewel: elke kwaliteit heeft z'n prijskaartje.

9.2 Proces

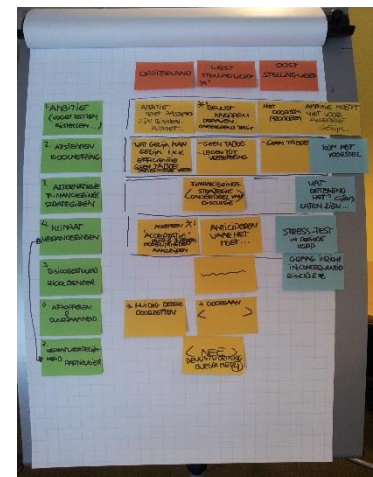
Op donderdag 26 juni 2014 is tijdens een bijeenkomst met de 3 portefeuillehouders van de OWO gemeenten de methodiek van het kwaliteitgericht beheren toelichtend en is gediscussieerd over de prijs-kwaliteit van de gemeentelijke watertaken. Daarbij hebben de portefeuillehouders aangegeven wat zij belangrijk vinden

Ter voorbereiding op deze bijeenkomst is er door de ambtelijke projectgroep een voorverkenning uitgevoerd. Hierbij is gekeken naar:

- Beleidsafspraken vanuit bestaande beleidsplannen;
- Wet- en regelgeving;
- Resultaten nulmeting.

De uitkomsten zijn vertaald in zeven vraagstukken:

1. Huidige ambitie voortzetten of bijstellen?
2. 1 OWO koers voor de rioolheffing?
3. Wat doen we met alternatieve financieringsstrategieën?
4. Hoe gaan we met klimaatveranderingen om?
5. Hoe kijken we aan tegen risicogestuurd rioolbeheer?
6. Hoe kijken we aan tegen afkoppelen & duurzaamheid?
7. Wat hoort tot de verantwoordelijkheid van de particulier?

Aan de hand van deze vraagpunten zijn de ambities verkend: *Volstaat het huidige niveau; moet het (nog) beter of mag het ook wat minder? Mag er verschil in kwaliteit zijn tussen woongebied en bedrijventerreinen? Mogen besparingen tot (hogere) risico's leiden? Hoe houden wij de lastenstijging beperkt?*

Voor de inzet van besparingsmogelijkheden zijn de belangrijkste signalen uit deze bijeenkomst:

- a) De huidige ambitie voldoet; er is een sterke voorkeur om deze door te zetten mits dit past binnen de beschikbare budgetten;
- b) Een verlaging van de huidige ambitie om te voldoen aan de besparingsopgave is niet gewenst;
- c) Besparingen mogen niet leiden tot hogere risico's;
- d) De rekening van de besparing mag niet neergelegd worden bij de toekomstige generatie(s);
- e) Zet daar waar mogelijk de intergemeentelijke samenwerking (OWO) in om kosten te besparen.

De volledige notulen van deze bijeenkomst zijn opgenomen in bijlage E.

De uitkomsten van deze bijeenkomst heeft de ambtelijke projectgroep meegenomen bij de invulling van de ambitie voor de gemeentelijke watertaken. De uitkomsten zijn tijdens informerende bijeenkomsten (29 september 2014, 22 juni 2015 en 14 december 2015) tussentijds getoetst bij de Raad.

Tijdens deze bijeenkomsten is het doorzetten van de huidige ambitie ter discussie komen te staan. De huidige beschikbare budgetten zijn daarvoor ontoereikend. Een verhoging van de rioolheffing is noodzakelijk om de tekorten te compenseren. Een alternatief is het bijstellen van de kwaliteitsambitie.

9.3 Waar is welke kwaliteitsniveau wenselijk?

De zorgplicht voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater heeft het karakter van een resultaatsverplichting. De zorgplichten voor hemel- en het grondwater hebben daarentegen het karakter van een inspanningsverplichting, waarbij de gemeente bij de uitvoering van deze inspanning de beleidsvrijheid heeft die aanpak te kiezen die, gelet op de lokale omstandigheden, doelmatig is. Op onderdelen van de zorgplichten worden randvoorwaarden bepaald door wettelijke regels en verplichtingen.

In deze paragraaf is het gewenste kwaliteitsniveau per zorgplicht vertaald in een ambitie. In de kwaliteitscatalogus (zie hoofdstuk 4) is deze ambitie vertaald in sfeerbeelden, een kwaliteitsbeschrijving en een technisch normenkader.

9.3.1 Ambitie stedelijk afvalwater

Inzameling van stedelijk afvalwater

Voor inzameling van stedelijk afvalwater wordt voorgesteld (in lijn met het GRP 2010-2014) het niveau basis voort te zetten. Op deze wijze wordt voldaan aan de wettelijke resultaatsverplichting van het Rijk (zorgplicht stedelijk afvalwater, zie kader onder) en de regelgeving van het Wetterskip.

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
voortzetten huidig beleid	B	B	B	B

Nieuwe aansluitingen

In lijn met de landelijke inzichten/voorschriften worden bij nieuwbouwlocaties bij de aanleg meteen duurzame systemen toegepast, waarbij vuil en schoon water zoveel mogelijk gescheiden blijft. Hiermee worden stankklachten en of verontreinigingen van sloten en bodem voorkomen.

Het risico op foutieve aansluitingen (vuilwater wat in het hemelwater riool loopt en zo rechtstreeks de sloot in kan stromen) is bij de aanleg van gescheiden systemen groter. In de bouwverordening is aangegeven hoe de aannemer de riolering aan dient te leggen. Dit betekent onder andere dat de uitleggers van hemelwater en vuilwater van kleur moeten verschillen. Er wordt geen toezicht gehouden op nieuwbouw aansluitingen door de gemeente.

Bij inbreidingen is het risico op foutaansluitingen groter. Hier verzorgt de gemeente zelf de uitlegger van het hoofdriool naar de erfgrans nadat een particulier een aansluitvergunning heeft aangevraagd.

zorgplicht stedelijk afvalwater volgens Artikel 10.33 Wet milieubeheer:

De gemeenteraad of burgemeester en wethouders dragen zorg voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt bij de binnen het grondgebied van de gemeente gelegen percelen, door middel van een openbaar vuilwaterriool.

In plaats van een openbaar vuilwaterriool kunnen afzonderlijke systemen of andere passende systemen worden toegepast, indien met die systemen eenzelfde graad van bescherming van het milieu wordt bereikt.

Op verzoek van burgemeester en wethouders kunnen gedeputeerde staten in het belang van de bescherming van het milieu ontheffing verlenen van de zorgplicht.

De ontheffing kan, indien de ontwikkelingen in het gebied waarvoor de ontheffing is verleend daartoe aanleiding geven, door gedeputeerde staten worden ingetrokken.

Bestaande aansluitingen zonder aansluiting op de riolering

Gemeentebreed is momenteel van een aansluitgraad van 92%. In het buitengebied is sprake van 643 percelen die niet zijn aangesloten op riolering, drukriolering of een IBA systeem via een regeling met gemeente en Wetterskip (de gebiedsgerichte aanpak). Al deze percelen zijn gesitueerd in niet kwetsbaar gebied.

Momenteel zijn 643 percelen niet aangesloten op drukriolering of een gemeentelijk IBA. Voor deze percelen heeft de provincie de gemeente een ontheffing voor de zorgplicht verleend. De ontheffing voor de zorgplicht van deze percelen is in 2013 verlopen. Met het vaststellen van het Bestuursakkoord Water 2011 is het hebben van een provinciale ontheffing komen te vervallen. De gemeente bepaalt nu zelf (in samenspraak met het waterschap) vanuit doelmatigheidsoverwegingen of er in buitengebied wel of geen afvalwater wordt ingezameld.

Transport van stedelijk afvalwater

Voor transport van stedelijk afvalwater betekent het voortzetten van het huidige beleid het niveau basis. Dit sluit aan bij de wettelijke resultaatsverplichting van het Rijk en de regelgeving van het Wetterskip.

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
voortzetten huidig beleid	B	B	B	B

Technische staat voorzieningen

Voor het transport van stedelijk afvalwater moeten de voorzieningen in een goede technische staat verkeren. Het is niet persé noodzakelijk dat de voorzieningen te allen tijde in "nieuwstaat" verkeren. Enige vorm van schade is acceptabel maar zodra dit het functioneren van de voorzieningen benadeelt en sprake is van risico op overlast (niveau laag) worden deze schades opgelost door het uitvoeren van vervangingen en deelreparaties. Op deze manier worden de risico's die deze schades met zich mee brengen opgeheven.

De beheerstrategie is de achterliggende jaren veranderd. In plaats van vervangen van de complete riolering wordt steeds vaker gekozen voor levensduurverlengende maatregelen. Eventuele schades worden vroegtijdig door middel van reparatie en renovatie hersteld. Verdere (door)ontwikkeling van de schade wordt daarmee voorkomen. Door deze strategie kan het moment van complete vervanging uitgesteld worden. Wel betekent dit dat daarmee de mogelijkheden tot afkoppelen op korte termijn worden beperkt. Pas bij complete vervanging van riolen dient deze mogelijkheid zich aan.

Inspectie van de voorzieningen (beheer)

Mede door de relatief jonge leeftijd verkeren de voorzieningen voor transport van stedelijk afvalwater in een behoorlijk goede technische staat. Maar de voorzieningen worden wel steeds ouder en hebben dus meer en vaker onderhoud nodig. De huidige inspectiestrategie heeft tot doel om van de oudere voorzieningen over goede en actuele inspectiegegevens te beschikken. Hiermee zijn schades vroegtijdig in beeld en kan er tijdig gestuurd worden op (herstel)maatregelen. Deze inspectiestrategie wordt de komende planperiode aangehouden. De focus ligt daarbij op inzicht krijgen in de oudere voorzieningen en de voorzieningen waarvan (via meldingen) bekend is dat deze minder functioneren.

Naast periodieke inspectie van riolen is het ook noodzakelijk de overige voorzieningen (gemalen, overstorten, randvoorzieningen, terugslagkleppen, inlaatconstructies, etc.) periodiek (halfjaarlijks/jaarlijks) te inspecteren. Eventuele gebreken die het functioneren belemmeren komen zodoende vroegtijdig in beeld en kunnen hersteld worden voor deze tot een overlastsituatie kunnen leiden.

Waarborgen bedrijfszekerheid rioolgemaal

De rioolgemaal zijn door het volledig rioleren van de gemeente een kritisch onderdeel binnen het rioleringsstelsel. Uitval van een rioolgemaal kan al snel leiden tot flinke overlast en schade voor mens en omgeving. Het is daarom noodzakelijk tijdig en adequaat te handelen in geval van een storing. Voor borging van de bedrijfszekerheid van de rioolgemaal wordt de onderhoudsstrategie uit het GRP 2010-2014 voortgezet. Met het GRP 2010-2014 is al invulling aan deze ambitie gegeven. Deze wordt de komende jaren doorgezet.

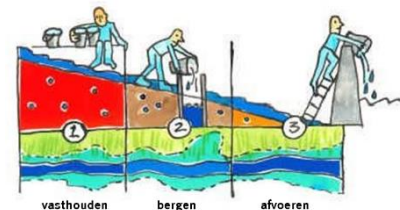
Van de 38 rioolgemaal in de kernen zijn 37 gemaal aangesloten op een zogeheten telemetriesysteem. Door deze aansluiting is sprake van een continue controle op de werking van de rioolgemaal en kunnen storingen en calamiteiten spoedig worden verholpen. Hiermee wordt de bedrijfszekerheid meer dan voldoende gewaarborgd. Daarnaast is circa 20% van de minigemaal in het buitengebied aangesloten op het telemetriesysteem de overige 80% beschikt over een rode lamp.

In OWO verband is gemeenschappelijk een nieuw telemetriesysteem aangeschaft en geïnstalleerd. Vanaf nu werken de 3 OWO gemeenten met eenzelfde systeem. Dit maakt het eenvoudiger onderhoudswerkzaamheden te clusteren waardoor efficiency voordeel is te bereiken.

9.3.2 Ambitie hemelwater

Inzameling van overtollig hemelwater

In lijn met het huidige beleidskader streeft de gemeente er naar vermenging van schoon hemelwater met afvalwater zoveel mogelijk terug te dringen (ontvlechten), waarbij de trits "vasthouden-bergen-afvoeren" de voorkeursvolgorde is. Hiermee wordt een verdere vermindering van de vuiluitstoot van afvalwater bereikt waarmee de kans op stankoverlast en vervuiling van sloten bij overstortsituaties wordt verminderd.

In lijn met het GRP 2010-2014 is de insteek het actief scheiden van de waterstromen (niveau hoog). Dit kost veel geld en levert bij de realisatie veel overlast voor omwonenden. Daarom wordt er tot dusver voor gekozen afkoppelen zoveel mogelijk mee te laten lopen met overige projecten (wegreconstructies, rioolvervanging, revitalisering, etc.). Oftewel "afkoppelen is geen doel op zich". Deze ambitie verlagen betekent dat wanneer zich een kans voor afkoppelen voordoet (rioolvervanging, wegreconstructie) eerst wordt getoetst of sprake is van knelpunten en/of overlast. Indien dit het geval is wordt bekeken of het met geringe meerkosten mogelijk is het schone hemelwater zoveel mogelijk te scheiden van het vuile afvalwater.

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
voortzetten huidig beleid	H	H	H	-
ambitie verlagen	B	B	B	-

Afkoppelen in bestaand gebied

In bestaand gebied is vaak sprake van een gemengd riool (het vuile afvalwater wordt samen met het 'schone' hemelwater in één buis afgevoerd). Bij het vervangen van de riolering doet zich de mogelijkheid voor de waterstromen te scheiden. In lijn met de ambitie uit het GRP 2010-2014 is afkoppelen het uitgangspunt bij rioolvervanging (mits dit technisch mogelijk is en er vanuit waterkwaliteitsoogpunt geen bezwaren zijn tegen afkoppelen).

Om foutieve aansluitingen te voorkomen wordt er in principe geen particulier oppervlak afgekoppeld. Wel worden er bij afkoppelprojecten uitleggers meegelegd zodat op termijn dit oppervlak afgekoppeld kan worden. De stelsels zijn ook gedimensioneerd op afvoer van particulier terrein.

Het scheiden van afvalwaterstromen op particulier terrein brengt bij bestaande bebouwing veelal forse investeringen met zich mee. Om deze redenen is het niet reëel de particulier hier bij bestaande bebouwing toe te verplichten. Wel worden particulieren gestimuleerd op eigen terrein (duurzaam) af te koppelen. In het huidige GRP was daarvoor budget opgenomen (o.a. eenmalig € 50.000 voor een regentonactie). Ook de komende jaren wordt er weer budget opgenomen voor het stimuleren van particulieren. Hoe dit budget ingezet wordt (bijvoorbeeld wederom voor een regentonactie) moet nog bepaald worden. Daarin nemen wij ook de ervaringen van andere gemeenten binnen het FBWK mee.

Wanneer de huidige ambitie (niveau) hoog wordt bijgesteld naar een basis niveau. Betekent dit dat wij alleen afkoppelen als dit een bijdraagt aan het oplossen c.q. terugdringen van knelpunten en/of overlast. Ook is het niet mogelijk door middel van financiële prikkels particulieren extra te stimuleren.

Verordeningsbevoegdheid

Vanuit de Waterwet zijn particulieren in eerste instantie zelf verantwoordelijk geworden voor het omgaan met vrijkomend water op hun eigen perceel (zie kader rechts). De gemeente heeft een verordeningsbevoegdheid. Dit maakt het mogelijk aan te geven *wanneer* particulieren het hemelwater mogen aanbieden en hoeveel. Daarnaast kan aangegeven worden *hoe* particulieren het hemelwater moeten aanbieden. Hiermee is het ook mogelijk particulieren te verplichten op eigen terrein de waterstromen te scheiden en het hemelwater aan te sluiten op het gemeentelijk hemelwater- of ontwateringsstelsel.

zorgplicht hemelwater volgens Artikel 3.5 Waterwet:

De gemeenteraad of het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor een doelmatige inzameling en verwerking van het afvloeiend hemelwater, voor zover van degene die zich daarvan ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen, redelijkerwijs niet kan worden geleverd het afvloeiend hemelwater op of in de bodem of in het oppervlaktewater te brengen.

Nieuwbouw

De particulier is bij nieuwbouw (zowel inbreiding- als uitbreidingslocaties) verplicht de afvalwaterstromen gescheiden aan te leveren. De gemeente legt een gemeentelijk hemelwaterstelsel aan (riool of watertgang). Het hemelwater van het openbaar gebied wordt hierbij aangesloten. De particulier krijgt de mogelijkheid om ook het overtollige hemel- en/of grondwater hierop aan te sluiten. Vanwege de lokale grondslag wordt het verplicht verwerken op eigen terrein niet verplicht. Het is namelijk niet ondenkbaar dat verplichte verwerking (infiltratie) van hemelwater op eigen terrein leidt tot grondwateroverlast. Wel wordt lokale verwerking van hemelwater door de particulier vanuit de gemeente toegejuicht.

Bestaand gebied

In bestaand gebied is vaak sprake van een gemengd riool. Bij het vervangen van de riolering is afkoppelen het uitgangspunt. Wanneer gekozen wordt voor afkoppelen in openbaar gebied krijgt de particulier de mogelijkheid aangeboden om mee te doen. Deelname is tot dusver vrijwillig.

Tot dusver wordt het afkoppelen op particulier terrein niet verplicht gesteld. Echter in bepaalde situaties kan overwogen worden afkoppelen verplicht te stellen (bijvoorbeeld bij een verbouwing van woning/bedrijf). In de komende planperiode worden de mogelijkheden (en eventuele beperkingen daartoe) verder uitgewerkt.

Verwerking van overtollig hemelwater in riolen

In het GRP 2010-2014 is gekozen te anticiperen op deze klimaatverandering door het rioolstelsel en de bovengrondse inrichting stapsgewijs geschikt te maken om zwaardere buien te kunnen verwerken. Door aanleg van nieuwe hemelwaterstelsels is de afvoercapaciteit van de riolering vergroot. De kans dat extreme buien leiden tot wateroverlast is daarmee kleiner geworden.

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
voortzetten huidig beleid	H	H	H	-
ambitie verlagen	B	B	B	-

Op deze wijze wordt stapsgewijs geanticipeerd op verwachte klimaatsveranderingen. Wel moeten we ons duidelijk beseffen dat de riolering niet in staat is om alle buiten te verwerken. Bij extreem heftige regenbuien staan de riolen vol water en zal de openbare ruimte (straten, groenzones, e.d.) het overvloedige hemelwater moeten verwerken. Deze ambitie verlagen naar een basis niveau betekent dat er geen aanvullende inspanningen getroffen worden om het stelsel robuuster te maken. De openbare ruimte zal dan vaker het overvloedige water moeten bufferen.

Afvoercapaciteit riolering

Wateroverlast is een gevoelig item. Het is niet acceptabel om hieraan voorbij te gaan! Wel is het zaak duidelijk onderscheid te maken tussen 'hinder', 'ernstige hinder' en 'overlast'.

'water-op-straat' is nog geen wateroverlast

Een rioolstelsel kan enorme hoeveelheden neerslag verwerken in relatief korte duur. De gemiddelde jaarlijkse neerslaghoeveelheid kan in een dag worden verwerkt. Het grootste deel van het water wordt dan afgevoerd via de overstorten. Er mag gemiddeld 1x per 2 jaar 'water-op-straat' optreden. Dit verschijnsel wordt principieel nog niet beschouwd als wateroverlast. Bij 'water-op-straat' wordt onderscheid gemaakt in 3 verschillende gradaties:

- Hinder, kort durend beperkte hoeveelheden 'water op straat', met een duur in de orde van 15 – 30 minuten;
- Ernstige hinder, forse hoeveelheden 'water op straat', ondergelopen tunnels, oprijvende putdeksel, met een duur in de orde van 30 – 120 minuten;
- Overlast, langduriger en op grotere schaal 'water op straat', water in winkels, woningen met materiële schade en mogelijk ook ernstige belemmering van het (economische) verkeer.

bron: Stichting RIONED

De riolering is bedoeld om bij normale buien probleemloos het hemelwater af te voeren. Het bestaand rioleringssysteem is hiervoor, conform de landelijk gangbare uitgangspunten gedimensioneerd op een hevige bui met een herhalingsstijd van eens per twee jaar (niveau basis). Het is dus niet noodzakelijk dat al het water in de buis "moet" passen. Naast de ondergrondse rioolbuizen kunnen ook wegen, watergangen en groenvoorzieningen een belangrijke rol spelen in (tijdelijke berging) aan- en afvoer van overvloedig hemelwater.

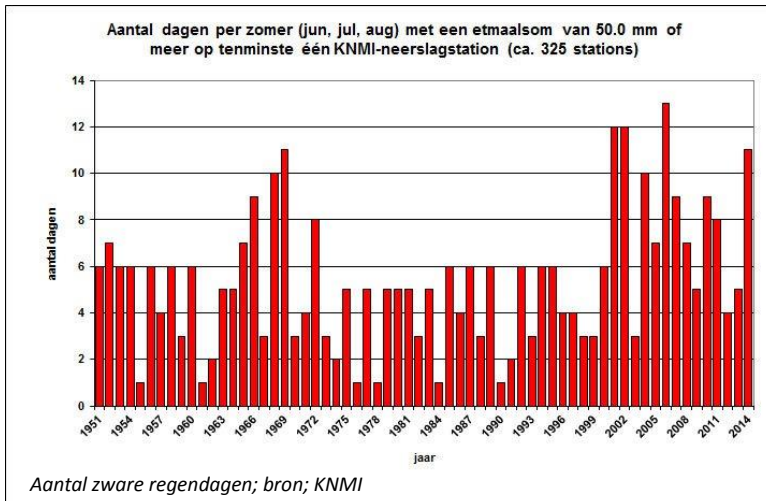
Nu is het nog zo dat de gemeente situaties accepteert waarbij sprake is van 'water-op-straat' in de vorm van hinder, maar geen situaties waar sprake is van ernstige hinder dan wel overlast.

Stresstest

De zomers van 2014 en 2015 kenmerkten zich o.a. door veel zware buien. Herhaaldelijk vielen verspreid over het land intensieve regen- en onweersbuien met wateroverlast en schade.

In de gemeente Weststellingwerf zijn er enkele meldingen bekend van wateroverlast (o.a. Tjerk Hiddesstraat). Op deze locaties hebben zware buien in achterliggende jaren enkele keren geleid tot wateroverlast.

Buiten deze locatie zijn er nauwelijks meldingen bekend van wateroverlast. Mogelijk beschikken de voorzieningen over een dermate hoge afvoercapaciteit dat ze ook de zware buien goed kunnen verwerken. Maar het kan ook zijn dat de intensiteit van de buien lager was dan op de locaties waar wel sprake was van wateroverlast.

Omdat het specifieke inzicht in het functioneren van de voorzieningen bij extreme neerslag ontbreekt gaan wij de komende planperiode een onderzoek uitvoeren (stresstest).

Technische staat voorzieningen

Net als bij de voorzieningen voor het transport van stedelijk afvalwater geldt voor de voorzieningen voor inzameling en verwerking van overtollig hemelwater dat deze in een goede technische staat moeten verkeren. Het is niet persé noodzakelijk dat de voorzieningen te allen tijde in "nieuwstaat" verkeren. Enige vorm van schade is acceptabel maar zodra dit het functioneren van de voorzieningen benadeeld en sprake is van risico op overlast (niveau laag) worden deze schades opgelost door het uitvoeren van vervangingen en deelreparaties. Op deze manier worden de risico's die deze schades met zich mee brengen opgeheven.

Verwerking van overtollig hemelwater in de openbare ruimte

Naast de ondergrondse rioolbuizen speelt ook de openbare ruimte (watergangen, straten en plantsoenen) een belangrijke rol in de aan- en afvoer van overtollig hemelwater. Vanuit de startnotitie van het Waterplan en de stedelijke wateropgave geldt voor verwerking van het overtollig hemelwater in de openbare ruimte een basisambitie die aansluit op landelijke normen.

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
voortzetten huidige beleid	B	B	B	-

Net als bij het vorig onderdeel "verwerking van overtollig hemelwater in riolen" speelt ook bij dit onderdeel de klimaatverandering een rol.

Onderhoud aan watergangen en oevervoorzieningen in de kernen

De watergangen vormen feitelijk een verlengstuk van het rioolstelsel. Wij hechten dan ook grootte waarde aan watergangen die in staat zijn het overtollig hemelwater te bergen dan wel af te voeren (niveau basis). De oevervoorzieningen en kunstwerken (bijvoorbeeld duikers) vallen (voor zover het gaat om gemeentelijke watergangen) onder de verantwoordelijkheid van de groenbeheerder. De waterbodems vallen eveneens onder de verantwoording van de groenbeheerder. De onderhoudskosten voor deze voorzieningen worden gedekt vanuit de algemene middelen.

Overdracht beheer stedelijk water

De gemeente hecht grote waarde aan watergangen die in staat zijn het overtollig hemelwater te bergen dan wel af te voeren (niveau basis). In de overdracht van het beheer van de watergangen naar het Wetterskip zal de gemeente zorg dragen dat deze ambitie gehandhaafd blijft als het Wetterskip het onderhoud overneemt. Bij de overdracht worden gelijktijdig afspraken gemaakt over (verdeling van) de beheer- en onderhoudskosten.

9.3.3 Ambitie grondwater

Inzameling van grondwater

De bodemopbouw binnen de gemeente Weststellingwerf varieert sterk. In het grondwaterbeleidsplan Weststellingwerf is onderscheid gemaakt in twee hoofdtypen, namelijk de zandruggen bestaande uit zand (op keileem) en de beekdalen bestaande uit veen op zand. De grondwaterdynamiek van beide gebieden zijn totaal verschillend.

In de veengebieden wordt de waterstand zo hoog mogelijk gehouden om te voorkomen dat het veen inklinkt. Hier zijn grondwaterstanden hoger dan 0,7 m-mv eerder regel dan uitzondering. Op de dekzandruggen ligt de grondwaterstand in het algemeen dieper dan 0,7 m-mv. Het grootste risico op grondwateroverlast wordt hier gevormd doordat infiltrerend hemelwater stagneert op de keileemlagen, waardoor schijngrondwaterstanden leiden tot wateroverlast.

De achterliggende jaren heeft de gemeente een basisambitie (actieve rol) aangehouden. Enerzijds omdat er weinig meldingen van grondwaterproblemen zijn anderzijds vanwege de lokale situatie als gevolg van de zettingsgevoelige veengebieden en de keileemlagen. De komende planperiode is het voorstel deze ambitie door te zetten.

zorgplicht grondwater volgens Artikel 3.6 Waterwet:

De gemeenteraad of het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort.

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
voortzetten huidig beleid	B	B	B	-

Parallel aan het planvormingstraject van dit GRP wordt er ook een grondwaterbeleidsplan opgesteld. Hierin wordt de koers, vanuit het GRP 2010-2014, die de gemeente heeft gehanteerd bij de invulling van de zorgplicht grondwater beleidsmatig verankerd.

In bijlage A is het stroomschema implementatie grondwaterzorgplicht opgenomen. Hierin is aangegeven wanneer de gemeente overgaat tot inzameling van grondwater.

Verwerking van grondwater

De gemeente streeft er naar bestaande grondwaterproblemen te verhelpen en nieuwe grondwaterproblemen te voorkomen. Om nieuwe grondwaterproblemen te voorkomen zal nadrukkelijk aandacht worden besteed aan het in stand houden van bestaande voorzieningen zoals watergangen, sloten en greppels. Drainage is op beperkte schaal toegepast en zal, zolang er geen sprake is van grondwateroverlast, niet preventief onderhouden worden.

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
voortzetten huidig beleid	B	B	B	-

Verwerking in bestaand gebied

Mocht de komende jaren blijken dat er maatregelen in openbaar gebied nodig zijn om acute (gezondheids)problemen aan te pakken dan wel te voorkomen worden die door of onder regie van de gemeente (in nauwe samenwerking met het Wetterskip) uitgevoerd. Bij voorkeur wordt hierin aansluiting gezocht bij andere werkzaamheden in de openbare ruimte (weg- en of rioolreconstructies).

In stand houden greppels

In het verleden zijn in de oudere delen van de kernen op diverse locaties (veelal door toedoen van de particulieren) greppels achter woningen gedempt. Hier is beter toezicht op nodig. Goede en duidelijke communicatie naar de bewoners is daarbij noodzakelijk.

Verwerking bij nieuwbouw

Bij nieuwbouwlocaties wordt verwerking van grondwater afdoende ondervangen in het "watertoets proces". Hierbij worden vooraf (dus voordat er een schop de grond in gaat) de waterhuishoudkundige belangen expliciet en op evenwichtige wijze meegewogen bij de ontwikkeling van nieuwbouwlocaties.

Technische staat voorzieningen

Op basis van meldingen wordt onderhoud verricht aan de voorzieningen die zijn aangelegd om het grondwaterpeil te beheersen. Vooralsnog wordt geen preventief onderhoud verricht.

9.4 Beleidsscenario's

In de vorige paragraaf is bij enkele onderdelen de vraag “doorzetten huidig beleid versus ambitie verlagen” aan de orde gekomen. Tijdens de informatiebijeenkomsten met de Raad is namelijk het doorzetten van het huidig beleid ter discussie komen te staan. De huidig beschikbare budgetten zijn daarvoor namelijk ontoereikend. Een verhoging van de rioolheffing is noodzakelijk om de tekorten te compenseren. Maar verhoging van de woonlasten is in strijd met de afspraken uit het coalitieakkoord 2014-2018.

Een alternatief is het bijstellen van de kwaliteitsambitie. In het huidig beleid is sprake van een hoge ambitie voor de onderdelen **inzameling van overtollig hemelwater** en **verwerking van overtollig hemelwater in riolen**. Wat is het effect als hier de ambitie naar een basisniveau wordt bijgesteld? Of is ook op andere onderdelen een bijstelling nodig? Met deze vragen is de ambtelijke projectgroep vervolgens aan de slag gegaan en heeft de volgende beleidsscenario's samengesteld:

Scenario A	"klimaatbestendig en duurzaam (riool)waterbeheer" Met dit scenario wordt de ambitie van het GRP 2010-2014 doorgezet. Deze ambitie richt zich op in stand houden wat goed functioneert en datgene verbeteren wat nog niet goed functioneert. Bij het verbeteren ligt er een sterk accent op het klimaatbestendiger maken van de voorzieningen en duurzaam (riool)waterbeheer. Dit scenario anticipeert op de klimaatsveranderingen waar we in Nederland mee te maken hebben/krijgen.
Scenario A⁻	"klimaatbestendig (riool)waterbeheer" Met dit scenario wordt de ambitie van het GRP 2010-2014 deels doorgezet. Deze ambitie richt zich op in stand houden wat goed functioneert en datgene verbeteren wat nog niet goed functioneert. Bij het verbeteren ligt er een accent op het klimaatbestendiger maken van de voorzieningen. Dit scenario anticipeert op de klimaatsveranderingen waar we in Nederland mee te maken hebben/krijgen. Wel zal dit scenario (in vergelijking tot de ambitie van het GRP 2010-2014) minder accent leggen op het pro-actief afkoppelen.
Scenario B	"in stand houden wat goed is en planmatig verbeteren" Met dit scenario wordt de basisambitie van het GRP 2010-2014 doorgezet. Ook deze ambitie richt zich op in stand houden wat goed functioneert. Structureel budget om op anticiperende wijze voorzieningen klimaatbestendiger te maken en duurzaam (riool)waterbeheer toe te passen (de hoge accenten) is er niet. Verbeteringen op dat vlak zullen met zeer beperkte meerkosten uitgevoerd worden. Dit vraagt om planmatig verbeteren.
Scenario C	"wettelijk minimum" <i>Bij dit scenario geldt het uitgangspunt vanuit het coalitieakkoord 2014-2018. Daarin is aangegeven dat de totale woonlasten niet worden verhoogd (exclusief inflatiecorrectie). Door uit te gaan van het wettelijk minimum proberen we de lasten zo laag mogelijk te houden.</i>

Deze scenario's zijn op 14 december in een werkvergadering met de Raad gepresenteerd en bediscussieerd. De Raad heeft die avond aangegeven dat een bijstelling van de kwaliteitsambitie naar het wettelijk minimum (scenario C) niet wenselijk is. De verdere uitwerking van dit scenario is daarom achterwege gelaten. In diezelfde werkvergadering heeft de Raad een alternatief voor scenario A voorgesteld (scenario A⁻).

Kwaliteitsprofielen

Het beoogd kwaliteitsniveau van ieder scenario is vertaald in een kwaliteitsprofiel. Vervolgens is vanuit dit kwaliteitsprofiel aangegeven hoe de gebruikers van de openbare ruimte deze kwaliteit gaan ervaren. Wat merken zij óf wat merken zij juist niet!

Activiteiten

Om het beoogd kwaliteitsniveau te realiseren c.q. handhaven zal de gemeente diverse activiteiten uit moeten voeren. Per scenario is op hoofdlijn aangegeven welke inspanningen getroffen worden.

In de volgende paragrafen zijn de kwaliteitsprofielen en activiteiten per scenario uitgewerkt.

9.4.1 Scenario A: klimaatbestendig en duurzaam (riool)waterbeheer

Met het '↑' symbool is de meerwaarde van het ambitieniveau **hoog** weergegeven.

Kwaliteitsprofiel				
	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
inzameling van afvalwater	B	B	B	B
transport van stedelijk afvalwater	B	B	B	B
inzameling van overtollig hemelwater	H	H	H	-
verwerking van hemelwater in riolen	H	H	H	-
verwerking van hemelwater in de openbare ruimte	B	B	B	-
inzameling van grondwater	B	B	B	-
verwerking van grondwater	B	B	B	-

Wat merken gebruikers van de openbare ruimte?	
stedelijk afvalwater	- Nagenoeg al het afvalwater wordt ingezameld via riolering en centraal gezuiverd. Op die locaties in het buitengebied waar het afvalwater niet via riolen wordt ingezameld wordt dit lokaal verwerkt (gezuiverd). Stankklachten en of verontreinigingen van sloten en bodem komen hierdoor nauwelijks voor. - De vuilwaterriolering verkeert in een goede technische staat. Aantasting van het riool komt beperkt voor. De risico's op beschadigde riolen zijn daardoor beperkt. Overlast voor bewoners bij storingen of calamiteiten aan de riolering wordt tot een minimum beperkt.
hemelwater	↑ Vermenging van schoon hemelwater met het vieze afvalwater wordt actief aangepakt. Als in de buurt dus wat gebeurt (rioolvervanging, wegreconstructie) is scheiden van schoon hemelwater van het vuile afvalwater (afkoppelen) uitgangspunt. Tenzij er zwaarwegende redenen zijn om hiervan af te zien. ↑ De afgekoppelde oppervlakken worden duurzaam onderhouden. Hiermee wordt vervuiling van het afvloeiend hemelwater voorkomen. ↑ Bij hoosbuien wordt het overtollig hemelwater afdoende opgevangen en afgevoerd. Soms staat er enige tijd water op straat. De omgeving heeft hiervan korte tijd hinder. Maar van overlast en schade is geen sprake. Het water loopt niet de woningen en tuinen in (uitgezonderd situaties waar woningen lager liggen dan de openbare weg). ↑ Bij extreme hoosbuien moeten wij leren accepteren dat de straat enige tijd blank staat. Dit leidt wellicht tot hinder voor de omgeving. Overlast en schade als gevolg van extreme hoosbuien wordt voorkomen. - Bij buien wordt het afvalwater afdoende opgevangen in bergingsbakken. Er kan dan verdund afvalwater in sloten en vijvers stromen. Incidenteel leidt dit tot stank en vervuiling. Dit leidt echter niet tot gezondheidsproblemen. - Sloten en vijvers zijn in staat bij uitzonderlijke buien het overtollig hemelwater afdoende te bergen, vast te houden en af te voeren. De sloten treden pas bij uitzonderlijke hoosbuien buiten hun oevers. Dit leidt wellicht tot ernstige hinder maar niet tot schade.
grondwater	- Gemeente is aanspreekpunt voor grondwaterproblemen maar niet aansprakelijk. - In bestaand gebied kunnen in bepaalde delen van de openbare ruimte door gebrekkige ontwatering situaties ontstaan waarbij in sommige kruipruimtes af en toe water staat. Dit leidt wellicht tot hinder maar niet tot gezondheidsproblemen. - De tuinen en plantsoenen zijn na een periode van regen een aantal dagen drassig en daarna al vrij snel weer goed begaanbaar. - Bij nieuwbouwlocaties wordt bij het ontwerp al rekening gehouden met een goede ontwatering. Hiermee worden problemen in de toekomst voorkomen.

Welke inspanningen worden hiervoor gedaan?	
stedelijk afvalwater	- Bijna alle percelen (92%) zijn aangesloten op het riool. De resterende percelen hebben een eigen voorziening getroffen (IBA/septic tank). Deze aansluitgraad wordt niet verhoogd. Bij oprukkende riolering kijken wij naar mogelijkheden om de aansluitgraad te verhogen. - De riolering voldoet aan de (landelijke) normering voor inzameling, transport, afvoercapaciteit van afvalwater. - Alle gemalen in de kernen zijn aangesloten op het centrale computersysteem op het gemeentehuis. Vanaf daar kan de werking van de gemalen continu worden gecontroleerd. In het buitengebied zijn alleen de grotere gemalen aangesloten op dit systeem. - Door optimaal en vroegtijdig onderhoudsmaatregelen te treffen wordt het ontstaan van stankoverlast en het risico op instortende riolen voorkomen. - Wanneer de werking van de riolering onder de maat is door slijtage of schades wordt deze gerepareerd of vervangen. - Bij nieuwbouwlocaties worden bij de aanleg meteen duurzame systemen toegepast, waarbij vuil en schoon water zoveel mogelijk gescheiden blijft. - De gegevens van de voorzieningen zijn actueel en digitaal uitwisselbaar.
hemelwater	↑ Vermenging van schoon hemelwater met het vieze afvalwater wordt actief aangepakt. Als in de buurt dus wat gebeurt (rioolvervanging, wegreconstructie) is scheiden van schoon hemelwater van het vuile afvalwater (afkoppelen) uitgangspunt. Tenzij er zwaarwegende redenen zijn om hiervan af te zien. ↑ Burgers en ondernemers worden actief benaderd om oppervlak duurzaam af te koppelen. ↑ Door afgekoppelde oppervlakken anders te beheren (geen chemische onkruidbestrijding) wordt vervuiling van afvloeiend hemelwater bij de bron aangepakt. - Bij nieuwbouwlocaties worden bij de aanleg meteen systemen toegepast, waarbij afval- en hemelwater gescheiden blijft. - Door optimaal en vroegtijdig onderhoudsmaatregelen te treffen wordt het ontstaan van wateroverlast en het risico op instortende riolen voorkomen. Wanneer de werking van de riolering onder de maat is door slijtage of schades wordt deze gerepareerd of vervangen. - De riolering is bij normale buien probleemloos in staat het water van wegen en daken af te voeren. Bij hoosbuien (die statistisch eens per 2 jaar voorkomen) mag water op straat staan. Dit water mag leiden tot hinder maar niet tot overlast of schade. - Bij zwaardere buien is het rioolstelsel niet in staat de grote hoeveelheden neerslag meteen op alle plaatsen te verwerken. Daarvoor is het oorspronkelijk ook niet ontworpen. In deze gevallen wordt het water afdoende opgevangen in sloten en vijvers. Locaties waar dit leidt tot overlast worden aangepakt. - Vanuit weg- en groenbeheer wordt structureel onderhoud verricht aan de watergangen en bijbehorende voorzieningen. - De gegevens van de voorzieningen zijn actueel en digitaal uitwisselbaar.
grondwater	- De burger is in eerste instantie zelf aan zet bij grondwaterproblemen. De perceelseigenaar is zelf verantwoordelijk voor de afwatering en aansluiting op eigen terrein. - Voor de burger is de gemeente aanspreekpunt voor eventuele grondwaterproblemen. Bij herhaalde meldingen wordt onder regie van de gemeente lokaal onderzoek verricht naar aard en omvang. - Als er maatregelen in openbaar gebied nodig zijn om acute (gezondheids)problemen aan te pakken dan wel te voorkomen worden die door of onder regie van de gemeente (in nauwe samenwerking met het Wetterskip) uitgevoerd. Bij voorkeur worden deze maatregelen uitgevoerd in combinatie met andere werkzaamheden. Nader onderzoek zal de urgentie van de maatregelen vaststellen. - Er is geen noodzaak voor een grondwatermeetnet. - Er wordt structureel onderhoud verricht aan de ontwaterende voorzieningen. Voor drainage voorzieningen wordt geen preventief onderhoud verricht.

9.4.2 Scenario A⁺: klimaatbestendig (riool)waterbeheer

Met het '↑' symbool is de meerwaarde van het ambitieniveau **hoog** weergegeven.

Kwaliteitsprofiel				
	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
inzameling van afvalwater	B	B	B	B
transport van stedelijk afvalwater	B	B	B	B
inzameling van overtollig hemelwater	B > H	B > H	B > H	-
verwerking van hemelwater in riolen	H	H	H	-
verwerking van hemelwater in de openbare ruimte	B	B	B	-
inzameling van grondwater	B	B	B	-
verwerking van grondwater	B	B	B	-

Wat merken gebruikers van de openbare ruimte?	
stedelijk afvalwater	- Nagenoeg al het afvalwater wordt ingezameld via riolering en centraal gezuiverd. Op die locaties in het buitengebied waar het afvalwater niet via riolen wordt ingezameld wordt dit lokaal verwerkt (gezuiverd). Stankklachten en of verontreinigingen van sloten en bodem komen hierdoor nauwelijks voor. - De vuilwaterriolering verkeert in een goede technische staat. Aantasting van het riool komt beperkt voor. De risico's op beschadigde riolen zijn daardoor beperkt. Overlast voor bewoners bij storingen of calamiteiten aan de riolering wordt tot een minimum beperkt.
hemelwater	- Als in de buurt wat gebeurt (rioolvervanging, wegconstructie) wordt getoetst of sprake is van knelpunten en/of overlast. Indien dit het geval is wordt bekeken of het mogelijk is het schone hemelwater zoveel mogelijk te scheiden van het vuile afvalwater (afkoppelen). - De afgekoppelde oppervlakken worden niet anders onderhouden dan normale oppervlakken. ↑ Bij hoosbuien wordt het overtollig hemelwater afdoende opgevangen en afgevoerd. Soms staat er enige tijd water op straat. De omgeving heeft hiervan korte tijd hinder. Maar van overlast en schade is geen sprake. Het water loopt niet de woningen en tuinen in (uitgezonderd situaties waar woningen lager liggen dan de openbare weg). ↑ Bij extreme hoosbuien moeten wij leren accepteren dat de straat enige tijd blank staat. Dit leidt wellicht tot hinder voor de omgeving. Overlast en schade als gevolg van extreme hoosbuien wordt voorkomen. - Bij buien wordt het afvalwater afdoende opgevangen in bergingsbakken. Er kan dan verdund afvalwater in sloten en vijvers stromen. Incidenteel leidt dit tot stank en vervuiling. Dit leidt echter niet tot gezondheidsproblemen. - Sloten en vijvers zijn in staat bij uitzonderlijke buien het overtollig hemelwater afdoende te bergen, vast te houden en af te voeren. De sloten treden pas bij uitzonderlijke hoosbuien buiten hun oevers. Dit leidt wellicht tot ernstige hinder maar niet tot schade.
grondwater	- Gemeente is aanspreekpunt voor grondwaterproblemen maar niet aansprakelijk. - In bestaand gebied kunnen in bepaalde delen van de openbare ruimte door gebrekkige ontwatering situaties ontstaan waarbij in sommige kruipruimtes af en toe water staat. Dit leidt wellicht tot hinder maar niet tot gezondheidsproblemen. - De tuinen en plantsoenen zijn na een periode van regen een aantal dagen drassig en daarna al vrij snel weer goed begaanbaar. - Bij nieuwbouwlocaties wordt bij het ontwerp al rekening gehouden met een goede ontwatering. Hiermee worden problemen in de toekomst voorkomen.

Welke inspanningen worden hiervoor gedaan?	
stedelijk afvalwater	- Bijna alle percelen (92%) zijn aangesloten op het riool. De resterende percelen hebben een eigen voorziening getroffen (IBA/septic tank). Deze aansluitgraad wordt niet verhoogd. Bij oprukkende riolering kijken wij naar mogelijkheden om de aansluitgraad te verhogen. - De riolering voldoet aan de (landelijke) normering voor inzameling, transport, afvoercapaciteit van afvalwater. - Alle gemalen in de kernen zijn aangesloten op het centrale computersysteem op het gemeentehuis. Vanaf daar kan de werking van de gemalen continu worden gecontroleerd. In het buitengebied zijn alleen de grotere gemalen aangesloten op dit systeem. - Door optimaal en vroegtijdig onderhoudsmaatregelen te treffen wordt het ontstaan van stankoverlast en het risico op instortende riolen voorkomen. - Wanneer de werking van de riolering onder de maat is door slijtage of schades wordt deze gerepareerd of vervangen. - Bij nieuwbouwlocaties worden bij de aanleg meteen duurzame systemen toegepast, waarbij vuil en schoon water zoveel mogelijk gescheiden blijft. - De gegevens van de voorzieningen zijn actueel en digitaal uitwisselbaar.
hemelwater	↑ Vermenging van schoon hemelwater met het vieze afvalwater wordt actief aangepakt. Als in de buurt dus wat gebeurt (rioolvervanging, wegreconstructie) is scheiden van schoon hemelwater van het vuile afvalwater (afkoppelen) uitgangspunt. Tenzij er zwaarwegende redenen zijn om hiervan af te zien. - Afgekoppelde oppervlakken worden op dezelfde wijze beheerd als niet afgekoppelde oppervlakken. Er wordt geen extra energie/budget gestoken in het voorkomen van vervuiling van afvloeiend hemelwater (door bijvoorbeeld af te zien van chemische onkruidbestrijding). - Door afgekoppelde oppervlakken anders te beheren (geen chemische onkruidbestrijding) wordt vervuiling van afvloeiend hemelwater bij de bron aangepakt. - Bij nieuwbouwlocaties worden bij de aanleg meteen systemen toegepast, waarbij afval- en hemelwater gescheiden blijft. - Door optimaal en vroegtijdig onderhoudsmaatregelen te treffen wordt het ontstaan van wateroverlast en het risico op instortende riolen voorkomen. Wanneer de werking van de riolering onder de maat is door slijtage of schades wordt deze gerepareerd of vervangen. - De riolering is bij normale buien probleemloos in staat het water van wegen en daken af te voeren. Bij hoosbuien (die statistisch eens per 2 jaar voorkomen) mag water op straat staan. Dit water mag leiden tot hinder maar niet tot overlast of schade. ↑ Bij zwaardere buien is het rioolstelsel niet in staat de grote hoeveelheden neerslag meteen op alle plaatsen te verwerken. Daarvoor is het oorspronkelijk ook niet ontworpen. In deze gevallen wordt het water afdoende opgevangen in sloten en vijvers. Locaties waar dit leidt tot hinder worden aangepakt. - Vanuit weg- en groenbeheer wordt structureel onderhoud verricht aan de watergangen en bijbehorende voorzieningen. - De gegevens van de voorzieningen zijn actueel en digitaal uitwisselbaar.
grondwater	- De burger is in eerste instantie zelf aan zet bij grondwaterproblemen. De perceelseigenaar is zelf verantwoordelijk voor de afwatering en aansluiting op eigen terrein. - Voor de burger is de gemeente aanspreekpunt voor eventuele grondwaterproblemen. Bij herhaalde meldingen wordt onder regie van de gemeente lokaal onderzoek verricht naar aard en omvang. - Als er maatregelen in openbaar gebied nodig zijn om acute (gezondheids)problemen aan te pakken dan wel te voorkomen worden die door of onder regie van de gemeente (in nauwe samenwerking met het Wetterskip) uitgevoerd. Bij voorkeur worden deze maatregelen uitgevoerd in combinatie met andere werkzaamheden. Nader onderzoek zal de urgentie van de maatregelen vaststellen. - Er is geen noodzaak voor een grondwatermeetnet. - Er wordt structureel onderhoud verricht aan de ontwaterende voorzieningen. Voor drainage voorzieningen wordt geen preventief onderhoud verricht.

9.4.3 Scenario B: in stand houden wat goed is en planmatig verbeteren

Kwaliteitsprofiel				
	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
inzameling van afvalwater	B	B	B	B
transport van stedelijk afvalwater	B	B	B	B
inzameling van overtollig hemelwater	B	B	B	-
verwerking van hemelwater in riolen	B	B	B	-
verwerking van hemelwater in de openbare ruimte	B	B	B	-
inzameling van grondwater	B	B	B	-
verwerking van grondwater	B	B	B	-

Wat merken gebruikers van de openbare ruimte?	
stedelijk afvalwater	- Nagenoeg al het afvalwater wordt ingezameld via riolering en centraal gezuiverd. Op die locaties in het buitengebied waar het afvalwater niet via riolen wordt ingezameld wordt dit lokaal verwerkt (gezuiverd). Stankklachten en of verontreinigingen van sloten en bodem komen hierdoor nauwelijks voor. - De vuilwaterriolering verkeert in een goede technische staat. Aantasting van het riool komt beperkt voor. De risico's op beschadigde riolen zijn daardoor beperkt. Overlast voor bewoners bij storingen of calamiteiten aan de riolering wordt tot een minimum beperkt.
hemelwater	- Als in de buurt wat gebeurt (rioolvervanging, wegconstructie) wordt getoetst of sprake is van knelpunten en/of overlast. Indien dit het geval is wordt bekeken of het mogelijk is het schone hemelwater zoveel mogelijk te scheiden van het vuile afvalwater (afkoppelen). - De afgekoppelde oppervlakken worden niet anders onderhouden dan normale oppervlakken. - Bij hoosbuien wordt het overtollig hemelwater afdoende opgevangen en afgevoerd. Soms staat er enige tijd water op straat. De omgeving heeft hiervan korte tijd hinder. Maar van schade is geen sprake. Het water loopt niet de woningen en tuinen in (uitgezonderd situaties waar woningen lager liggen dan de openbare weg). - Bij extreme hoosbuien moeten wij leren accepteren dat de straat enige tijd blank staat. Dit leidt wellicht tot hinder of overlast voor de omgeving. Schade als gevolg van extreme hoosbuien wordt zoveel mogelijk voorkomen. - Bij buien wordt het afvalwater afdoende opgevangen in bergingsbakken. Er kan dan verdund afvalwater in sloten en vijvers stromen. Incidenteel leidt dit tot stank en vervuiling. Dit leidt echter niet tot gezondheidsproblemen. - Sloten en vijvers zijn in staat bij uitzonderlijke buien het overtollig hemelwater afdoende te bergen, vast te houden en af te voeren. De sloten treden pas bij uitzonderlijke hoosbuien buiten hun oevers. Dit leidt wellicht tot ernstige hinder maar niet tot schade.
grondwater	- Gemeente is aanspreekpunt voor grondwaterproblemen maar niet aansprakelijk. - In bestaand gebied kunnen in bepaalde delen van de openbare ruimte door gebrekkige ontwatering situaties ontstaan waarbij in sommige kruipruimtes af en toe water staat. Dit leidt wellicht tot hinder maar niet tot gezondheidsproblemen. - De tuinen en plantsoenen zijn na een periode van regen een aantal dagen drassig en daarna al vrij snel weer goed begaanbaar. - Bij nieuwbouwlocaties wordt bij het ontwerp al rekening gehouden met een goede ontwatering. Hiermee worden problemen in de toekomst voorkomen.

Welke inspanningen worden hiervoor gedaan?	
stedelijk afvalwater	- Bijna alle percelen (92%) zijn aangesloten op het riool. De resterende percelen hebben een eigen voorziening getroffen (IBA/septic tank). Deze aansluitgraad wordt niet verhoogd. Bij oprukkende riolering kijken wij naar mogelijkheden om de aansluitgraad te verhogen. - De riolering voldoet aan de (landelijke) normering voor inzameling, transport, afvoercapaciteit van afvalwater. - Alle gemalen in de kernen zijn aangesloten op het centrale computersysteem op het gemeentehuis. Vanaf daar kan de werking van de gemalen continu worden gecontroleerd. In het buitengebied zijn alleen de grotere gemalen aangesloten op dit systeem. - Door optimaal en vroegtijdig onderhoudsmaatregelen te treffen wordt het ontstaan van stankoverlast en het risico op instortende riolen voorkomen. - Wanneer de werking van de riolering onder de maat is door slijtage of schades wordt deze gerepareerd of vervangen. - Bij nieuwbouwlocaties worden bij de aanleg meteen duurzame systemen toegepast, waarbij vuil en schoon water zoveel mogelijk gescheiden blijft. - De gegevens van de voorzieningen zijn actueel en digitaal uitwisselbaar.
hemelwater	- Als in de buurt wat gebeurt (rioolvervanging, wegreconstructie) wordt getoetst of sprake is van knelpunten en/of overlast. Indien dit het geval is wordt bekeken of het mogelijk is met geringe meerkosten het schone hemelwater zoveel mogelijk te scheiden van het vuile afvalwater. - Afgekoppelde oppervlakken worden op dezelfde wijze beheerd als niet afgekoppelde oppervlakken. Er wordt geen extra energie/budget gestoken in het voorkomen van vervuiling van afvloeiend hemelwater (door bijvoorbeeld af te zien van chemische onkruidbestrijding). - Bij nieuwbouwlocaties worden bij de aanleg meteen systemen toegepast, waarbij afval- en hemelwater gescheiden blijft. - Door optimaal en vroegtijdig onderhoudsmaatregelen te treffen wordt het ontstaan van wateroverlast en het risico op instortende riolen voorkomen. Wanneer de werking van de riolering onder de maat is door slijtage of schades wordt deze gerepareerd of vervangen. - De riolering is bij normale buien probleemloos in staat het water van wegen en daken af te voeren. Bij hoosbuien (die statistisch eens per 2 jaar voorkomen) mag water op straat staan. Dit water mag leiden tot hinder maar niet tot overlast of schade. - Bij zwaardere buien is het rioolstelsel niet in staat de grote hoeveelheden neerslag meteen op alle plaatsen te verwerken. Daarvoor is het oorspronkelijk ook niet ontworpen. In deze gevallen wordt het water afdoende opgevangen in sloten en vijvers. Locaties waar dit leidt tot overlast worden aangepakt. - Vanuit weg- en groenbeheer wordt structureel onderhoud verricht aan de watergangen en bijbehorende voorzieningen. - De gegevens van de voorzieningen zijn actueel en digitaal uitwisselbaar.
grondwater	- De burger is in eerste instantie zelf aan zet bij grondwaterproblemen. De perceelseigenaar is zelf verantwoordelijk voor de afwatering en aansluiting op eigen terrein. - Voor de burger is de gemeente aanspreekpunt voor eventuele grondwaterproblemen. Bij herhaalde meldingen wordt onder regie van de gemeente lokaal onderzoek verricht naar aard en omvang. - Als er maatregelen in openbaar gebied nodig zijn om acute (gezondheids)problemen aan te pakken dan wel te voorkomen worden die door of onder regie van de gemeente (in nauwe samenwerking met het Wetterskip) uitgevoerd. Bij voorkeur worden deze maatregelen uitgevoerd in combinatie met andere werkzaamheden. Nader onderzoek zal de urgentie van de maatregelen vaststellen. - Er is geen noodzaak voor een grondwatermeetnet. - Er wordt structureel onderhoud verricht aan de ontwaterende voorzieningen. Voor drainage voorzieningen wordt geen preventief onderhoud verricht.

10 Besparingspotentieel

Parallel aan het opstellen van dit nieuwe GRP is ook onderzoek verricht naar het besparingspotentieel. Daarbij heeft voortdurend een wisselwerking plaatsgevonden met de conclusies en voorstellen vanuit de besparingsnotitie. Op die manier worden de voorstellen tot besparing direct geactiveerd en geïmplementeerd in het beleid.

In de separate rapportage “Besparingsnotitie OWO gemeenten, Samenwerken in de waterketen” is het besparingspotentieel in detail onderbouwd. In dit hoofdstuk is een samenvatting opgenomen met de concrete besparingsmogelijkheden die geactiveerd en geïmplementeerd worden in dit GRP.

10.1 Selecteren van de besparingsmogelijkheden

De verschillende besparingsmaatregelen zijn ondergebracht in 7 thema's:

Thema 1 - uniformeren planvorming

Kennis en kunde bundelen en efficiency behalen door gezamenlijk plannen (bijvoorbeeld GRP, BRP, afval-waterplan, onderhoudsplan, verordeningen) op te stellen of aan te besteden.

Thema 2 - gezamenlijke dataverzameling en gegevensbeheer

Kennis en kunde bundelen en efficiency behalen door gezamenlijk het gegevensbeheer en de dataverzameling uit te voeren (bijvoorbeeld door gezamenlijk te meten, te monitoren, meetinformatie te koppelen, telemetriesysteem).

Thema 3 - afstemmen en combineren van reguliere en cyclische beheeractiviteiten

Gezamenlijk beheeractiviteiten uitvoeren, materieel uit te wisselen, storings op te lossen of standaardisaties op het gebied van installatie en equipment door te voeren.

Thema 4 - facilitaire bundeling

Kennis en kunde bundelen door bijvoorbeeld gezamenlijk te informeren, belasting te heffen of te handhaven en personeel uit te wisselen.

Thema 5 - heroverwegen van verbeteringsmaatregelen

In de komende planperiode staan diverse maatregelen gepland, bijvoorbeeld ten aanzien van de waterberging, afkoppelen, grondwatermetingen. Hierbij geldt dat er per gemeente verschillende verbeteringsmaatregelen gepland kunnen zijn.

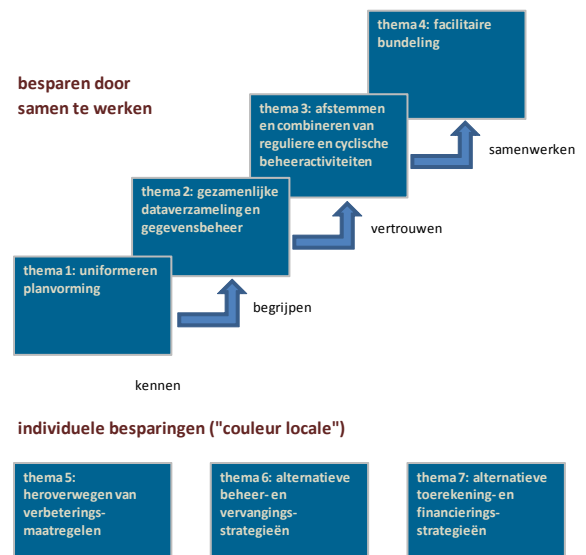
Thema 6 - alternatieve beheer- en vervangingsstrategieën

Andere strategieën, bijvoorbeeld gericht op levensduurverlenging, het hanteren van een andere reiniging- en inspectiestrategie, gebaseerd op werkelijkheid en uitgebalanceerde gedragsmodellen in plaats van op normen en richtlijnen.

Thema 7 - alternatieve toerekening- en financieringsstrategieën

Andere afschrijvingsmethodes of kostentoedelingen leiden tot een ander kostendekking- of investeringspatroon.

De eerste vier thema's gaan uit van een gezamenlijke aanpak in OWO verband. De mate van besparing is daarmee afhankelijk van de mate of intensiteit van de samenwerking. De laatste drie thema's zijn individueel en gezamenlijk op te pakken en leveren feitelijk alleen een individuele besparing op.

10.2 Besparen door slimmer (samen) te werken in output/outcome gestuurd beheer

Uit de verkenning naar het besparingspotentieel in de waterketen is gebleken dat de OWO gemeenten de achterliggende jaren de overstap hebben gemaakt van normgestuurd beheer naar output/outcome gestuurd beheer. Enkele voorbeelden van deze overstap zijn:

- Gerichte afweging (o.a. op basis van risico's en omgevingsfactoren) voor vervanging van voorzieningen (riolen en gemalen) in alle drie gemeenten;
- Inzet van nieuwe rioolrenovatie technieken als alternatief voor vervanging.

De verkenning heeft ook aangetoond dat de budgetten voor het beheer nog niet in alle situaties hierop zijn bijgesteld. Deze zijn veelal nog gebaseerd op het normgestuurd beheer. Daarnaast is gebleken dat door samenwerking nog efficiënter gewerkt kan worden. Clustering/opschalen leidt tot voordeel; zaken hoeven nog maar één keer uitgevoerd te worden in plaats van drie keer afzonderlijk.

Het voorstel is in te zetten op besparen door slimmer (samen) te werken in output/outcome gestuurd beheer. Het verder verbeterde inzicht in de toestand en het functioneren van de voorzieningen maakt het daarbij mogelijk een strategie gericht op predictief beheer in te richten. Daarbij worden geen concessies gedaan aan de ambitie zoals die in het huidige GRP is vastgesteld. Verlagen van de normen is dan ook niet aan de orde.

In onderstaande tabel is het besparingspotentieel (ten opzicht van de situatie 2014) weergegeven dat ingeboekt wordt met dit GRP.

Maatregel	besparingspotentieel [euro's]	
Thema 1 - uniformeren planvorming		
In OWO-verband planvorming nauwer op elkaar afstemmen en samen oppakken waar dat meerwaarde heeft	9.000	Structureel op jaarbasis
Thema 2 - gezamenlijke dataverzameling en gegevensbeheer		
3 afzonderlijke rioolbeheersystemen samenvoegen tot 1 systeem	4.000	Structureel op jaarbasis
Implementatie van centraal telemetriesysteem	3.700	Structureel op jaarbasis
Thema 3 - afstemmen en combineren van reguliere en cyclische beheeractiviteiten		
Gecombineerde uitvoering reiniging en inspectie in meerjarencontract + bundeling/opschalen overige reguliere en cyclische beheeractiviteiten	15.100	Structureel op jaarbasis
Thema 4 - facilitaire bundeling		
Inrichting van een uniforme gemeenschappelijke heffingsgrondslag voor de rioolheffing	n.t.b.	
Nauwere samenwerking van de 3 buitendiensten	n.t.b.	
Thema 5 - heroverwegen van verbeteringsmaatregelen		
Op basis van nieuw inzicht vanuit het meetprogramma riolering meerwaarde van de verbeteringsmaatregelen vaststellen. Maatregelen waarvan het meetprogramma (vooralsnog) geen meerwaarde aantoont zijn vervallen.	2.200.000	Eenmalig in de periode 2015-2020.
Thema 6 - alternatieve beheer- en vervangingsstrategieën		
Inzet van alternatieve beheerstrategieën voor het vervangen van vrijverval riolering waarbij uitgegaan wordt van reële renovatie en vervangingsprognoses op basis van restlevensduur en reële veiligheidsmarges worden gehanteerd.	7.200.000	Eenmalig op de vervangingsprognose in de periode 2015-2020.
Inzet van alternatieve beheerstrategieën voor het vervangen van gemalen die is bijgesteld naar het huidige regime van klein onderhoud aan de gemalen.	1.200.000	Eenmalig op de vervangingsprognose in de periode 2015-2020.
Thema 7 - alternatieve toerekening- en financieringsstrategieën		
n.t.b.	n.t.b.	

Actueel inzicht is van belang bij de overstap van normgestuurd beheer naar beheer gestuurd op output/outcome. Het uitvoeren en continueren van (gerichte) inspecties is een randvoorwaarde om de alternatieve beheerstrategie (die ten grondslag ligt aan beheren op basis van output/outcome) te laten slagen.

11 Uitvoeringsprogramma van de beleidsscenario's

De ambtelijke projectgroep heeft de volgende beleidsscenario's samengesteld:

Scenario A	"klimaatbestendig en duurzaam (riool)waterbeheer" Met dit scenario wordt de ambitie van het GRP 2010-2014 doorgezet. Deze ambitie richt zich op in stand houden wat goed functioneert en datgene verbeteren wat nog niet goed functioneert. Bij het verbeteren ligt er een sterk accent op het klimaatbestendiger maken van de voorzieningen en duurzaam (riool)waterbeheer. Dit scenario anticipeert op de klimaatsveranderingen waar we in Nederland mee te maken hebben/krijgen.
Scenario A⁺	"klimaatbestendig (riool)waterbeheer" Met dit scenario wordt de ambitie van het GRP 2010-2014 deels doorgezet. Deze ambitie richt zich op in stand houden wat goed functioneert en datgene verbeteren wat nog niet goed functioneert. Bij het verbeteren ligt er een accent op het klimaatbestendiger maken van de voorzieningen. Dit scenario anticipeert op de klimaatsveranderingen waar we in Nederland mee te maken hebben/krijgen. Wel zal dit scenario (in vergelijking tot de ambitie van het GRP 2010-2014) minder accent leggen op het pro-actief afkoppelen.
Scenario B	"in stand houden wat goed is en planmatig verbeteren" Met dit scenario wordt de basisambitie van het GRP 2010-2014 doorgezet. Ook deze ambitie richt zich op in stand houden wat goed functioneert. Structureel budget om op anticiperende wijze voorzieningen klimaatbestendiger te maken en duurzaam (riool)waterbeheer toe te passen (de hoge accenten) is er niet. Verbeteringen op dat vlak zullen met zeer beperkte meerkosten uitgevoerd worden. Dit vraagt om planmatig verbeteren.

Activiteiten

Om het beoogd kwaliteitsniveau te realiseren c.q. handhaven zal de gemeente diverse activiteiten uit moeten voeren, namelijk:

planvorming, onderzoek & facilitair	Jaarlijks zijn activiteiten nodig om het beoogd kwaliteitsniveau te borgen. Actueel inzicht in omvang, toestand en functioneren van het areaal is daarbij noodzakelijk.
onderhoud (regulier & eenmalig)	De reguliere en eenmalige activiteiten die nodig zijn voor het feitelijk in stand houden van het areaal. Zoals het reinigen van riolen, onderhoud aan gemalen, kolkenzuigen, renoveren en vervangen van riolen.
maatregelen	Eenmalige activiteiten die nodig zijn om het beoogd kwaliteitsniveau te bereiken. Zoals afkoppelen van verhard oppervlak of het verhelpen van 'water-op straat' situaties.
personeel & overhead	Om het scenario te realiseren is een organisatie met deskundig personeel en materieel nodig.

Voor de scenario's zijn de geraamde uitgaven van de activiteiten over de periode 2016-2020 bepaald. De ramingen zijn gebaseerd op basis van output/outcome gestuurd. Tot dusver worden activiteiten en bijbehorende uitgaven bepaald op basis van normgestuurd beheer. Deze aanpak kenmerkt zich door uit te gaan van (landelijk) gemiddelde situaties waarbij over het algemeen een veilige benadering wordt gehanteerd. Deze methodiek is ook gehanteerd voor het GRP 2010-2014.

De achterliggende jaren is het inzicht in de technische staat en het functioneren van de voorzieningen sterk verbeterd. Dit in combinatie met de kennisuitwisseling binnen OWO verband maakt het mogelijk een strategie gericht op predictief beheer in te richten (budget reserveren voor repareren, renoveren dan wel vervangen van voorzieningen die ook echt slecht zijn). Door daarnaast verder in OWO verband samen te werken kan er efficiënter gewerkt worden. Clustering/opschalen leidt tot voordeel; zaken hoeven nog maar één keer uitgevoerd te worden in plaats van drie keer afzonderlijk.

De geraamde bedragen zijn op prijspeil 2014 en moeten dan ook in de toekomst met de dan geldende prijsindex worden gecorrigeerd. Daarnaast zijn alle geraamde bedragen exclusief btw. De investeringen zijn inclusief toeslagen voor externe ondersteuning bij voorbereiding en toezicht. In de reguliere activiteiten is niet gerekend met een jaarlijkse toeslag als gevolg van areaaluitbreidingen.

De begroting 2016 is gebaseerd op het activiteitenprogramma van scenario A. Er is daarbij gebruik gemaakt van de activiteiten en bedragen op peildatum juli 2015. Nadien is het activiteitenprogramma op enkele onderdelen bijgesteld. Dit heeft geresulteerd in afwijkingen ten opzichte van begroting 2016. Na vaststelling van het GRP zal de begroting daarop worden bijgesteld.

11.1 Activiteitenprogramma scenario A

Activiteiten: planvorming, onderzoek en facilitair

In onderstaande tabel staan de op te stellen plannen, uit te voeren onderzoeken en facilitaire activiteiten voor de planperiode. Voorbereiding van projecten (vervanging of verbetering) maakt onderdeel uit van de betreffende activiteiten en zijn in dit overzicht buiten beschouwing gelaten.

	planning	totale uitgave planperiode (5 jaar)
planvorming		
actualiseren GRP	elke 5 jaar	35.000
stresstest klimaatveranderingen	2016	25.000
advisering derden	jaarlijks	50.000
onderzoek		
reiniging & inspectie vrijval riolering	jaarlijks	100.000
facilitair		
mutaties beheersysteem	jaarlijks	50.000
recognities + (erf)pachten	jaarlijks	13.300
totaal planvorming, onderzoek en facilitair		273.300

Activiteiten: onderhoud

In onderstaande tabel zijn de uit te voeren onderhoudsactiviteiten voor de planperiode weergegeven.

Binnen onderhoud wordt onderscheid gemaakt in 4 categorieën:

- onderhoud: ongewijzigd handhaven
- reparatie: beperkte toestandswijziging
- renovatie: ingrijpende toestandswijziging (evenaren nieuw aanleg)
- vervanging: verwijderen bestaand object, plaatsen nieuw object

	planning	totale uitgave planperiode (5 jaar)
onderhoud /reparatie		
reiniging kolken	jaarlijks	125.000
onderhoud IBA's	jaarlijks	225.000
reparaties door derden	jaarlijks	100.000
diversen	jaarlijks	50.000
aanschaf div. materialen	jaarlijks	125.000
reinigen hoofdgemalen	jaarlijks	22.500
rep. hoofdgem. derden	jaarlijks	21.000
elektriciteitskosten *	jaarlijks	287.000
telefoniekosten	jaarlijks	42.500
aanschaf div. materialen	jaarlijks	155.000
totaal onderhoud regulier		1.153.000

* de hoogte van de elektriciteitskosten fluctueert jaarlijks. Is sprake van een jaar waarin veel neerslag is gevallen dan zijn de elektriciteitskosten ook hoger. Tevens heeft het moment waarop de eindafrekening valt impact op de hoogte van het jaarbedrag.

renovatie/vervanging

riolering Grindweg	2015-2016	50.000 (van in totaal 627.00)
vervanging vrijverval riolering	planperiode	443.000
renovatie vrijverval riolering	planperiode	1.330.000
gemalen - elektromechanische onderdelen	planperiode	850.500
gemalen - bouwkundige onderdelen	-	in planperiode is geen renovatie/vervanging voorzien
persleidingen	-	
randvoorzieningen	-	
IBA's	-	
totaal onderhoud eenmalig		2.673.500

Activiteiten: maatregelen

Om het beoogd kwaliteitsniveau van dit scenario te bereiken zijn de komende planperiode een aantal (verbeterings)maatregelen nodig. In onderstaande tabel zijn de maatregelen voor de planperiode weer-gegeven. In de kostenramingen zijn onderzoekskosten voor voorbereiding inbegrepen.

	planning	totale uitgave planperiode (5 jaar)
↑ afkoppelen bij rioolvervanging	planperiode	476.400
stedelijke wateropgave Wolvega zuid - maatregelen	2014-2017	265.000
↑ stimulators afkoppelen	2018	20.000
totaal onderhoud eenmalig		761.400

Activiteiten: personeel & overhead

In onderstaande tabel is een specificatie van de reguliere kosten voor personeel & overhead weergegeven.

	planning	totale uitgave planperiode (5 jaar)
omgeving binnen	jaarlijks	1.022.200
omgeving buiten	jaarlijks	1.909.500
staf	jaarlijks	21.700
publiekscentrum	jaarlijks	12.200
tractie	jaarlijks	82.000
totaal personeel & overhead		3.047.600

11.2 Activiteitenprogramma scenario A⁻

Activiteiten: planvorming, onderzoek en facilitair

In onderstaande tabel staan de op te stellen plannen, uit te voeren onderzoeken en facilitaire activiteiten voor de planperiode. Voorbereiding van projecten (vervanging of verbetering) maakt onderdeel uit van de betreffende activiteiten en zijn in dit overzicht buiten beschouwing gelaten.

	planning	totale uitgave planperiode (5 jaar)
planvorming		
actualiseren GRP	elke 5 jaar	35.000
stresstest klimaatveranderingen	2016	25.000
advisering derden	jaarlijks	50.000
onderzoek		
reiniging & inspectie vrijverval riolering	jaarlijks	100.000
facilitair		
mutaties beheersysteem	jaarlijks	50.000
recognities + (erf)pachten	jaarlijks	13.300
totaal planvorming, onderzoek en facilitair		273.300

Activiteiten: onderhoud

In onderstaande tabel zijn de uit te voeren onderhoudsactiviteiten voor de planperiode weergegeven. Binnen onderhoud wordt onderscheid gemaakt in 4 categorieën:

- onderhoud: ongewijzigd handhaven
- reparatie: beperkte toestandswijziging
- renovatie: ingrijpende toestandswijziging (evenaren nieuw aanleg)
- vervanging: verwijderen bestaand object, plaatsen nieuw object

	planning	totale uitgave planperiode (5 jaar)
onderhoud /reparatie		
reiniging kolken	jaarlijks	125.000
onderhoud IBA's	jaarlijks	225.000
reparaties door derden	jaarlijks	100.000
diversen	jaarlijks	50.000
aanschaf div. materialen	jaarlijks	125.000
reinigen hoofdgemalen	jaarlijks	22.500
rep. hoofdgem. derden	jaarlijks	21.000
elektriciteitskosten *	jaarlijks	287.000
telefoniekosten	jaarlijks	42.500
aanschaf div. materialen	jaarlijks	155.000
totaal onderhoud regulier		1.153.000

* de hoogte van de elektriciteitskosten fluctueert jaarlijks. Is sprake van een jaar waarin veel neerslag is gevallen dan zijn de elektriciteitskosten ook hoger. Tevens heeft het moment waarop de eindafrekening valt impact op de hoogte van het jaarbedrag.

renovatie/vervanging

riolering Grindweg	2015-2016	50.000 (van in totaal 627.00)
vervanging vrijverval riolering	planperiode	443.000
renovatie vrijverval riolering	planperiode	1.330.000
gemalen - elektromechanische onderdelen	planperiode	850.500
gemalen - bouwkundige onderdelen	-	in planperiode is geen renovatie/vervanging voorzien
persleidingen	-	
randvoorzieningen	-	
IBA's	-	
totaal onderhoud eenmalig		2.673.500

Activiteiten: maatregelen

Om het beoogd kwaliteitsniveau van dit scenario te bereiken zijn de komende planperiode een aantal (verbeterings)maatregelen nodig. In onderstaande tabel zijn de maatregelen voor de planperiode weer-gegeven. In de kostenramingen zijn onderzoekskosten voor voorbereiding inbegrepen.

	planning	totale uitgave planperiode (5 jaar)
↑ afkoppelen bij rioolvervang- stedelijke wateropgave Wolvega zuid - maatregelen	planperiode 2014-2017	422.800 265.000
totaal onderhoud eenmalig		687.800

Activiteiten: personeel & overhead

In onderstaande tabel is een specificatie van de reguliere kosten voor personeel & overhead weergege-ven.

	planning	totale uitgave planperiode (5 jaar)
omgeving binnen	jaarlijks	1.022.200
omgeving buiten	jaarlijks	1.909.500
staf	jaarlijks	21.700
publiekscentrum	jaarlijks	12.200
tractie	jaarlijks	82.000
totaal personeel & overhead		3.047.600

11.3 Activiteitenprogramma scenario B

Activiteiten: planvorming, onderzoek en facilitair

In onderstaande tabel staan de op te stellen plannen, uit te voeren onderzoeken en facilitaire activitei-ten voor de planperiode. Voorbereiding van projecten (vervanging of verbetering) maakt onderdeel uit van de betreffende activiteiten en zijn in dit overzicht buiten beschouwing gelaten.

	planning	totale uitgave planperiode (5 jaar)
planvorming		
actualiseren GRP	elke 5 jaar	35.000
stresstest klimaatveranderingen	2016	25.000
adviesing derden	jaarlijks	50.000
onderzoek		
reiniging & inspectie vrijval riolering	jaarlijks	100.000
facilitair		
mutaties beheersysteem	jaarlijks	50.000
recognities + (erf)pachten	jaarlijks	13.300
totaal planvorming, onderzoek en facilitair		273.300

Activiteiten: onderhoud

In onderstaande tabel zijn de uit te voeren onderhoudsactiviteiten voor de planperiode weergegeven. Binnen onderhoud wordt onderscheid gemaakt in 4 categorieën:

- onderhoud: ongewijzigd handhaven
- reparatie: beperkte toestandswijziging
- renovatie: ingrijpende toestandswijziging (evenaren nieuw aanleg)
- vervanging: verwijderen bestaand object, plaatsen nieuw object

	planning	totale uitgave planperiode (5 jaar)
onderhoud /reparatie		
reiniging kolken	jaarlijks	125.000
onderhoud IBA's	jaarlijks	225.000
reparaties door derden	jaarlijks	100.000
diversen	jaarlijks	50.000
aanschaf div. materialen	jaarlijks	125.000
reinigen hoofdgemalen	jaarlijks	22.500
rep. hoofdgem. derden	jaarlijks	21.000
elektriciteitskosten *	jaarlijks	287.000
telefoniekosten	jaarlijks	42.500
aanschaf div. materialen	jaarlijks	155.000
totaal onderhoud regulier		1.153.000

* de hoogte van de elektriciteitskosten fluctueert jaarlijks. Is sprake van een jaar waarin veel neerslag is gevallen dan zijn de elektriciteitskosten ook hoger. Tevens heeft het moment waarop de eindafrekening valt impact op de hoogte van het jaarbedrag.

renovatie/vervanging		
riolering Grindweg	2015-2016	50.000 (van in totaal 627.00)
vervanging vrijverval riolering	planperiode	443.000
renovatie vrijverval riolering	planperiode	1.330.000
gemalen - elektromechanische onderdelen	planperiode	850.500
gemalen - bouwkundige onderdelen	-	in planperiode is geen renovatie/vervanging voorzien
persleidingen	-	
randvoorzieningen	-	
IBA's	-	
totaal onderhoud eenmalig		2.673.500

Activiteiten: maatregelen

Om het beoogd kwaliteitsniveau van dit scenario te bereiken zijn de komende planperiode een aantal (verbeterings)maatregelen nodig. In onderstaande tabel zijn de maatregelen voor de planperiode weergegeven. In de kostenramingen zijn onderzoekskosten voor voorbereiding inbegrepen.

	planning	totale uitgave planperiode (5 jaar)
stedelijke wateropgave Wolvega zuid - maatregelen	2014-2017	265.000
totaal onderhoud eenmalig		265.000

Activiteiten: personeel & overhead

In onderstaande tabel is een specificatie van de reguliere kosten voor personeel & overhead weergegeven.

	planning	totale uitgave planperiode (5 jaar)
omgeving binnen	jaarlijks	1.022.200
omgeving buiten	jaarlijks	1.909.500
staf	jaarlijks	21.700
publiekscentrum	jaarlijks	12.200
tractie	jaarlijks	82.000
totaal personeel & overhead		3.047.600

11.4 Organisatie

Het overgrote deel van de gemeentelijke watertaken wordt uitgevoerd door de afdeling Ruimte. Daarnaast verleent de afdeling Middelen ondersteuning.

Aan de hand van de handreikingen vanuit de Leidraad Riolering is per activiteitenprogramma bepaald hoe groot de eigen organisatie moet zijn voor het realiseren c.q. in stand houden van het gewenste kwaliteitsniveau van het scenario. Deze raming is gebaseerd op de areaalgegevens, de omvang van het regulier onderhoud en de eenmalige investeringen die gepaard gaan met de scenario's.

In lijn met het GRP 2010-2014 geldt dat er zoveel mogelijk werkzaamheden door de eigen dienst wordt uitgevoerd. Alleen op die onderdelen waar specialistische kennis nodig is wordt externe inzet aangewend.

Huidige formatie

Onderstaand schema toont de huidige formatie (situatie 2013, bron nulmeting FBWK 2012).

	beschikbare capaciteit op jaarbasis (fte)
binnendienst	1,9
buitendienst	4,7
totaal	6,6

Invulling eigen organisatie:

In lijn met de Leidraad Riolering is onderscheid te maken in twee situaties:

1. De gemeente voert alle werkzaamheden uit met eigen personeel (met uitzondering van de fysieke aanleg of vervanging van het riool of andere rioolobjecten).
2. De gemeente zet zoveel mogelijk werkzaamheden extern weg.

De formatie van de buitendienst is gebaseerd op basis van de geboekte uren. Gebleken is dat dit niet de netto uren zijn die aan de gemeentelijke watertaken worden besteed. Na vaststelling van dit GRP wordt de urenmatrix daar dan ook op bijgesteld.

Benodigde formatie

Aan de hand van de Leidraad Riolering is een indicatie gegeven van de gemiddelde jaarlijkse benodigde formatie. Onderstaand schema toont de resultaten. Het gaat hierbij om een vergelijk met een gemeente met minimaal 20.000 inwoners en 50.000 inwoners.

	indicatie jaarlijkse benodigde capaciteit (fte)		
	binnendienst	buitendienst	totaal
activiteitenprogramma A	2,0	3,1	5,1
activiteitenprogramma A⁺	2,0	3,1	5,0
activiteitenprogramma B	1,6	2,4	4,0

Omdat de formatie niet alleen afhankelijk is van het aantal inwoners van de gemeente maar ook van het areaal en zeker ook van de werkwijze (uitbesteden of zelf doen) wordt de formatie niet aan de hand van de Leidraad Riolering bijgesteld. In de komende planperiode wordt onderzoek gedaan naar de omvang van de formatie.

12 Kostendekkingplan

In het vorig hoofdstuk zijn de uitvoeringsprogramma's van de beleidsscenario's op hoofdlijn gepresenteerd. De gemeentelijke uitgaven van deze programma's worden gedekt vanuit de rioolheffing. In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten van het kostendekkingplan beschreven. Allereerst wordt een beschrijving gegeven van de uitgangspunten en rekenmethode. Vervolgens wordt ingegaan op de heffingsgrondslag. Als laatste wordt de tariefsontwikkeling behandeld.

12.1 Uitgangspunten en rekenmethode

Algemeen

Alle bedragen zijn gebaseerd op prijspeil 2014. Er is geen rekening gehouden met inflatie. Bij toekomstig gebruik (in bijvoorbeeld begrotingen en budgetten) dienen de bedragen altijd te worden aangepast aan het dan geldende prijspeil.

De ramingen zijn grotendeels gebaseerd op de Leidraad Riolering, derhalve is rekening gehouden met een percentage voor planvoorbereiding en directie en toezicht op de werken. De btw is separaat inzichtelijk gemaakt.

Lasten

Bij de lasten wordt onderscheid gemaakt tussen exploitatiekosten en investeringen.

Exploitatiekosten

De kosten voor het jaarlijks operationeel beheer en onderhoud (reinigen van de riolen, onderhouden van sloten en onderhoud aan pompen en gemalen) alsmede de personeelskosten vormen de exploitatiekosten. Veelal zijn dit kosten die in de praktijk jaarlijks niet al te veel zullen schommelen. Deze kosten worden in één keer ten laste van de rioolexploitatie in het betreffende jaar gebracht.

Onderstaand schema toont het verloop van de exploitatiekosten in de planperiode.

jaar	exploitatiekosten		
	scenario A	scenario A [~]	scenario B
2016	908.200	908.200	908.200
2017	882.700	882.700	882.700
2018	902.700	882.700	882.700
2019	917.700	917.700	917.700
2020	882.700	882.700	882.700
totaal	4.494.000	4.474.000	4.474.000

Bij de bepaling van de tariefsontwikkeling van de rioolheffing is geen rekening gehouden met een stijging van de exploitatiekosten door groei van het aantal rioolaansluitingen.

Kwijtschelding & oninbaar

Er wordt geen kwijtschelding toegerekend aan de rioolheffing.

Investerings

Bij de investeringsuitgaven wordt onderscheid gemaakt in vervanging van bestaand areaal (onderhoud) en verbetering van bestaand areaal (maatregelen). Onderstaand schema toont een specificatie van de investeringen in de planperiode.

jaar	exploitatiekosten		
	scenario A	scenario A ⁻	scenario B
2016	851.700	851.700	719.900
2017	760.300	760.300	504.900
2018	720.700	720.700	720.700
2019	421.800	421.800	421.800
2020	660.600	606.900	571.200
totaal	3.415.100	3.361.400	2.938.500

De investeringsuitgaven worden volgens de lineaire methode afgeschreven (rentepercentage 4,0%) en als kapitaallasten ten laste van de rioolexploitatie gebracht. Hiermee worden uitgaven gelijkmatiger ten laste van de rioolexploitatie afgevlakt en worden pieken in tariefstijging beperkt. De afschrijvingsperiode varieert per type investering. De volgende afschrijvingsperioden worden gehanteerd:

investering	afschrijvingstermijn
renovatie riolering (putten en buizen)	50 jaar
vervanging riolering (putten en buizen)	50 jaar
rioolgemaal – bouwkundig	50 jaar
rioolgemaal - elektromechanisch	15 jaar
drukriool - bouwkundig	50 jaar
drukriool - elektromechanisch	15 jaar
randvoorziening - bouwkundig	50 jaar
randvoorziening - elektromechanisch	15 jaar
persleidingen/drukriolering	50 jaar
IBA's	20 jaar
verbeteringsmaatregelen (o.a. afkoppelen)	50 jaar

Kapitaallasten

Bij de kapitaallasten is onderscheid te maken tussen kapitaallasten voortvloeiend uit toekomstige investeringen en kapitaallasten als gevolg van investeringen uit het verleden.

Compensabele BTW

Met ingang van 2014 wordt de compensabele btw toegerekend aan de rioolheffing. Het betreft hierbij de compensabele btw op de reguliere exploitatie en de investeringen. Voor de begroting wordt uitgegaan van een gemiddeld bedrag van € 150.000 op jaarbasis. In de praktijk variëren deze compensabele btw kosten. Voor dit GRP is de compensabele btw per jaarschijf inzichtelijk gemaakt. De komende planperiode ligt deze onder het bedrag van € 150.000. Op basis van de huidige inzichten zal in de planperiode van het volgend GRP de compensabele btw kosten de € 150.000 overschrijden.

jaar	compensabele btw scenario A			totaal
	reguliere exploitatie	geactiveerde investeringen verleden	nieuwe investeringen	
2016	62.633	56.356	9.264	128.252
2017	57.383	56.356	14.898	128.637
2018	61.583	56.356	19.875	137.813
2019	64.733	56.356	24.308	145.397
2020	57.383	56.356	27.555	141.293
totaal	303.715	281.780	95.900	681.392

jaar	compensabele btw scenario A ⁻			totaal
	reguliere exploitatie	geactiveerde investeringen verleden	nieuwe investeringen	
2016	62.633	56.356	9.264	128.252
2017	57.383	56.356	14.898	128.637
2018	57.383	56.356	19.875	133.613
2019	64.733	56.356	24.308	145.397
2020	57.383	56.356	27.555	141.293
totaal	299.515	281.780	95.900	677.192

jaar	compensabele btw scenario B			totaal
	reguliere exploitatie	geactiveerde investeringen verleden	nieuwe investeringen	
2016	62.633	56.356	9.012	128.000
2017	57.383	56.356	14.093	127.831
2018	57.383	56.356	17.998	131.736
2019	64.733	56.356	22.431	143.519
2020	57.383	56.356	25.677	139.415
totaal	299.515	281.780	89.211	670.501

Na vaststelling van dit GRP zal het bedrag aan compensabele btw in de begroting aangepast worden.

Reserve

Om schommelingen in de kosten op te vangen wordt gebruik gemaakt van een egalisatiereserve riolerings. Hiermee hoeft het tarief niet steeds aangepast te worden wanneer sprake is van een piek (of dal) in de uitgaven. Bij een positieve of negatieve stand wordt geen rente toegerekend aan de reserve. Begin 2015 had de reserve een stand van **€ 2.675.572**. Eind 2015 naar verwachting circa € 2,2 miljoen.

Baten

De exploitatielasten en kapitaallasten vormen samen de totale kosten. Tegenover de kosten staan de opbrengsten uit de rioolheffing. Naast de rioolheffing zijn er geen andere inkomsten. Eventuele subsidies worden in mindering gebracht op de betreffende investeringen.

12.2 Heffingsgrondslag en eenheden

In 2009 heeft de gemeente, uit oogpunt van milieubewustzijn en kostenbewustzijn, ervoor gekozen het tarief voor de rioolheffing te splitsen in een heffing voor inzamelen, transport en (lokaal) zuiveren van stedelijk afvalwater en een heffing voor inzamelen en verwerken van afvloeiend hemelwater en overtollig grondwater.

Beide heffingen worden opgelegd aan eigenaren van de percelen en betreft in beide gevallen een vast bedrag. In 2016 is de tariefstelling als volgt:

- Eigenarendeel afvalwater heffing: € 106,00
- Eigenarendeel hemelwater heffing: € 43,00

De hoogte van deze tarieven is sinds de vaststelling van het GRP 2010-2014 niet gewijzigd. Ook voor 2015 en 2016 is dit tarief ongewijzigd gebleven.

Afvalwaterheffing

De afvalwaterheffing wordt opgelegd aan percelen die direct of indirect afvalwater lozen op een gemeentelijke voorziening (riolering of IBA). In 2016 wordt aan 11.188 percelen een afvalwaterheffing opgelegd. Aan percelen die niet op het gemeentelijk riool of IBA zijn aangesloten wordt geen rioolheffing opgelegd. Dit betreft 641 percelen in het buitengebied.

Hemelwaterheffing

De hemelwaterheffing wordt opgelegd aan de gebruikers van een perceel waarvan het hemelwater en/of grondwater direct of indirect loost op een gemeentelijke voorziening. In 2016 wordt aan 11.802 percelen een hemelwaterheffing opgelegd.

De achterliggende jaren hebben diverse perceelseigenaren bezwaar ingediend tegen de heffingsaanslag omdat het betreffende perceel geen hemel- en/of grondwater loost op een gemeentelijke voorziening maar loost op een voorziening die in eigen beheer is of in beheer bij derden (bijvoorbeeld het waterschap). Op grond van de begripsomschrijving uit de rioolheffingsverordening zijn de bezwaarmakers in het gelijk gesteld waardoor hun bezwaar gegrond werd verklaard. Dit heeft ertoe geleid dat het aantal percelen wat een hemelwaterheffing opgelegd krijgt is verminderd (377 aanslagen minder).

Toename heffingseenheden als gevolg van areaaluitbreiding

Er wordt de komende planperiode geen rekening gehouden met een toename van de heffingseenheden.

Inkomsten rioolheffing

Via de inkomsten van de rioolheffing worden de kosten voor de uitvoering van de gemeentelijke water-taken bekostigd. De totale opbrengst van de rioolheffing schommelt de afgelopen jaren rond de € 1,7 miljoen. In 2016 wordt in totaal circa **€ 1693.400** aan rioolheffing opgelegd.

12.3 Heroverweging heffingsgrondslag

In het kader van dit nieuwe GRP is in samenhang met het onderzoek naar besparingsmogelijkheden een heroverweging van de heffingsgrondslag rioolheffing ter sprake gekomen. De OWO gemeenten dekken de kosten voor de gemeentelijke watertaken via de inkomsten vanuit de rioolheffing. Deze wordt door gemeente Ooststellingwerf gemeenschappelijk geïnd. Op dit moment hanteren de 3 gemeenten verschillende heffingsgrondslagen. Een uniforme gemeenschappelijke heffingsgrondslag biedt efficiency voordeel. Er zijn dan niet langer 3 verschillende systemen nodig en ook de afhandeling van de bezwaarschriften kan eenvoudiger verlopen omdat er één methodiek wordt gehanteerd. Nader onderzoek in de komende planperiode moet aantonen hoe groot dit efficiency voordeel is en welke consequenties daaraan zijn verbonden. Vooruitlopend op dit onderzoek is tijdens het planvormingstraject van dit nieuwe GRP met de Raad gesproken over deze heroverweging.

Heffing voor grootverbruik

Op dit moment maken wij onderscheid in soort lozing (afvalwater of hemel-/grondwater) maar niet naar omvang van de lozing. De buurgemeenten Ooststellingwerf en Opsterland hanteren beide een grootverbruikheffing op basis van waterverbruik. Uit het oogpunt van milieu- en kostenbewustzijn is dit een logische keuze. Het water wat woningen en bedrijven lozen op het gemeentelijk riool moet door de gemeente verwerkt worden.

Hoe meer water er geloosd wordt hoe meer kosten de gemeente maakt (we moeten grotere buizen aanleggen en de pompen in onze gemalen zullen langer moeten draaien; meer energiekosten). Door het tarief te koppelen aan het waterverbruik kunnen we bewoners en ondernemers hier bewust(er) van maken en een deel van onze extra kosten compenseren.

Tijdens de werkvergaderingen met de Raad is gediscussieerd over het instellen van een grootverbruikheffing. De Raad herkent zich in de extra kosten die de gemeente maakt bij grootverbruikers en het voorstel dat het dan ook redelijk en billijk is deze kosten door te belasten aan de lozer (het principe van de kosten veroorzaker betaalt). Maar de Raad heeft gelijktijdig zorgen geuit over het onevenredig belasten van de veehouders bij het toepassen van een grootverbruikheffing. Een aanzienlijk deel van het waterverbruik bij veehouders wordt namelijk gebruikt voor veedrenking. Dit water wordt dus niet geloosd op de gemeentelijke riolering.

Uiteindelijk is geconcludeerd dat voor een mogelijke instelling van een grootverbruikheffing eerst aanvullend onderzoek nodig is. Dit wordt de komende planperiode in OWO verband opgepakt (als onderdeel van de verkenning naar een uniforme gemeenschappelijke heffingsgrondslag).

Heroverweging grondslag hemel- en grondwaterheffing

Een tweede punt voor de heroverweging betreft de heffingsgrondslag voor de hemel- en grondwaterheffing. Bij de overgang van het rioolrecht naar rioolheffing in 2009 wou de gemeente meer recht doen aan het principe “de profijthebber betaalt”. Daarom is gekozen voor het splitsen van de rioolheffing in een afvalwaterheffing en een hemel- en grondwaterheffing. De gemeente zorgt ervoor dat een ieder met droge voeten bij de voorzieningen (winkels en scholen) in de dorpen kan komen. Een ieder heeft hier baat bij (ongeacht of het perceel wel of niet is aangesloten op de riolering). Via de hemel- en grondwaterheffing bekostigt de gemeente de inspanningen die daarmee gemoeid zijn.

De huidige heffingsgrondslag is gebaseerd op de in 2010 voorhanden zijnde modelverordening van de VNG. Hierbij is nadrukkelijk het lozen van hemel- en grondwater op een gemeentelijke voorziening als voorwaarde opgenomen. Gebleken is dat met deze voorwaarde niet goed invulling gegeven wordt aan het principe “de profijthebber betaalt”. Een heroverweging is daarom op zijn plaats.

Tijdens de werkvergaderingen met de Raad is gediscussieerd over deze heroverweging. Voorgesteld wordt na vaststelling van dit GRP de rioolheffingsverordening 2017 hierop aan te passen.

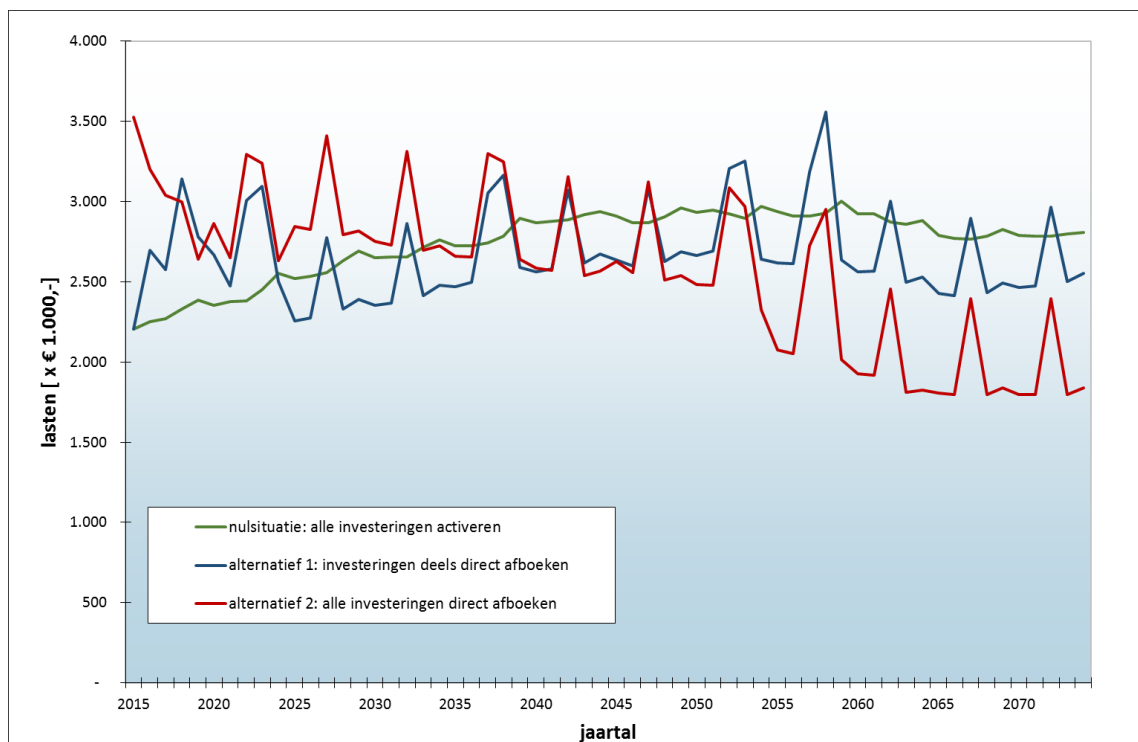
12.4 Heroverweging financieringsstrategie

In het kader van dit nieuwe GRP is in samenhang met het onderzoek naar besparingsmogelijkheden in OWO verband een heroverweging van de financieringsstrategie ter sprake gekomen. Hierbij is ondermeer gekeken naar het inkorten van financiële afschrijvingstermijnen, het direct afboeken van investeringen en daaraan gekoppeld sparen voor toekomstige investeringen. Bij deze verkenning zijn de meest recente richtlijnen van de commissie BBV (november 2014) meegenomen.

Als consument is het verstandig om voor grote(re) uitgaven (zoals de aankoop van een wasmachine, koelkast of auto) te sparen dan te lenen. De gemeente mag ook sparen voor toekomstige grote uitgaven, zoals vervangingsinvesteringen of groot onderhoud in het riool. Door te sparen kan de gemeente de jaarlijkse kosten egaliseren en ook de stijging op termijn beperken.

Onderstaand figuur toont de ontwikkeling van de lasten. Wanneer we geen wijziging doorvoeren in de financieringsstrategie en alle investeringen dus blijven afschrijven zal dit op middellange termijn tot een geleidelijke stijging van de lasten leiden. Het (deels) direct afboeken van investeringen leidt op korte termijn tot hogere lasten maar is op middellange termijn een duurzamere oplossing. Waarbij het direct afboeken van alle investeringen op lange termijn de laagste lasten oplevert.

Gelet op de huidige financiële positie is het aanpassen van de financieringsstrategie niet wenselijk. Wel blijft de heroverweging op de agenda staan en zal, wanneer de financiële positie het wel toelaat, de keuze voorgesteld worden.

Figuur 12-1: ontwikkeling van de investeringslasten voor scenario A

Hierbij moeten we wel de kanttekening plaatsen dat voor de middellange termijn geen rekening is gehouden met vervangingsinvesteringen voor persleidingen en randvoorzieningen. Vanuit de normgestuurd benadering is het gangbaar voor deze voorzieningen op basis van technische levensduur vervangingsbudget te reserveren. Vanuit de visie van output/output gestuurd beheer is het juist de vraag of randvoorzieningen op termijn nog wel nodig zijn en of de levensduur van persleidingen met renovatietechnieken niet verlengd kan worden. Op dit moment is daarover nog beperkt inzicht. Derhalve is voor nu de keuze gemaakt deze uitgaven nog niet op te voeren.

12.5 Ontwikkeling tarief rioolheffing

In paragraaf 12.3 **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** is de heroverweging van de heffingsgrondslag beschreven die tijdens het planvormingstraject aan de orde is geweest. Voor deze heroverweging is eerst op onderdelen aanvullend onderzoek nodig. Daarom is voorgesteld de heroverweging niet als onderdeel in de besluitvorming van dit GRP op te nemen. De ontwikkeling van het tarief rioolheffing die in deze paragraaf wordt gepresenteerd is daarom gebaseerd op de bestaande heffingsgrondslag (peildatum eind 2015).

In onderstaand schema is het tariefsvoorstel voor scenario A, A⁻ en B gepresenteerd. Uitgangspunt bij de tariefsvoorstellen is dat de tarieven in 10 jaar tijd (2 GRP planperiodes) geleidelijk stijgen tot een kostendekkend tarief in 2025.

Scenario A

jaar	kosten-dekkend tarief [€]	tariefs-voorstel [€]	dekkings-graad	ontwikkeling reserve [x € 1.000]
2016	187	149	80%	1.777
2017	188	156	83%	1.413
2018	194	164	85%	1.073
2019	199	172	87%	772
2020	196	181	92%	600
2021	198	190	96%	506
2022	199	200	100%	510
2023	205	210	102%	558
2024	215	212	99%	528
2025	212	212	100%	532

Scenario A⁻

jaar	kosten-dekkend tarief [€]	tariefs-voorstel [€]	dekkings-graad	ontwikkeling reserve [x € 1.000]
2016	187	149	80%	1.777
2017	188	156	83%	1.411
2018	192	164	85%	1.092
2019	199	172	86%	785
2020	196	180	92%	605
2021	198	189	96%	504
2022	199	199	100%	502
2023	204	208	102%	545
2024	213	210	98%	506
2025	210	210	100%	504

Scenario B

jaar	kosten-dekkend tarief [€]	tariefs-voorstel [€]	dekkings-graad	ontwikkeling reserve [x € 1.000]
2016	187	149	80%	1.780
2017	187	156	83%	1.421
2018	190	163	86%	1.115
2019	196	170	87%	815
2020	194	178	92%	631
2021	196	186	95%	520
2022	196	194	99%	498
2023	202	203	101%	512
2024	210	207	98%	474
2025	207	207	100%	475

In bijlage F is een detailoverzicht van de lastenontwikkeling over de periode 2016-2025 gepresenteerd.

13 Raadsbesluit

- 1 -

Raadsvoorstel

ALGEMENE GEGEVENS	
Agendapunt	8.
Registratienummer	2016-001088/r
Portefeuillehouder	JJ
Griffier	0561-691201
BIJLAGEN (in te vullen door griffier)	
Voorstel	X
Concept besluit	X
Begrotingswijziging	ja

ONDERWERP
Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020

REDEN VOORSTEL

- ☒ Kaderstellen
- ☐ Controleren
- ☐ Budget autoriseren
- ☐ Consulteren
- ☒ Wettelijke verplichting

COLLEGE STELT DE RAAD VOOR OM

- a. Het Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020, scenario A vast te stellen;
- b. De bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen.

BIJLAGEN (Worden meegezonden)

- Ja**
1. Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020 (hoofdrapport)
 2. Uitwerking Scenario A, A- en B; decos 2016-0122449/in
 3. Begrotingswijziging

TER INZAGE LIGGENDE STUKKEN (leeskamer en op de website)

Nee

STATUS (in te vullen door griffier)

	Akkoord raad	Bespreken raad
College B&W		X
Presidium		X
Raad van 7 maart 2016		X

Aan de gemeenteraad

Inleiding

Het hebben van een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is een wettelijke verplichting. In het GRP geven wij aan op welke manier wij invulling geven aan onze wettelijke watertaken en hoe wij dat bekostigen. Omdat het vorige GRP aan het eind van 2014 afliep, is in 2014 gestart met het opstellen van een nieuw GRP. De procedure tot het komen van een nieuw GRP heeft langer geduurd dan was voorzien. Dit komt onder anderen door het onderzoek naar een alternatieve beheer en vervangingsstrategie, de ontwikkeling van de rioolheffing en het bekijken van een eventueel andere financieringsstrategie.

Daarnaast zijn er mogelijkheden tot een kostenbesparing onderzocht. Dit mede naar aanleiding van het Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK) waarin de Fries waterketenpartners in 2012 hebben aangegeven in 2020 structureel € 12,1 miljoen euro minder meerkosten te willen hebben op de jaarlijkse kosten. Onderdelen waar in kader van het FBWK naar gekeken zijn, zijn onder anderen de omvang van de formatie, samenwerking met andere gemeenten en de financieringsstrategie.

Vooruitlopend op dit raadsvoorstel hebben er drie werkvergaderingen met u plaatsgevonden. Met de in de werkvergaderingen door u gegeven accenten is in de uitwerking van het GRP rekening gehouden. Een aantal accenten willen wij er in dit voorstel uit halen.

Stijging Rioolheffing

Aan een stijging van de rioolheffing valt niet te ontkomen. Het vastzetten van het huidige tarief, houdt in dat dat er gekozen wordt voor een scenario waarmee wij niet voldoen aan de wettelijke zorgplicht. Daarnaast zal de stand van de reserve na een aantal jaren negatief worden.

Grootverbruik drinkwater

In de gemeente Opsterland en de gemeente Ooststellingwerf worden bedrijven aangeslagen op basis van waterverbruik. Bij ons wordt er geen onderscheid gemaakt tussen een woning of een bedrijf. Het tarief per aansluiting is gelijk. Omdat wij meer kosten moeten maken voor een grote lozers dan een huishouden is het verdedigbaar om voor grotere lozers een hoger tarief in te stellen. Als gevolg van de kanttekeningen die raadsleden maakten tijdens de werkvergadering, hebben wij besloten dat het koppelen van het tarief aan het drinkwaterverbruik voorlopig wordt geparkeerd. Dit wordt meegenomen op het moment dat er besloten wordt om de heffingsgrondslag te harmoniseren met de andere twee OWO-gemeenten. Bij de andere twee OWO-gemeente wordt de hoogte van de heffing wel mede bepaald door het drinkwaterverbruik.

Heroverweging heffingsgrondslag hemel- en grondwater

De gemeente draagt zorg voor een schone, functionele en veilige openbare ruimte. Goed onderhoud van de openbare ruimte is belangrijk omdat het de publieke ruimte betreft die directe invloed heeft op het woon-, leef- en werkklimaat. Het goed uitvoeren van de aan de gemeente toegewezen wettelijke watertaken draagt daar aan bij. Een voorbeeld daarvan is het droog houden van de kernen.

Om ook perceeleigenaren, waarvan het perceel niet aangesloten is op de riolering, hieraan mee te laten betalen, is in 2010 de 'heffing hemel- en grondwater' ingesteld. Hierbij is gebruik gemaakt van toen voorhanden zijnde modelverordening van de VNG. Deze ging er vanuit dat een heffing opgelegd kon worden als er hemelwater of grondwater van particulierterrein op eigendom van de gemeente terecht komt. In de afgelopen periode hebben diverse perceeleigenaren bezwaar gemaakt omdat van lozen van hemelwater of grondwater op gemeentegrond geen sprake was.

Inmiddels is het mogelijk om een basistarief in te stellen voor alle percelen, dus ook voor percelen niet aangesloten zijn op de riolering.

Voor percelen die wel aangesloten zijn op het riool worden het basistarief verhoogd met afvalwatertarief.

In het bijgevoegde GRP (bijlage 1) zijn drie scenario's uitgewerkt. Een samenvatting van deze scenario's is uitgewerkt in bijlage 2. Hierin is tevens zichtbaar gemaakt wat de gevolgen zijn bij scenario A voor het MJ 2016-2020.

- 3 -

Voorstel

- a. Het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020, scenario A vast te stellen;
- b. De bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen.

Argumenten

A1. Wettelijke verplichting

De Wet Milieubeheer (Wm) verplicht gemeenten een GRP op te stellen. De Wm geeft in hoofdlijnen aan welke elementen gemeenten ten minste in het GRP moeten opnemen. Gemeenten bepalen zelf hoe het plan tot stand komt, voor welke periode het GRP geldt en hoe gedetailleerd de inhoud is.

A2. Invulling aan alle zorgplichten

Bij keuze van de scenario's zijn wij uit gegaan van de wettelijke verplichting en van de in de werkvergaderingen door de raad gegeven accenten. Scenario A is een voortzetting van het beleid zoals dat de afgelopen jaren is uitgevoerd.

A3. Klimaatsverandering

In de planperiode van ons vorige GRP hebben wij ingespeeld op de verandering van ons klimaat. Wij hebben dat gedaan door verhard oppervlak af te koppelen. Hoewel het moeilijk is om het met aantallen te onderbouwen, mag toch worden aangenomen dat als wij besluiten om geen verhard oppervlak meer af te koppelen het risico op wateroverlast door de klimaatsveranderingen (meer hevige buien in een korte periode) zal toenemen.

A4. Landelijke en Friese campagnes

In het vorige GRP was opgenomen het bewust maken van de burger over het gebruik van de riolering en het anders omgaan met hemelwater. Hierover wordt ook al gecommuniceerd in landelijke campagnes. Daarnaast wordt er binnen het Fries Bestuursakkoord Water ook gewerkt aan het onder de aandacht brengen van de gehele waterketen bij de Friese burger. Wij zullen dan ook aansluiten en gebruik maken van deze campagnes.

A5. Heroverweging heffingsgrondslag hemel- en grondwater

De invoering van een basistarief doet meer recht aan de gedachte elke perceeleigenaar mee te laten betalen aan de kosten die gemaakt moeten worden voor een schone, functionele en veilige openbare ruimte dan de huidige 'heffing hemel- en grondwater'.

Het goed uitvoeren van de aan de gemeente toegewezen wettelijke watertaken draagt daar aan bij. Een voorbeeld daarvan is het droog houden van de kernen.

Bij het vaststellen van de tarief van 2017 zal het basistarief worden ingevoerd.

Kanttekeningen

Stijging tarief Rioolheffing

Aan een stijging van de rioolheffing valt niet te ontkomen. Het vastzetten van het huidige tarief, houdt in dat dat er gekozen wordt voor een scenario waarmee wij niet voldoen aan de wettelijke zorgplicht.

Hogere rioolheffing dan bij een keuze voor scenario A- of B

Bij scenario A stijgt het tarief van de rioolheffing voor de planperiode van dit GRP iets meer dan bij scenario Amin (A-) en scenario B. De verschillen zijn echter klein. Ook op langere termijn zijn de verschillen klein. Wij vinden het dan ook verantwoord om te kiezen voor scenario A waarbij het huidige beleid kan worden voortgezet.

Kostendekkendheid

In het GRP wordt gesproken over een 100% kostendekkend tarief. Dit geldt alleen voor de kosten van de werkzaamheden die wij tot nu toe toerekenen aan de watertaken. Dit zijn niet alle werkzaamheden die wettelijk gezien toegerekend mogen worden. Voorbeelden van de kosten die niet toegerekend worden maar wel toegerekend mogen worden, zijn het straatvegen en het baggeren van vijvers waarop vanuit de riolering wordt geloosd via een overstort of een hemelwaterriool.

Deze kosten worden nu ten laste gebracht aan andere producten.

- 4 -

Heroverweging heffing hemel- en grondwater

In 2010 is de heffing hemel- en grondwater ingevoerd. Deze kon opgelegd worden als er hemel- en of grondwater van het perceel op gemeentelijk eigendom terecht komt. De gemeente is dan de inzamelaar en de verwerker. Op voorhand is er aan de hand van kaartmateriaal bekeken welke percelen voor de 'heffing hemel- en grondwater' in aanmerking kwamen. Daarnaast hebben in de afgelopen periode diverse perceeleigenaren bezwaar gemaakt omdat van lozen van hemelwater of grondwater op gemeentegrond geen sprake was.

Deze percelen worden nu opnieuw aangeslagen. De eigenaren kunnen zich hierover verbazen en gaan reageren.

Door een goede uitleg bij de jaarlijkse aanslag en een bericht op de website zullen wij de perceeleigenaren informeren over de wijziging in de grondslag.

Duurzaamheidstoets

De gemeente draagt zorg voor een schone, functionele en veilige openbare ruimte. Goed onderhoud van de openbare ruimte is belangrijk omdat het de publieke ruimte betreft die directe invloed heeft op het woon-, leef- en werkklimaat. Het goed uitvoeren van de aan de gemeente toegewezen wettelijke watertaken draagt daar aan bij. Op basis van deze wettelijk watertaken heeft de gemeente op het gebied van water de volgende taken:

- een veilige inzameling en transport van afvalwater, zonder risico's voor de volksgezondheid en het milieu;
- het inzamelen en verwerken van hemelwater zonder dat er wateroverlast optreedt;
- het voorkomen en verminderen van structurele grondwateroverlast;
- het samen met de waterschappen realiseren van veilig, gezond en aantrekkelijk oppervlaktewater waarlangs het goed wonen, werken en recreëren is.

Financiën

De financiële consequenties van het voorgestelde GRP zijn budgetneutraal voor de gemeentelijke begroting. Het meerjarig investeringsplan rioleringswerkzaamheden wijzigt iets ten opzichte van het in de begroting vastgestelde investeringsplan.

De financiële mutaties ten opzichte van het MJP 2016-2020 krijgen vorm in de bijgevoegde budgetneutrale begrotingswijziging.

Communicatie

Het vastgestelde plan wordt ter info naar de provincie Fryslân en het Wetterskip gestuurd.

Bijlagen (worden meegezonden)

1. Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020 (hoofdrapport); decos 2016-012448/in
2. Uitwerking Scenario A, A- en B; decos 2016-0122449/in
3. Begrotingswijziging

Ter inzage liggende stukken (leeskamer)

Geen.

Burgemeester en Wethouders van Weststellingwerf,
de secretaris, de burgemeester,
VAN MAURIK VAN KLAVEREN

- 5 -

Registratienummer: 2016-001088/r

De raad van de gemeente Weststellingwerf;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

b e s l u i t

- a. Het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020, scenario A vast te stellen;
- b. De bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 7 maart 2016,
de griffier, de voorzitter,

Literatuur en basisgegevens

Beleidsplannen

- [lit. 1] *Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2014*, Oranjewoud, december 2009.
- [lit. 2] *OAS Wolvega 'Nieuwe Stijl'*, Royal Haskoning, 10 januari 2011.
- [lit. 3] *Stedelijke wateropgave (SWO) gemeente Weststellingwerf*, Wetterskip Fryslân, juli 2008
- [lit. 4] *Fries Feitenonderzoek Doelmatigheid Waterketen*, Tauw & Berenschot, 25 januari 2012
- [lit. 5] *Rioleringsnota Wetterskip Fryslân*, Wetterskip Fryslân, juli 2009
- [lit. 6] *Overdracht stedelijk water*, Wetterskip Fryslân, juli 2009
- [lit. 7] *Waterhuishoudingsplan Fryslân, "wiis mei wetter"*, Provinciale Staten van Fryslân, november 2009

Handreikingen

- [lit. 10] Leidraad riolering, Stichting Rioned.
module A1050: inhoud en opzet gemeentelijk rioleringsplan
module A1100: doelen, functionele eisen, maatstaven en meetmethoden
module D2000: personele aspecten van gemeentelijke Rioleringszorg

Bijlage A: invulling protocollen kwaliteitscatalogus

Protocol beoordeling rioolinspecties vrijverval riolering

De beheerstrategie van vrijverval riolering is opgebouwd uit vier onderdelen:

1. een cyclisch deel (reinigen en inspecteren)
2. een kwalitatief deel.
3. eenheidsprijzen per onderhoudsmaatregel
4. uitgangspunten (met andere woorden wanneer welke onderhoudsmaatregel)

De cyclische methodiek gaat uit van een theoretisch onderhoudsschema die als basis het aanlegjaar van het riool heeft (bijvoorbeeld rioolvervanging eens per 60 of 70 jaar). Door het gebruik van het riool kan het theoretisch onderhoud in de loop der jaren afwijken doordat informatie beschikbaar komt uit de rioolinspecties. Op het moment dat inspectieresultaten van een riool in het rioolbeheer aanwezig zijn, worden de resultaten per toestandsaspect getoetst aan de waarschuwings- en ingrijpmaatstaven zoals vermeld in de NEN 3398 'Buitenriolering – Onderzoek en toestandsbeoordeling van objecten'.

Doordat de onderhoudsmaatregel afhankelijk kan zijn van de methode van in winning van de kwaliteits-toestand (vanuit de put of rijdend door de rioolbuis) en ook kan afhangen van de geconstateerde omvang, alsmede de ernst van het geconstateerde toestandsaspect worden op de bladen 2 t/m 4 van deze bijlage de technische details van de kwalitatieve methodiek voor het rioolbeheer gespecificeerd weergegeven. In een tabel is weergegeven wanneer (ernst/omvang en inspectiemethode) welke onderhoudsmaatregel wordt gepland.

Voor de aansturing van de kwalitatieve maatregel wordt gebruik gemaakt van functionele eisen. Op basis van de ernst en omvang is onderscheid gemaakt in maatregelen. Denk hierbij aan de geconstateerde 'BAF oppervlakteschade' in een riool, komt deze schade met ernstklasse 5 veel voor (lees: omvang groot) dan wordt de rioolbuis vervangen. Indien de schade zeer incidenteel is en geen combinatie met andere relevante schade heeft dan wordt geen maatregel gepland.

Voor de toestandsaspecten met een lengte wordt de verhouding tussen de strenglengte uit beheer en de lengte van de geclassificeerde schade in een percentage uitgedrukt. Ter informatie: het toestandsaspect 'BAF Oppervlakte' klasse 3 komt over een lengte van 30 meter voor in een streng van 40 meter. Dit resulteert in een omvang van 75%.

Voor de toestandsaspecten die in aantallen worden weergegeven, wordt gebruik gemaakt van de buislengte, zoals ingesteld in de tabel buistype. Voor het bepalen van de omvang wordt gesteld dat lekkages, beschadigingen, enzovoorts altijd maar een keer per buis voorkomen. Op basis van de totale strenglengte en de buislengte wordt de verhouding in percentage uitgedrukt. Ter informatie: het toestandsaspect 'BAG Instekende inlaat' klasse 4 komt over 4 keer voor in een rioolstreng van 40 meter en de buislengte is 2,40 meter. Maximaal kan de schade 16 keer voorkomen. Bij 4 constatering resulteert dit in een omvang van 25%.

Deze werkwijze levert afwijkingen op doordat het niet ondenkbaar is dat lekkage op een buisverbinding voorkomt maar ook bij scheuren, inlaten en beschadigingen. Hierdoor zijn percentages van meer dan 100% mogelijk.

Per functionele eis zijn de normen bij het niet voldoende aan de eis per toestandsaspect en bijbehorende ernst (=classificatie ofwel cijfer) en omvang gepresenteerd. Hierbij is eveneens onderscheid gemaakt in het inspectietype. De laatste twee kolommen geven weer tussen welke jaren na het jaar van inspectie (=jaar van het verzamelen van de inspectieresultaten) de noodzakelijke onderhoudsmaatregel dient te worden uitgevoerd. Kortweg betekent dat hoe ernstiger de schade (ernst en omvang) des te sneller de onderhoudsmaatregel noodzakelijk is.

Maatregelomschrijving	Hierarchië (1=hoogst)	Functionele eis strengen	Code	Toestandaspect	Classificatie (=cijfer)	Minimale omvang classificatie	Maximale omvang classificatie	Mate van schade	Inspectietype	Ingrijpperiode minimaal	Ingrijpperiode maximaal
Vervangen	1	Stabiliteit constructief obv tv-inspectie	BAA	Deformatie	3	20	100 matig	Rijdende camera		6	8
Vervangen	1	Stabiliteit constructief obv tv-inspectie	BAA	Deformatie	4	20	100 matig	Rijdende camera		6	8
Vervangen	1	Stabiliteit constructief obv tv-inspectie	BAA	Deformatie	5	20	100 slecht	Rijdende camera		1	2
Vervangen	1	Stabiliteit constructief obv tv-inspectie	BAF	Oppervlakteschade	3	20	100 matig	Rijdende camera		6	8
Vervangen	1	Stabiliteit constructief obv tv-inspectie	BAF	Oppervlakteschade	4	20	100 matig	Rijdende camera		6	8
Vervangen	1	Stabiliteit constructief obv tv-inspectie	BAF	Oppervlakteschade	5	20	100 slecht	Rijdende camera		1	2
Vervangen	1	Stabiliteit constructief obv tv-inspectie	BAB	Scheur	4	16	100 matig	Rijdende camera		6	8
Vervangen	1	Stabiliteit constructief obv tv-inspectie	BAB	Scheur	5	16	100 slecht	Rijdende camera		1	2
Vervangen	1	Stabiliteit constructief obv tv-inspectie	BAC	Breuk/instorting	4	16	100 slecht	Rijdende camera		1	2
Vervangen	1	Stabiliteit constructief obv tv-inspectie	BAC	Breuk/instorting	5	16	100 slecht	Rijdende camera		1	2
Vervangen	1	Stabiliteit constructief obv tv-inspectie	BBD	Binnendringen van grond	5	20	100 slecht	Rijdende camera		1	2
Vervangen	1	Stabiliteit constructief obv tv-inspectie	BDD	Waterpeil	5	20	100 slecht	Rijdende camera		1	2
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BAJ	Verplaatste verbinding	5	21	50 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BBF	Infiltratie	4	0	20 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BAJ	Verplaatste verbinding	5	21	50 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BBF	Infiltratie	3	0	20 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BAJ	Verplaatste verbinding	4	21	50 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BBF	Infiltratie	4	0	20 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BAJ	Verplaatste verbinding	4	21	50 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BBF	Infiltratie	3	21	50 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BAB	Scheur	3	21	50 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BBF	Infiltratie	5	21	50 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BAB	Scheur	3	21	50 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BBF	Infiltratie	4	0	20 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BAB	Scheur	3	21	50 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BAI	Indringend afdichtingsmateriaal	5	21	50 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BAB	Scheur	3	21	50 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BAI	Indringend afdichtingsmateriaal	4	21	50 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BAB	Scheur	3	21	50 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BBD	Binnendringen van grond	5	0	20 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BAB	Scheur	3	21	50 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BBF	Infiltratie	5	0	20 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BAK	Defectieve lining	5	21	100 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren groot	3	Stabiliteit structureel	BAK	Defectieve lining	4	21	100 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAL	Defectieve reparatie	5	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAL	Defectieve reparatie	4	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3

Maatregelomschrijving	Hierarchië (1=hoogst)	Functionele eis strengen	Code	Toestandsaspect	Classificatie (=cijfer)	Minimale omvang classificatie	Maximale omvang classificatie	Mate van schade	Inspectietype	Ingrijpperiode minimaal	Ingrijpperiode maximaal
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAK	Defectieve lining	5	0	100 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAK	Defectieve lining	4	0	100 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAB	Scheur	3	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BBF	Infiltratie	5	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAB	Scheur	3	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BBD	Binnendringen van grond	5	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAB	Scheur	3	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAI	Indringend afdichtingsmateriaal	5	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAB	Scheur	3	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAI	Indringend afdichtingsmateriaal	4	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAB	Scheur	3	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BBF	Infiltratie	5	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAB	Scheur	3	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BBF	Infiltratie	4	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAJ	Verplaatste verbinding	5	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BBF	Infiltratie	4	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAJ	Verplaatste verbinding	5	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BBF	Infiltratie	3	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAJ	Verplaatste verbinding	4	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BBF	Infiltratie	4	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BAJ	Verplaatste verbinding	4	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Repareren beperkt	4	Stabiliteit incidenteel	BBF	Infiltratie	3	0	20 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Herstellen inlaat groot	5	Afstroming constructief 2	BAG	Instekende inlaat	3	16	100 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Herstellen inlaat groot	5	Afstroming constructief 2	BAG	Instekende inlaat	5	16	100 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	3
Herstellen inlaat beperkt	6	Afstroming constructief 1	BAG	Instekende inlaat	3	0	15 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		4	8
Herstellen inlaat beperkt	6	Afstroming constructief 1	BAG	Instekende inlaat	5	0	15 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		4	8
Verwijderen wortels	7	Afstroming functioneel 3	BBA	Wortels	2	0	100 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		4	8
Verwijderen wortels	7	Afstroming functioneel 3	BBA	Wortels	3	0	100 matig	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		3	6
Verwijderen wortels	7	Afstroming functioneel 3	BBA	Wortels	4	0	100 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	2
Verwijderen wortels	7	Afstroming functioneel 3	BBA	Wortels	5	0	100 slecht	Rijdende camera/Inspectie vanuit put		1	2
Analyseren waterpeil (ernstig)	8	Hydraulische functioneel 2	BDD	Waterpeil	4	16	100 slecht	Rijdende camera		1	3
Analyseren waterpeil (ernstig)	8	Hydraulische functioneel 2	BDD	Waterpeil	5	16	100 slecht	Rijdende camera		1	3
Analyseren waterpeil (licht)	9	Hydraulische functioneel 1	BDD	Waterpeil	3	5	15 matig	Rijdende camera		4	8
Analyseren waterpeil (licht)	9	Hydraulische functioneel 1	BDD	Waterpeil	4	5	15 slecht	Rijdende camera		1	3
Analyseren waterpeil (licht)	9	Hydraulische functioneel 1	BDD	Waterpeil	5	5	15 slecht	Rijdende camera		1	3
Verwijderen obstakel	10	Afstroming functioneel 2	BBE	Andere obstakels	4	0	100 slecht	Rijdende camera		1	2
Verwijderen obstakel	10	Afstroming functioneel 2	BBE	Andere obstakels	5	0	100 slecht	Rijdende camera		1	2

Protocol aansluiten hemelwater

Vanuit de Waterwet zijn particulieren in eerste instantie zelf verantwoordelijk geworden voor het omgaan met vrijkomend hemelwater op hun eigen perceel (zie kader rechts). Pas wanneer de particulier redelijkerwijs niet in staat is het hemelwater op eigen terrein te verwerken treedt de gemeentelijke zorgplicht in werking. In het protocol aansluiten hemelwater worden de kaders vastgelegd voor de begrippen "doelmatig" en "redelijkerwijs".

zorgplicht hemelwater volgens Artikel 3.5 Waterwet:

De gemeenteraad of het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor een doelmatige inzameling en verwerking van het afvloeiend hemelwater, voor zover van degene die zich daarvan ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen, redelijkerwijs niet kan worden geleverd het afvloeiend hemelwater op of in de bodem of in het oppervlaktewater te brengen.

Momenteel beschikt de gemeente nog niet over een protocol aansluit hemelwater.

Protocol ontwatering

Vanuit de Waterwet zijn particulieren in eerste instantie zelf verantwoordelijk geworden voor de ontwatering van hun eigen perceel (zie kader rechts). Pas wanneer de ontwatering in openbaar gebied leidt tot "structurele" problemen voor de "aan de grond gegeven bestemming" treedt de gemeentelijke zorgplicht in werking, voor zover dit niet tot de zorg van het wetterschap en/of provincie behoren. In het ontwateringsprotocol worden de kaders vastgelegd voor de begrippen "structureel nadelige gevolgen", "bestemming van de gronden" en "doelmatig".

zorgplicht grondwater volgens Artikel 3.6 Waterwet:

De gemeenteraad of het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort.

Momenteel beschikt Weststellingwerf nog niet over een protocol ontwatering. Parallel aan het planvormingstraject van dit GRP is een grondwaterbeleidsplan opgesteld. Binnen dit plan is een "stroomschema implementatie grondwaterzorgplicht" opgesteld. Deze vormt het kader voor het protocol ontwatering. Het stroomschema is op de volgende bladen van deze bijlage nader uitgewerkt.

Stroomschema implementatie grondwaterzorgplicht

Omdat elke situatie uniek is zijn de uiteindelijke oplossingen maatwerk. Een algemeen toepasbare beslissboom voor de maatregelkeuze is dan ook niet op te stellen. Wel is het proces, met de beslismomenten, op te nemen in een stroomschema. Dit stroomschema bestaat uit de volgende vier onderdelen:

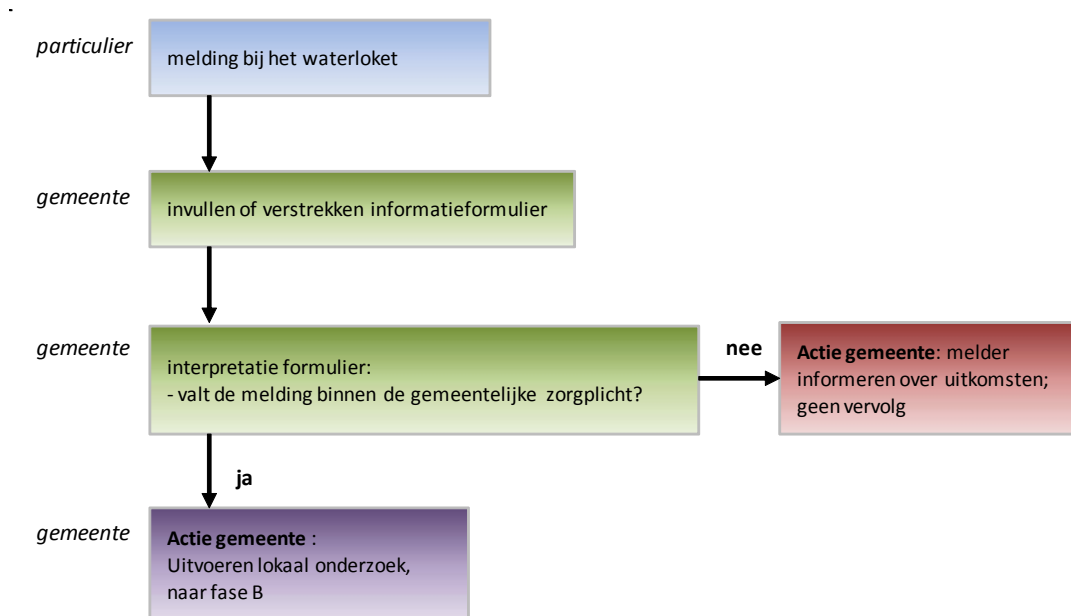
- A. Eerste inventarisatie melding (Waterloket)
- B. Lokaal onderzoek
- C. Afweging oplossingsrichtingen
- D. Uitvoering maatregelen

Elk onderdeel wordt afgesloten met een beslissing, en betekent voor de gemeente een go/no go moment voor het volgende onderdeel.

A: Eerste inventarisatie meldingen (Waterloket)

De gemeente is het eerste aanspreekpunt voor meldingen van grondwaterproblemen. Deze meldingen zullen via het waterloket binnenkomen. Het waterloket moet een inventarisatieformulier beschikbaar hebben dat dient voor het globaal in kaart brengen van de melding. Dit formulier is dan tevens een eerste filter voor de verantwoordelijkheden.

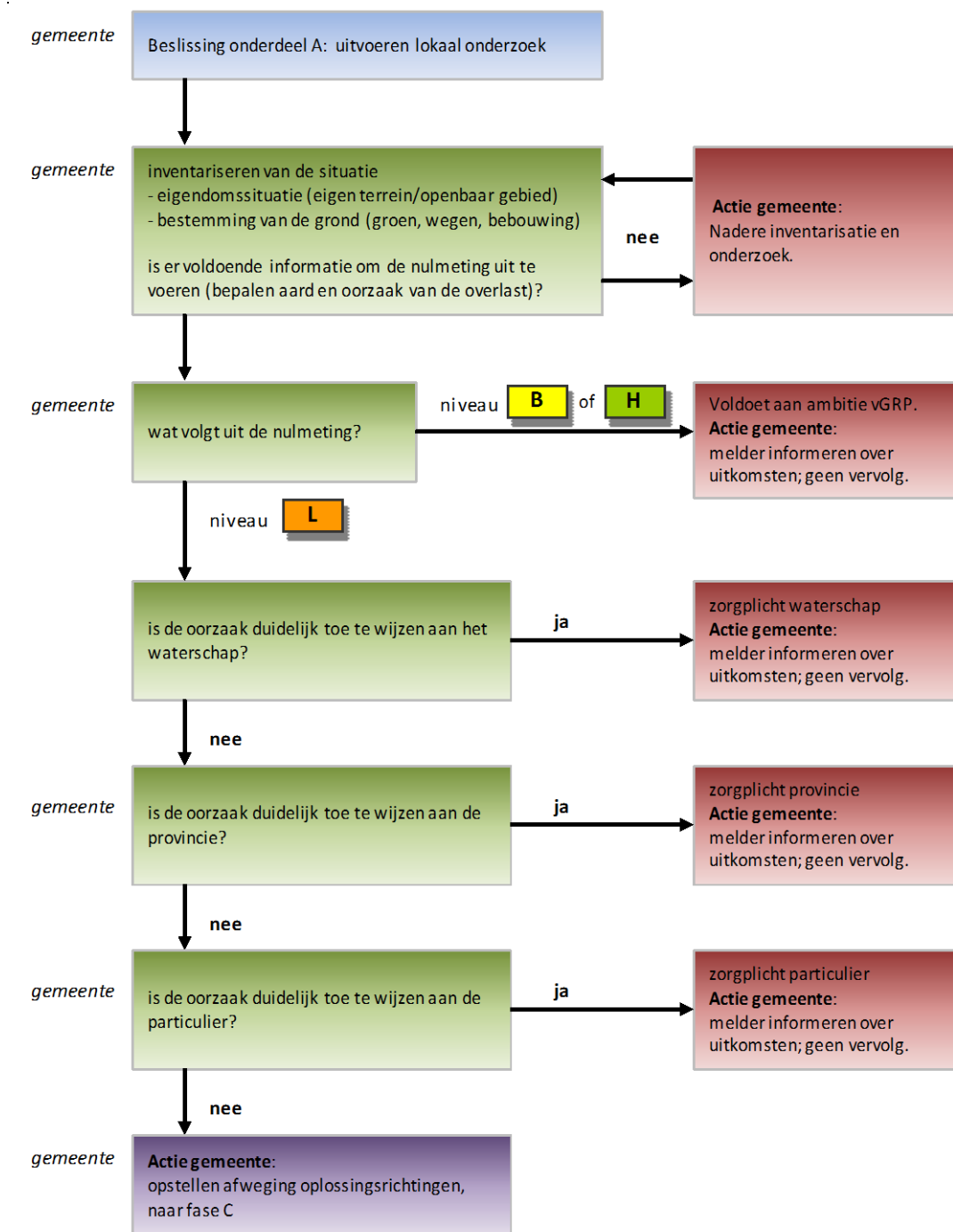
Aan de hand hiervan maakt de gemeente de keuze of de melding buiten de gemeentelijke zorgplicht valt en de grondeigenaar zelf aan zet is, of dat de gemeente een lokaal onderzoek opzet. In beide gevallen wordt de burger geïnformeerd. In bijlage D is een opzet voor deze vragenlijst opgenomen.

B: Lokaal onderzoek

In deze fase gaat de gemeente actief onderzoek uitvoeren naar de specifieke situatie. Hierbij wordt het volgende deel van de beslisboom doorlopen. De vraag wordt beantwoord wie verantwoordelijk is. Is dat de grondeigenaar, de gemeente, het Wetterskip, of wellicht de provincie?

Uit lokaal onderzoek moet blijken wat de aard en oorzaak is van de overlast, en wordt voor de situatie een nulmeting opgesteld. Ook in dit onderdeel heeft de gemeente de regierol, en stelt in samenspraak met de betrokkenen de conclusie vast. Indien uit het proces blijkt dat de gemeente niet aan zet is, heeft de gemeente nog wel een taak in het informeren van de burger dan wel grondeigenaar.

C: Afweging oplossingsrichtingen

Als de aanpak van de grondwaterproblemen wel onder de gemeentelijk zorgplicht valt, stelt de gemeente een afweging op om te komen tot de meest doelmatige oplossing. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de meest doelmatige aanpak niet per definitie op openbaar terrein of bij de gemeente ligt. Afstemming met de betrokken partijen is daarom noodzakelijk, zowel over de technische invulling als de organisatorische en financiële aspecten.

De oplossing voor grondwaterproblemen is locatiespecifiek en maatwerk. Er is dan ook geen algemeen toepasbare beslisboom met een eenduidige afwegingsmatrix op te stellen. Wel is op hoofdlijn sprake van een uniform afwegingskader.

In bijlage E is een overzicht weergegeven van mogelijke oplossingsrichtingen gerelateerd aan een aantal afwegingscriteria. Bij de afweging dienen de vragen te worden beantwoord zoals opgenomen in de beslisboom.

D: Uitvoering maatregelen

Nadat de onderdelen A t/m C zijn doorlopen is bekend wie wat gaat doen om de grondwaterproblemen aan te pakken. Nu dienen deze uitgevoerd te worden. Daarvoor is het nodig een projectorganisatie in te richten. Hierbij zullen onderstaande rollen toebedeeld moeten worden:

- uitvoerder
- toezichthouder/handhaver
- organisator/regisseur
- financier
- adviseur/klankbord
- voorlichter (communicatie naar de betrokken partijen).

Dit kan per project verschillen (afhankelijk van aard, situering en omvang van de werkzaamheden), een standaard inrichting is daarom ook niet te maken.

Bijlage B: detail evaluatie Gemeentelijk Rioleringsplan 2010 - 2014

In deze bijlage is een detail evaluatie van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2010 - 2014 opgenomen. De rol van dit plan in de ambtelijke organisatie en de uitvoering van de activiteiten zijn geëvalueerd.

De ambitie

In het GRP is gekozen voor het scenario “klimaatbestendig en duurzaam (riool)waterbeheer”. Het beoogd kwaliteitsniveau van dit scenario is samengevat in onderstaande kwaliteitsprofiel:

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
inzameling van afvalwater	B	B	B	B
transport van stedelijk afvalwater	B	B	B	B
inzameling van overtollig hemelwater	H	H	H	-
verwerking van hemelwater in riolen	H	H	H	-
verwerking van hemelwater in de openbare ruimte	B	B	B	-
inzameling van grondwater	B	B	B	-
verwerking van grondwater	B	B	B	-

Activiteitenprogramma

De activiteiten die nodig zijn om dit scenario waar te maken zijn gebundeld in een activiteitenprogramma 2010-2014. In onderstaande tabellen is weergegeven in hoeverre dit programma is uitgevoerd (peildatum april 2014).

	planning	kosten planperiode	status	toelichting
planvorming				
- actualiseren basisrioleringsplan	elke 10 jaar	€ 25.000,00	deels uitgevoerd	
- actualiseren gemeentelijk rioleringsplan	elke 5 jaar	€ 36.000,00	gereed	
onderzoek				
- inspectie vrijvervalriolering	jaarlijks 10%	€ 30.000,00	gereed	
- berekeningen inbreidingen en nieuwbouw	jaarlijks	€ 5.000,00	gereed	
- diverse berekeningen	jaarlijks	€ 5.000,00	gereed	
facilitair				
- bijhouden meldingenregistratie	jaarlijks	eigen taak organisatie	gereed	
- iningskosten rioolheffing	jaarlijks	eigen taak organisatie	gereed	

maatregelen	planning	kosten	planperiode	status	toelichting
- afkoppelen dakvlak buitengebied	2010-2013	€ 315.000,00		niet uitgevoerd	Zijn gestart met een meetproject in de riolering om de rekenmodellen te kalibreren. Afhankelijk van de uitkomst wordt bepaald of de maatregel nog wordt uitgevoerd.
- verplaatsen overstort Heerenveenseweg	2011	€ 100.000,00		gereed	Is in 2014 uitgevoerd. De voorbereiding is in 2011 stil gelegd in afwachting op de ontwikkeling van de spoortunnel.
- afkoppelen dakvlak Munnekeburen	2011	€ 100.000,00		deels uitgevoerd	Maatregel was nodig omdat twee percelen overlast hadden bij hevige regenval. Twijfel na rookproef of voldoende kon worden afgekoppeld. Daarom is er voor gekozen om de twee percelen via een rioolgemaal te laten lozen.
- verplaatsen riooloverstort Boijl	2012	€ 400.000,00		gereed	Is in 2013 uitgevoerd. Vertraging door aanpassen plan. Ligt nu niet in de weg zoals oorspronkelijk de bedoeling was maar in de verbrede berm. Hiervoor was grond aankoop noodzakelijk.
- verplaatsen riooloverstort Nijeholtpade	2011	€ 100.000,00		gereed	Is in 2014 uitgevoerd. Vertraging door vergunningverlening en extra onderzoek naar gevolgen voor veedrenking
- afkoppelen dakvlak Ter Idzard	2010-2011	€ 100.000,00		niet uitgevoerd	Zijn gestart met een meetproject in de riolering om de rekenmodellen te kalibreren. Afhankelijk van de uitkomst wordt bepaald of de maatregel nog wordt uitgevoerd.
- overstort registratie	2010	€ 100.000,00		gereed	Samen met het Wetterskip Fryslân is er een meetproject uitgevoerd. Hierbij zijn is ook gemeten bij de riooloverstorten. Dit meetproject had als doel om de rekenmodellen te kalibreren.
- gemalen beheersysteem	2010	€ 100.000,00		gereed	Systeem is aangeschaft en gevuld door gegevens verkregen uit inventarisatie en de NEN 3140 keuring
- stedelijke wateropgave	2010-2014	€ 5.157.000,00		deels uitgevoerd	Verhard oppervlak afgekoppeld in Wolvega, Noordwolde en Steggerda.
- grondwaternetwerk	2010-2014	€ 250.000,00		deels uitgevoerd	In 2014 is er een grondwaterbeleidsplan opgesteld. De vervolgacties die daarin genoemd worden, worden uitgevoerd in de volgende planperiode
- regentonactie	2010	€ 50.000,00		gereed	Resultaat = 365 regentonnen
- bijdrage duurzame projecten	2011-2014	€ 80.000,00		Nee	Gedacht werd aan groene daken en gebruik van hemelwater echter door teruglopende huizenmarkt niet opgestart.
- opstellen communicatieplan	2010	€ 15.000,00		gereed	Regentonactie en stand op Lindefestival
- onderhouden communicatie	2010-2014	€ 12.500,00		deels uitgevoerd	
- handhaving	2011-2014	€ 100.000,00		deels uitgevoerd	
onderhoud					
- water en energie	jaarlijks	€ 67.000,00		gereed	
- vrijverval riolering	jaarlijks	€ 102.000,00		gereed	
- kolken	jaarlijks	€ 23.000,00		gereed	
- persleiding	jaarlijks	€ 48.000,00		gereed	
vervanging					
- riolering/gemalen/ persleidingen /drukriolering	jaarlijks	€ 700.000,00		gereed	

Bijlage C: detailgegevens voorzieningen

In deze bijlage zijn van de lozingswerken (overstorten en hemelwateruitlaten), randvoorzieningen, IBA's en rioolgemalen (opvoergemalen) aanvullende details weergegeven.

Lozingswerken

Overstorten gemengd stelsel + VGS

dorp	straat	putcode	type	drempelhoogte	drempelbreedte	bijzonderheden
Blesdijke	Markeweg	Z1-8	vwa	1,39+	1,50	
Blesdijke	Markeweg	Z2-32	vwa	0,95+	1,50	
De Blesse	Nieuwstraat	AA-40	vwa	0,49+	2,50	
De Blesse	Pepergaweg	AA-64	vwa	0,70+	1,00	
De Hoeve	Kontermansweg	IP3	vwa	1,70+	Ø160	
Langelille	Kerkweg	A3-7A	vwa	1,49-	1,00	
Munnekeburen	Grindweg	B5-14	vwa	1,19-	3x Ø200	
Noordwolde	Haenepolle	v-93A	vwa	2,54+	0,54	
Noordwolde	Haenepolle	v-95	vwa	1,88+	1,20	
Noordwolde	Haenepolle	v-87A	vwa	2,02+	0,54	
Noordwolde	Industriestraat	v-43	vwa	1,75+	1,50	
Noordwolde	Molenstraat	v-33	vwa	1,48+	4,70	
Noordwolde	Paaskamp	v-113	vwa	1,89+	1,20	
Noordwolde-Zuid	Nieuweweg	v-181	vwa	2,42+	3,60	
Noordwolde-Zuid	Nieuweweg	v-200	vwa	3,30+	1,50	
Oosterstreek	Oosterstreek	Q2-20	vwa	3,10+	1,50	
Oosterstreek	Oosterstreek	Q2-6	vwa	3,54+	1,00	
Scherpenzeel	Grindweg	C2-13	vwa	1,26-	2,50	terugs lagklep
Slijkenburg	Slijkenburg	D-10	vwa	0,00+	1,00	
Steggerda	Vaartweg	X-78	vwa	0,60+	3,00	
Ter Idzard	Idzardaweg	OH003.050	vwa	0,09+	1,25	
Ter Idzard	Idzardaweg	OH003.003	vwa	0,24+	0,30	
Vinkega	Steggerdaweg	Wb-30	vwa	0,52+	1,50	
Wolvega	Aan de Schipsloot	437	vwa	0,10+	6,00	
Wolvega	De Brogge	K27	vwa	0,38-	5,00	terugs lagklep
Wolvega	Heerenveenseweg		vwa	0,56+	Ø400	
Wolvega	Hoofdweg	WO054.015	vwa	0,68+	1,50	
Wolvega	Kruisstraat	B269-C	vwa	0,19+	5,25	
Wolvega	Schuttevaerstraat	448	vwa	0,10+	4,00	
Wolvega	Steenwijkerweg	139	vwa	1,40+	0,80	
Wolvega	Om den Noort		vgs	0,50+	2,00	

Hemelwateruitlaten

dorp	straat	putcode	type	bijzonderheden
Boijl	Boijlerweg	H15	hwa	
Boijl	De Daoken	BO007.008	hwa	
Nijeholtpade	Kerkweg		hwa	
Noordwolde	IJsbaanweg	NW22A	hwa	
Noordwolde	Molenstraat	NO041.001	hwa	
Noordwolde	Paaskamp	NW16A	hwa	
Oldeholtpade	Hesselinghstraat	OP004-FP1	hwa	
Oosterstreek	Oosterstreek	OO006-07	hwa	
Steggerda	Vaartweg	ST018.002	hwa	
Wolvega	Ambachtsstraat	WO-302B-R	hwa	
Wolvega	Argusvlinder	WO181.014	hwa	
Wolvega	Aurelia	WO183.030	hwa	
Wolvega	Aurelia	WO183.004	hwa	
Wolvega	Chroomweg	WO174.017	hwa	
Wolvega	De Tuinen	WO179.033	hwa	
Wolvega	De Tuinen	WO179.026	hwa	
Wolvega	De Tuinen	WO179.023	hwa	
Wolvega	De Tuinen	WO179.034	hwa	
Wolvega	De Tuinen	WO179.020	hwa	
Wolvega	Eikenpage	WO187.022	hwa	
Wolvega	Eikenpage	WO187.007	hwa	
Wolvega	Heerenveenseweg	WO049.034	hwa	
Wolvega	Heideblauwtje	WO189.026	hwa	
Wolvega	Heideblauwtje	WO189.014	hwa	
Wolvega	Industrieweg	WO-S504-A	hwa	
Wolvega	Koninginnepage	WO194.017	hwa	
Wolvega	Om den Noort	WO154.096	hwa	
Wolvega	Om den Noort	WO154.103	hwa	
Wolvega	Om den Noort	WO154.104	hwa	
Wolvega	Ruige Weegbree	WO205.003	hwa	
Wolvega	Steenwijkerweg	WO125.004	hwa	
Wolvega	Titaniumweg	WO201.014	hwa	
Wolvega	Zeeweegbree	WO206.013	hwa	
Wolvega	Chroomweg	WO174.008	hwa	

Randvoorzieningen

kern	locatie [straat]	type randvoorziening	inhoud rand- voorziening [m³]	jaar van aanleg	aantal pompen	signalerings- systeem
Wolvega	Aan De Schipsloot t.o 16	BBB	900	2005	8	ja, MMB
Wolvega	Leppeltjesheid	BBL	160	2005	1	ja, MMB
Noordwolde	Geldering	BBB	525	2002	4	ja, MMB
Oldeholtpade	Hesselingstraat	BBL	150	1997	4	ja, MMB
Munnekeburen	Grindweg	BBL	110	2010	1	ja, MMB
Scherpenzeel	Grindweg	BBL	325	2010	1	ja, MMB
Boijl	Boschoordweg	BBL	100	2013	2	ja, MMB

IBA's

kern	locatie [straat en huisnummer]		beheerder	type IBA [klasse]	type lozing	jaar van aanleg
Blesdijke	Aan de Regel	8	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Blesdijke	Eikenlaan	5	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Blesdijke	Frieseveldweg	3	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Blesdijke	Frieseveldweg	6	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Blesdijke	Frieseveldweg	9	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Blesdijke	Frieseveldweg	11	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Blesdijke	Frieseveldweg	12	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Blesdijke	Frieseveldweg	15	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Blesdijke	Frieseveldweg	24	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Blesdijke	Frieseveldweg	31	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Blesdijke	Frieseveldweg	35	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Blesdijke	Frieseveldweg	37	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Blesdijke	Lijsterbeslaan	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Blesdijke	Lijsterbeslaan	6	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Blesdijke	Markeweg	65	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Blesdijke	Markeweg	67	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Alteveersweg	23	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Alteveersweg	24a	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Alteveersweg	24	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Alteveersweg	30	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Alteveersweg	42	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Bekhofweg	1	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Bekhofweg	2	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Bekhofweg	12	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Boekelterweg	2	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Boekelterweg	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Boekelterweg	6	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Boekelterweg	8	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Boekelterweg	16	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Boekelterweg	18	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Boschoordweg	3	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Boschoordweg	14	gemeente	Klasse 2	bodem	2007
Boijl	Boschoordweg	16	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Boschoordweg	18	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Boschoordweg	20a	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Boschoordweg	22	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Boijlerweg	17	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Boijlerweg	32	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Boijlerweg	34	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Doldersumsestraat	2	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Doldersumsestraat	7	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Doldersumsestraat	9	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Doldersumsestraat	13	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Doldersumsestraat	14	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Doldersumsestraat	24	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Doldersumsestraat	36	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Dwarsvaartweg	84	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Kerkweg	15	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Boijl	Meulepolle	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Meuleveldweg	8	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Meuleveldweg	10	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Meuleveldweg	11	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Meuleveldweg	12	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Oostvierdeparten	44	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Oostvierdeparten	50	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Oostvierdeparten	52	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Oostvierdeparten	54	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Oostvierdeparten	56	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Oostvierdeparten	58	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Reeweg	9	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Boijl	Reeweg	14	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Boijl	Rijsberkamperweg	5	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Rijsberkamperweg	9	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Rijsberkamperweg	11	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Rijsberkamperweg	12	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Rijsberkamperweg	14	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Rijsberkamperweg	14a	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Rijsberkamperweg	16	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Rijsberkamperweg	24	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008

kern	locatie [straat en huisnummer]		beheerder	type IBA [klasse]	type lozing	jaar van aanleg
Boijl	Schoollaan	2	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Veurmansweg	1	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Boijl	Veurmansweg	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Blesse	Eikenlaan	1	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Blesse	Eikenlaan	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Blesse	Engelsesteeg	3	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Blesse	Steenwijkerweg	144	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Blesse	Steenwijkerweg	146	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Blesse	Steenwijkerweg	148	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Blesse	Steenwijkerweg	150	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Blesse	Steenwijkerweg	154	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Hoeweg	22	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Hoeweg	24	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
De Hoeve	Jokweg	22	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Jokweg	34	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Jokweg	56	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Ratellaan	7	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Vindegavaartweg	10	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Vindegavaartweg	12	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Vindegavaartweg	13	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Vindegavaartweg	14	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Vindegavaartweg	16	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Vindegavaartweg	18	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Vindegavaartweg	20	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Vindegavaartweg	21	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Vindegavaartweg	23	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
De Hoeve	Vindegavaartweg	25	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Vindegavaartweg	31	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Vindegavaartweg	33	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Ijkenweg	10	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Ijkenweg	13	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Ijkenweg	15	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Ijkenweg	17	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Ijkenweg	22	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Ijkenweg	23	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Ijkenweg	29	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Ijkenweg	30	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Ijkenweg	31	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Ijkenweg	32	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Ijkenweg	39	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
De Hoeve	Ijkenweg	43	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Nijeholtpade	Hoofdweg	208	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Nijeholtpade	Stellingenweg	80	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Nijeholtpade	Stellingenweg	88	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Nijeholtpade	Stellingenweg	96	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Nijeholtpade	Stellingenweg	100	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Nijeholtpade	Stellingenweg	104	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Nijeholtpade	Stellingenweg	112	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Nijeholtpade	Stellingenweg	114	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Nijeholtpade	Hoofdweg	204	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Buitenburen	1	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Buitenburen	3	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Noordwolde	Buitenburen	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Hellingstraat	69	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Hellingstraat	71	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Hellingstraat	75	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Jokweg	1	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Jokweg	6	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Mauritsweg	9	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Meentheweg	11	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Meentheweg	13	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Molenburen	2	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Molenburen	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Molenburen	8	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Molenburen	10	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Molenburen	12	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Molenburen	14	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Nieuweweg	8	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Nieuweweg	32	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008

kern	locatie [straat en huisnummer]		beheerder	type IBA [klasse]	type lozing	jaar van aanleg
Noordwolde	Oosterseveldweg	6	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Oosterseveldweg	8	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Oosterseveldweg	12	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Oosterseveldweg	19	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Oosterseveldweg	23	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Oosterseveldweg	27	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Oosterseveldweg	29	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Oosterseveldweg	33	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Noordwolde	Puntersweg	3	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Puntersweg	8	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Noordwolde	Schapedrift	3	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Schapedrift	5	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Schapedrift	7	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Schapedrift	9	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Noordwolde	Schapedrift	12	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Vallaatweg	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Noordwolde	Vallaatweg	5	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Vallaatweg	6	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Vallaatweg	8a	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Vallaatweg	13	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Noordwolde	Westvierdeparten	2	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Westvierdeparten	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Westvierdeparten	8	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Noordwolde	Westvierdeparten	10	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Westvierdeparten	11	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Westvierdeparten	13	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Westvierdeparten	14	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Noordwolde	Westvierdeparten	16	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	IJkenweg	29	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	IJkenweg	28+30	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	IJkenweg	34	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	IJkenweg	38a	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Noordwolde	Zuiderweg	41	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oldeholtspade	Stellingenweg	18	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oldeholtspade	Stellingenweg	28	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oldeholtspade	Stellingenweg	30	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oldeholtspade	Stellingenweg	32	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oldeholtspade	Stellingenweg	40	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oldeholtspade	Stellingenweg	42	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oldeholtspade	Stellingenweg	44	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oldeholtspade	Stellingenweg	46	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oldeholtspade	Stellingenweg	52	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Oosterstreek	Grensweg	3	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oosterstreek	Grensweg	5	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oosterstreek	Oosterseveldweg	14	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oosterstreek	Oosterseveldweg	16	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Oosterstreek	Oosterseveldweg	18	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oosterstreek	Oosterseveldweg	20	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oosterstreek	Oosterseveldweg	22	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oosterstreek	Oosterseveldweg	31	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oosterstreek	Oosterseveldweg	39	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oosterstreek	Oosterseveldweg	41	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oosterstreek	Oosterseveldweg	43	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Oosterstreek	Oosterseveldweg	45	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Oosterstreek	Oosterseveldweg	47	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oosterstreek	Oosterstreek	26	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oosterstreek	Oosterstreek	58	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oosterstreek	Oosterstreek	101	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Oosterstreek	Vallaatweg	1	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Peperga	Bovenweg	30	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Peperga	Bovenweg	32	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Peperga	Bovenweg	34	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Peperga	Heideweg	1	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Peperga	Heideweg	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Peperga	Overburen	10	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Peperga	Overburen	21	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Peperga	Overburen	23	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Peperga	Overburen	25	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Bovenweg	58	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008

kern	locatie [straat en huisnummer]		beheerder	type IBA [klasse]	type lozing	jaar van aanleg
Steggerda	Ericaweg	19	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Ericaweg	21	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Leemweg	1	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Leemweg	2	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Leemweg	3	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Leemweg	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Leemweg	6	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Leemweg	8	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Leemweg	9	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Leemweg	10	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Leemweg	12	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Leemweg	21	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Steggerda	Leemweg	27	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Leemweg	31	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Schokkersveen	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Steggerdaweg	48	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Steggerdaweg	120	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Steggerdaweg	139	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Turffhoekweg	16	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Vaartweg	20	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Vaartweg	22	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Westvierdeparten	1a	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Westvierdeparten	2	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Westvierdeparten	3	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Westvierdeparten	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Westvierdeparten	5	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Westvierdeparten	9	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Westvierdeparten	17	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Westvierdeparten	19	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Westvierdeparten	21	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Westvierdeparten	31	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Zuiderweg	3	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Zuiderweg	8	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Zuiderweg	7	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Zuiderweg	9	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Steggerda	Zuiderweg	12	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Steggerda	Zuiderweg	18	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Vinkega	Molenburen	18	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Vinkega	Noordwolderweg	50	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Vinkega	Noordwolderweg	52	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Vinkega	Schoollaan	3	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Vinkega	Westvierdeparten	12	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Vinkega	Westvierdeparten	18	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Vinkega	Westvierdeparten	43	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Vinkega	Westvierdeparten	45	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Vinkega	Zuiderweg	24	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Vinkega	Zuiderweg	26	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Vinkega	Zuiderweg	28	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Vinkega	Zuiderweg	30	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Vinkega	Zuiderweg	48	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Zandhuizen	Bekhofweg	9	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	Leemweg	1	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	Leemweg	2	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Zandhuizen	Leemweg	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	Leemweg	8	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	Meuleveldweg	1	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Zandhuizen	Meuleveldweg	2	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	Meuleveldweg	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	Oldeberkoperweg	19	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	Oldeberkoperweg	25a	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	Oldeberkoperweg	28	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	Oldeberkoperweg	29	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	Oldeberkoperweg	32	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	Oldeberkoperweg	34	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	Oldeberkoperweg	51	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Zandhuizen	Oldeberkoperweg	53	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008

kern	locatie [straat en huisnummer]		beheerder	type IBA [klasse]	type lozing	jaar van aanleg
Zandhuizen	IJkenweg	1	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Zandhuizen	IJkenweg	2	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	IJkenweg	4	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Zandhuizen	IJkenweg	5	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	IJkenweg	6	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Zandhuizen	IJkenweg	8	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2007
Zandhuizen	IJkenweg	10	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	IJkenweg	11	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Zandhuizen	IJkenweg	22	gemeente	Klasse 2	oppervlaktewater	2008
Blesdijke	Eikenlaan	14	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Blesdijke	Lijsterbeslaan	8	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Blesdijke	Lijsterbeslaan	8a	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Blesdijke	Lijsterbeslaan	10	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Blesdijke	Lijsterbeslaan	14	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Blesdijke	Lijsterbeslaan	3	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Blesdijke	Sasweg	10	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Langelille	Langelilleweg	46	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Langelille	Langelilleweg	48	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Langelille	Langelilleweg	87	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Langelille	Langelilleweg	93	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Munnekeburen	Kerkeweg	9	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Nijeholtpade	Stellingenweg	82	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Nijeholtpade	Stellingenweg	84	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Nijetrijne	Kerkeweg	6	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Nijetrijne	Lindedijk	4	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Nijetrijne	Lindedijk	8	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Nijetrijne	Pieter Stuyvesantweg	102	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Nijetrijne	Pieter Stuyvesantweg	138	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Nijetrijne	Spangahoekweg	5	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Nijetrijne	Veendijk	3	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Noordwolde	Elsweg	40	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Noordwolde	Scheidingsweg West	9	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Noordwolde	Scheidingsweg West	11	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Oldelamer	Tjongerweg	8	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Peperga	Buitenweg	5	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Scherpenzeel	Gracht	72	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Scherpenzeel	Gracht	76	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Scherpenzeel	Gracht	80	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Zandhuizen	IJkenweg	3	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
Zandhuizen	Leemweg	5	wetterskip	Klasse 2	oppervlaktewater	2006
totaal:		313				

Rioolgemalen (opvoergemalen)

kern	locatie [straat]	type gemaal	gemaal nummer	capaciteit [m³/h] geïnstalleerd	aantal pompen	signalerings- systeem	jaar van aanleg
Wolvega	Lindenoord	Hoofdgemaal met 2 pompen	P102	30,00	2	ja	2009
De Hoeve	Jokweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P110	10,00	2	ja	1999
Zandhuizen	Oldeberkoperweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P124	15,00	2	ja	1999
Zandhuizen	Zandhuizerweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P128	10,00	2	ja	1999
Nijelamer	Stadburen	Hoofdgemaal met 2 pompen	P158	15,00	2	ja	1999
Nijelamer	Schipslootweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P162	10,00	2	ja	1996
Oldelamer	Hoofdweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P168	10,00	2	ja	1999
Oldelamer	Hoofdweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P175	10,00	2	ja	1999
Nijeholtpade	Nieuweweg	Hoofdgemaal met 1 pomp	P183	40,00	1	ja	1985
Nijetrijne	Pieter Stuyvesantweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P234	30,00	2	ja	2005
Wolvega	Hoofdweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P248	5,00	2	ja	2005
Scherpenzeel	Grindweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P250	40,00	2	ja	1984
Noordwolde	De Stelling	Hoofdgemaal met 2 pompen	P265	5,00	2	ja	1999
Noordwolde	Hoofdstraat	Hoofdgemaal met 1 pomp	P290	10,00	1	ja	1981
Wolvega	Heerenveenseweg	Hoofdgemaal met 1 pomp	P291	27,00	1	ja	1985
Noordwolde	Elsweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P292	40,00	2	ja	1995
Vinkega	Steggerdweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P293	15,00	2	ja	1981
Wolvega	Struikheide	Hoofdgemaal met 2 pompen	P294	120,00	2	ja	1973
Nijeholtpade	Kerkdreef	Hoofdgemaal met 2 pompen	P295	10,00	2	ja	1982
Ter Idzard	Idzardweg	Hoofdgemaal met 1 pomp	P296	20,40	1	ja	1984
Ter Idzard	Idzardweg	Hoofdgemaal met 1 pomp	P297	13,70	1	ja	1984
Blesdijke	Markeweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P298	30,00	2	ja	1983
Blesdijke	Markeweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P299	30,00	2	ja	1983
Wolvega	Deken Scholtenstraat	Hoofdgemaal met 2 pompen	P300	32,00	2	ja	1984
Wolvega	Grote vuurvliender	Hoofdgemaal met 2 pompen	P303	25,00	2	ja	2006
Boijl	Groene Zoom	Hoofdgemaal met 1 pomp	P308	10,00	1	ja	2001
Wolvega	De Tuinen	Hoofdgemaal met 2 pompen	P313	0,60	2	ja	2003
Oosterstreek	Oosterstreek	Hoofdgemaal met 2 pompen	P315	94,00	2	ja	2004
De Hoeve	Kontermansweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P316	4,00	2	ja	2004
Wolvega	Argusvlinder	Hoofdgemaal met 2 pompen	P327	40,00	2	ja	2004
Wolvega	Grote weegbree	Hoofdgemaal met 2 pompen	P328	40,00	2	ja	2004
Wolvega	De Overweg	Hoofdgemaal met 1 pomp	P330	12,00	1	ja	2005
Wolvega	Argusvlinder	Hoofdgemaal met 2 pompen	P360	25,00	2	ja	2007
Wolvega	Distelvlinder	Hoofdgemaal met 2 pompen	P361	25,00	2	ja	2007
Sonnega	Sonnegaweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P36a	10,00	2	ja	1999
Sonnega	Sonnegaweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P46	10,00	2	ja	1999
Langelille	Kerkenweg	Hoofdgemaal met 2 pompen	P88	15,00	2	ja	1984
Wolvega	Om den Noord	RWA/DWA gemaal met 1xDWA en 1xRWA pomp	P311	50,70	2	nee	2001

= inschatting van jaar van aanleg of gemaalcapaciteit

Bijlage D: de nulmeting in detail

In deze bijlage is een toelichting in detail van de nulmeting opgenomen.

Inzameling van afvalwater

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
totaal	B	B	B	B
aansluitingen	H	H	H	L
scheiden van de stromen	B	B	B	-
gebruik van de aansluitingen	B	B	B	B

Aansluitingen

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
H	H	H	B

Vanuit de Wet milieubeheer heeft de gemeente een zorgplicht voor inzameling en transport van al het afvalwater wat binnen het grondgebied van de gemeente vrijkomt. Hiertoe worden de percelen waar het afvalwater vrijkomt veelal aangesloten op de riolering. In plaats van riolering kan ook gebruik gemaakt worden voor afzonderlijke systemen (IBA-systemen).

De gemeente kan ervoor kiezen de zorg voor deze IBA-systemen op zich te nemen maar kan de verantwoordelijkheid hiervoor ook bij de burger houden. In dit laatste geval is het dan wel noodzakelijk dat de provincie de gemeente een ontheffing voor de zorgplicht verleent.

technisch normenkader

- H**
 - Alle percelen waar afvalwater vrijkomt zijn aangesloten op de riolering of een lokale zuiveringsvoorziening (IBA); minimaal klasse II.
 - Voor de percelen die aangesloten zijn op een IBA beschikt de gemeente over een ontheffing van de zorgplicht.
 - De lozing vanuit de IBA's voldoet aan de doelstellingen voor de oppervlaktewaterkwaliteit.
- B**
 - Alle percelen waar afvalwater vrijkomt zijn aangesloten op de riolering of een lokale zuiveringsvoorziening (IBA).
 - Voor de percelen die aangesloten zijn op een IBA beschikt de gemeente over een ontheffing van de zorgplicht.
 - De lozing vanuit de IBA's voldoet aan de doelstellingen voor de oppervlaktewaterkwaliteit.
- L**
 - Niet alle percelen waar afvalwater vrijkomt zijn aangesloten op de riolering of IBA.
 - Voor de percelen die aangesloten zijn op een lokale voorziening beschikt de gemeente over een ontheffing van de zorgplicht.
 - De lozing vanuit de IBA's voldoet niet aan de doelstellingen voor de oppervlaktewaterkwaliteit.

Stedelijk gebied (de kernen)

In de kernen (structuurelementen publiekslocatie, woonwijk en industrieterrein) zijn alle percelen aangesloten op de riolering. Deze structuurelementen scoren derhalve hoog.

Buitengebied

In de periode 1984-1985 en in de periode 2004-2005 zijn vele percelen in het buitengebied aangesloten op drukriolering. In totaal zijn er inmiddels 365 pompunits in het buitengebied aangebracht.

In de periode 2006 - 2008 zijn in het buitengebied 313 IBA's aangelegd. Hiervan zijn 282 in eigendom bij de gemeente, 31 bij het Wetterskip. Daarnaast hebben een aantal particulieren zelf een IBA aangelegd. Het exacte aantal is onbekend.

In het buitengebied is sprake van 658 percelen die niet zijn aangesloten op drukriolering of een IBA systeem via een regeling met gemeente en Wetterskip (de gebiedsgerichte aanpak). Al deze percelen zijn gesitueerd in niet kwetsbaar gebied. Voor deze percelen heeft de provincie de gemeente een ontheffing voor de zorgplicht verleend. De ontheffing voor de zorgplicht van deze percelen is in 2013 verlopen. Met het vaststellen van het Bestuursakkoord Water 2011 is het hebben van een provinciale ontheffing komen te vervallen. De gemeente bepaalt nu zelf (in samenspraak met het waterschap) vanuit doelmatigheidsoverwegingen of er in buitengebied wel of geen afvalwater wordt ingezameld.

Scheiden van de stromen

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
B	B	B	-

In gemengde riolen wordt naast het afvalwater ook overtollig hemelwater via dezelfde buis ingezameld en afgevoerd. Dit houdt in dat bij zwaardere buien het rioolstelsel volledig volloopt. Via de overstorten wordt het (verdund) afvalwater dat niet door de riolering kan worden verwerkt, geloosd in vijvers of sloten. Dat kan tot milieuvervuiling leiden. Om de kans hierop te verminderen is het gewenst vermenging van schoon hemelwater met afvalwater zoveel mogelijk terug te dringen (ontvlechten).

technisch normenkader

H	Bestaand gebied: scheiden van waterstromen indien technisch uitvoerbaar.Nieuwbouw: scheiden van waterstromen in woningen, bedrijven en overige gebouwen is verplicht.
B	Bestaand gebied: scheiden van waterstromen indien technisch uitvoerbaar én kosteneffectief.Nieuwbouw: scheiden van waterstromen in woningen, bedrijven en overige gebouwen is verplicht.
L	Bestaand gebied: geen scheiding van de waterstromen.Nieuwbouw: scheiden van waterstromen in woningen, bedrijven en overige gebouwen is verplicht.

Bestaand gebied

De gemeente streeft er naar schoon regenwater niet in de afvalwaterketen terecht te laten komen, maar lokaal voor andere doeleinden te gebruiken, waarbij de trits vasthouden, bergen, afvoeren de voorkeursvolgorde is. Voor diverse kernen zijn dan ook afkoppelplannen opgesteld.

De voorkeursvolgorde is in het GRP verankerd. In het GRP staat het volgende: *De gemeente streeft er naar vermenging van schoon hemelwater met afvalwater zoveel mogelijk terug te dringen (ontvlechten), waarbij de trits "vasthouden-bergen-afvoeren" de voorkeursvolgorde is. Hiermee wordt een verdere vermindering van de vuiluitstoot van afvalwater bereikt waarmee de kans op stankoverlast en vervuiling bij overstortsituaties wordt verminderd.*

Het actief scheiden van de waterstromen kost veel geld en levert bij de realisatie veel overlast voor omwonenden. Daarom wordt ervoor gekozen afkoppelen mee te laten liften met overige projecten (wegreconstructies, rioolvervanging, revitalisering, etc.). Oftewel "afkoppelen is geen doel op zich".

Met de invoering van de Wet gemeentelijke watertaken zijn particulieren in eerste instantie zelf verantwoordelijk geworden voor het omgaan met vrijkomend water op hun eigen perceel. De gemeente heeft met de wetswijziging bevoegdheden gekregen dit via een verordening ook af te dwingen. Tot op heden geldt (vanuit de gemeentelijke bouwverordening) voor de particulier alleen bij nieuwbouw een plicht voor het gescheiden aanleveren van afval- en hemelwater.

Uit de evaluatie van het GRP blijkt dat bij de geplande afkoppelprojecten nadrukkelijk gekeken is/wordt naar het te behalen effect. Waaruit nogmaals blijkt dat afkoppelen geen doel op zich is.

Per project wordt op ad-hoc basis bekeken welke oppervlakken in aanmerking komen voor afkoppelen. Om het risico op foutieve aansluitingen te verminderen wordt in bestaand gebied geen particulier oppervlak afgekoppeld. Hiermee wordt tevens voorkomen dat het hemelwater van verontreinigde particuliere oppervlakken rechtstreeks (zonder zuivering) naar oppervlaktewater stroomt.

In het buitengebied is overwegend drukriolering toegepast. Deze mechanische riolen zijn niet bedoeld voor inzameling en afvoer van hemelwater. Derhalve is afkoppelen van verhard oppervlak en het voorkomen van verontreiniging niet van toepassing.

Nieuwbouw

In lijn met de landelijke inzichten/voorschriften worden bij nieuwbouwlocaties bij de aanleg meteen duurzame systemen toegepast, waarbij vuil en schoon water zoveel mogelijk gescheiden blijft.

Gebruik van de aansluitingen

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
B	B	B	B

De riolering is bedoeld voor inzameling en afvoer van afvalwater en overtollig hemelwater. Toch komt het voor dat ook ander water met de riolering afgevoerd naar de RWZI. Dit water wordt veelal rioolvreemd water genoemd. Belangrijke bronnen van rioolvreemd water zijn: drainages, bodemsaneringen, intredend oppervlaktewater (negatieve overstorten), koelwater, bronneringen bij bouwwerkzaamheden, lekkende riolen.

Aangezien het rioolvreemde water meestal schoon water is, is de afvoer naar een RWZI ongewenst. Lozing(en) van rioolvreemd water moet daarom worden tegengegaan.

technisch normenkader

H	▪ Er wordt jaarlijks onderzoek verricht naar mogelijke bronnen van rioolvreemd water.▪ Indien sprake is van rioolvreemd water wordt gehandhaafd.▪ Er vindt periodiek controle plaats van de lozings- en aansluitverordeningen bij alle aansluitingen.▪ Indien sprake is van overtreding van de lozings- en aansluitverordeningen wordt gehandhaafd.
B	▪ Naar aanleiding van meldingen wordt onderzoek verricht naar bronnen van rioolvreemd water.▪ Indien sprake is van rioolvreemd water wordt gehandhaafd.▪ Er vindt periodiek controle plaats van de lozings- en aansluitverordeningen bij de Wm-vergunningplichtige/Wm-meldingsplichtige aansluitingen.▪ Indien sprake is van overtreding van de lozings- en aansluitverordeningen wordt gehandhaafd.
L	▪ Er vindt geen onderzoek plaats naar bronnen van rioolvreemd water.▪ Indien sprake is van rioolvreemd water wordt alleen bij overlast gehandhaafd.▪ Er vindt geen periodieke controle plaats van de lozings- en aansluitverordeningen bij de Wm-vergunningplichtige/Wm-meldingsplichtige aansluitingen.▪ Indien sprake is van overtreding van de lozings- en aansluitverordeningen wordt niet gehandhaafd.

Foutieve aansluitingen

In de kernen (structurelementen publiekslocatie, woonwijk en industrieterrein) wordt geen preventief onderzoek verricht naar foutieve aansluitingen. Zodra geconstateerd wordt dat sprake is van foutieve aansluitingen wordt hierop gehandhaafd.

Intredend oppervlaktewater

De vrijverval riolering in de kernen (structurelementen publiekslocatie, woonwijk en industrieterrein) is voorzien van 37 externe overstorten. Daarnaast zijn 6 randvoorzieningen toegepast.

Alle 6 randvoorzieningen zijn aangesloten op het telemetriesysteem (MMB). Met dit systeem kan eventueel intredend oppervlaktewater worden geregistreerd.

Alleen op locaties waar kans bestaat op intredend oppervlaktewater zijn terugslagkleppen geplaatst.

Indien uit inspecties blijkt dat overstortdrempels niet op de juiste hoogte zijn aangelegd en terugslagkleppen niet goed functioneren wordt dit hersteld.

De drukrioolunits die in het buitengebied zijn toegepast zijn niet voorzien nooduitlaten. Derhalve is in het buitengebied geen kans op intredend oppervlaktewater (niveau hoog).

Rioolvreemd water

Een analyse naar rioolvreemd water is (nog) niet uitgevoerd.

Handhaving lozings- en aansluitverordeningen

Het handhaven van de Wm-vergunningplichtige/Wm-meldingsplichtige lozingen van bedrijfsafvalwater op de riolering wordt uitgevoerd door de afdeling leefomgeving. In de meeste gevallen komt de dienst in actie na klachten van burgers of de buitendienst.

Bij het uitvoeren van controles wordt de werking van de lozingsvoorzieningen, zoals vetvangers en benzineafscheiders, bezien. Wanneer overtredingen worden geconstateerd wordt hierop gehandhaafd.

De laatste jaren worden in de gemeente bij nieuwbouw (verbeterd)gescheiden stelsels aangelegd. Bij gescheiden stelsels is de kans op het aansluiten van vuilwater vanuit het perceel op het regenwaterriool of het aansluiten van regenwater op het vuilwaterriool aanmerkelijk groter dan bij de traditionele gemengde stelsels.

Er wordt geen toezicht gehouden op nieuwbouw aansluitingen door de gemeente. Wel wordt vanuit de gemeentelijke bouwverordening aangegeven dat bij nieuwbouw (ook bij inbreiding) het afval- en hemelwater gescheiden moet worden aangeleverd.

In de bouwverordening staat aangegeven hoe de aannemer de riolering aan dient te leggen. Dit betekent onder andere dat de uitleggers van hemelwater en vuilwater van kleur moeten verschillen.

Bij inbreidingen, waar al een riool in de straat ligt en er een aansluiting bij moet komen, verzorgt de gemeente zelf de uitlegger van het hoofdriool naar de erfgrans nadat een particulier een aansluitvergunning heeft aangevraagd. Bij bestaande aansluiting wordt niet preventief onderzoek verricht. Indien foutieve aansluitingen worden geconstateerd vindt handhaving plaats.

Aansluit- en lozingsverordening

De gemeente beschikt niet over een aansluit- en lozingsverordening.

Nieuwe aansluitingen

De laatste jaren worden in de gemeente bij nieuwbouw (verbeterd)gescheiden stelsels aangelegd. Bij gescheiden stelsels is de kans op het aansluiten van vuilwater vanuit het perceel op het regenwaterriool of het aansluiten van regenwater op het vuilwaterriool aanmerkelijk groter dan bij de traditionele gemengde stelsels.

Er wordt geen toezicht gehouden op nieuwbouw aansluitingen door de gemeente. Wel wordt vanuit de gemeentelijke bouwverordening aangegeven dat bij nieuwbouw (ook bij inbreiding) het afval- en hemelwater gescheiden moet worden aangeleverd. Wel is de aannemer verplicht verschillende kleuren toe te passen voor het hemelwater en het vuilwaterriool. Hierdoor wordt de kans op foutaansluitingen beperkt.

Transport van stedelijk afvalwater

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
totaal	L > B	L > B	L > B	L > B
afvoercapaciteit	B	B	B	-
bedrijfszekerheid gemalen	L > B	L > B	L > B	L > B
afstroming	B	B	B	-
technische staat	L > B	L > B	L > B	-

Afvoercapaciteit

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
B	B	B	-

Afvalwater is een uitermate geschikte voedingsbodem voor de groei van bacteriën. Door groei van bacteriën daalt het zuurstofgehalte. Door het dalen van het zuurstofgehalte ontstaat H₂S-gas. Het gevaar van H₂S-gas is ernstige aantasting van de put en het leidingwerk enerzijds, terwijl anderzijds het gas stankoverlast veroorzaakt voor omwonenden en het een direct gevaar voor de gezondheid kan zijn. Een juiste afvoercapaciteit voorkomt het optreden van lange verblijftijden.

Rioolstelsels raken naar verloop van tijd vervuild. Door deze vervuiling zal het transport van het afvalwater gehinderd worden en neemt de kans op rioolverstoppen toe. Regelmatig de werking controleren evenals het uitvoeren van preventieve rioolreinigingswerkzaamheden voorkomt nare gevolgen. De frequentie waarmee dat dient te geschieden is afhankelijk van het rioolsysteem en van het 'zelfreinigende vermogen' van het stelsel.

technisch normenkader

H	De maximale gemiddelde vullingsgraad in de vuilwater en gemengde riolen bedraagt 20%. De verblijftijd van het afvalwater in de vrijverval riolen is maximaal 12 uur. De maximale gemiddelde vervuilingsgraad in de vuilwater en gemengde riolen bedraagt 10%.
B	De maximale gemiddelde vullingsgraad in de vuilwater en gemengde riolen bedraagt 30%. De verblijftijd van het afvalwater in de vrijverval riolen is meer dan 12 uur, doch maximaal 20 uur (overeenkomstig het beleid van het waterschap). De maximale gemiddelde vervuilingsgraad in de vuilwater en gemengde riolen bedraagt 20%.
L	De maximale gemiddelde vullingsgraad in de vuilwater en gemengde riolen is meer dan 30%. De verblijftijd van het afvalwater in de vrijverval riolen is meer dan 20 uur. De maximale gemiddelde vervuilingsgraad in de vuilwater en gemengde riolen is meer dan 20%.

Vullingsgraad en vervuilingsgraad

Thans wordt de vrijverval riolering in de kernen (structurelementen publiekslocatie, woonwijk en industrieterrein) eens per 15 jaar preventief gereinigd (in combinatie met de inspectie van de riolen). Bij de bestekramingen voor de reiniging wordt uitgegaan van een vervuilingsgraad van 15 tot 20%. In de praktijk blijkt dat deze gemiddelde vervuilingsgraad over de hele reinigingsronde wordt gehaald (niveau hoog).

In het buitengebied is overwegend drukriolering toegepast. Deze mechanische riolen beschikken over een behoorlijk 'zelfreinigende vermogen'. Deze riolen worden daarom ook niet preventief gereinigd. Naast drukriolering wordt op enkele locaties ook gebruik gemaakt van vrijverval riolering. Deze riolen zijn opgenomen in het reinigingsprogramma.

Verblijftijd

Uit de basisrioleringsplannen blijkt dat de ledigingstijd van de vrijverval rioolstelsels in het stedelijk gebied (structurelementen publiekslocatie, woonwijk en industrieterrein) in de kernen gemiddeld minder dan 20 uur bedraagt (niveau basis).

In het buitengebied is overwegend drukriolering toegepast. Met deze riolen is het in deze afgelegen gebieden eenvoudig mogelijk het afvalwater over grote afstanden te transporteren. Door de veelal lange lengtes van de riolen (op sommige locaties enkele kilometers) ontstaan lange verblijftijden. Derhalve is het niet reëel voor de verblijftijd dezelfde eis te hanteren die bij de vrijverval rioolstelsels wordt gehanteerd. De leidingen en lozingspunten zijn aangepast om aantasting en stankoverlast te voorkomen (er zijn filtervoorzieningen toegepast of voorzieningen getroffen die extra lucht inblazen).

Bedrijfszekerheid gemalen

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
B	B	B	L > B

De rioolgemalen zijn een kritisch onderdeel binnen het rioleringsstelsel. Uitval van een rioolgemaal kan al snel leiden tot overlast en schade. Daarom is het noodzakelijk tijdig en adequaat te handelen in geval van een storing. Om de overlast en schade door uitval van een rioolgemaal te beperken is het zaak gemalen snel te kunnen voorzien van een reservepomp. Mocht een pomp om wat voor reden dan ook uitvallen dan is de werking spoedig weer gewaarborgd.

technisch normenkader

H	- storingen: - inzet reservepomp - aanwezigheid telemetrie:	rioolgemalen gemiddeld minder dan 2 x per jaar binnen 24 uur (incl. stroomvoorz.) alle gemalen in gemengde deelgebieden deelgebieden met een overstort	minigemalen gemiddeld minder dan 5 x per jaar binnen 48 uur rode lamp
B	- storingen: - inzet reservepomp - aanwezigheid telemetrie:	rioolgemalen gemiddeld minder dan 4 x per jaar binnen 24 uur 80-100% v/d gemalen in gemengde deelgebieden met een overstort	minigemalen gemiddeld minder dan 10 x per jaar binnen 72 uur rode lamp
L	- storingen: - inzet reservepomp - aanwezigheid telemetrie:	rioolgemalen gemiddeld vaker dan 4 x per jaar langer dan 24 uur minder dan 80% v/d gemalen in gemengde deelgebieden met een overstort	minigemalen gemiddeld vaker dan 10 x per jaar langer dan 72 uur rode lamp

Telemetrie

In het gemeentelijk rioolstelsel zijn in totaal 422 gemalen toegepast. In het stedelijk gebied (structurelementen publiekslocatie, woonwijk en industrieterrein) zijn 38 rioolgemalen en 6 waterschapsgemalen aanwezig. Daarnaast zitten er in de 7 randvoorzieningen, met daarin 21 ledigings-/spoelgemalen en zijn er 6 watergemalen (om tunnels e.d. leeg te pompen). In het buitengebied zijn 365 minigemalen (drukriolering) aanwezig.

type gemaal	aantal totaal	aantal telemetrie aansluitingen
<i>stedelijk gebied</i>		
waterschapsgemaal	6	6
opvoergemaal vrijverval riool	38	37
randvoorzieningen (spoel- en ledigingspompen)	7 (21)	7
watergemaal	6	4
<i>buitengebied</i>		
minigemalen	365	78

Bij aansluiting op een telemetriesysteem is sprake van een continue controle op de werking van de gemalen en kunnen storingen/calamiteiten spoedig worden verholpen. Hiermee wordt de bedrijfszekerheid gewaarborgd.

Bij de minigemalen die niet zijn aangesloten op een telemetriesysteem vindt signalering plaats middels een rode lamp. Hierdoor is de afhandeltijd in geval van storing en calamiteiten langer en de borging van de bedrijfszekerheid daarmee minder. Het aantal storingen in rioolgemalen is niet inzichtelijk. Een eventuele storing is binnen 4 uur verholpen.

Reservepomp

In de kernen zijn in totaal 38 opvoergemalen toegepast. Van deze gemalen hebben 31 gemalen een reservepomp. Hiermee is 80 % van de voorzien van een reservepomp (niveau basis).

In het buitengebied is overwegend drukriolering toegepast. Deze mechanische riolen zijn niet bedoeld voor inzameling en afvoer van hemelwater. Derhalve is een toetsing op aanwezigheid van een reservepomp niet van toepassing.

Afstroming

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
B	B	B	-

Door zettingen in de bodem kan een riool naar verloop van tijd verzakken. Als deze zettingen onregelmatig plaats vinden wordt de afstroming belemmerd en ontstaat verloren berging.

Door verloren berging zal eerder/vaker sprake zijn van overstortsituaties en een verhoogde belasting op de RWZI. Daarnaast is op de locaties met verloren berging het rioolstelsel meestal extra vuil wat kans op aantasting/beschadiging van het riool vergroot. Daarnaast kan een verminderde afstroming leiden tot stankoverlast voor de omgeving.

technisch normenkader

- H**
 - Er is geen sprake van stankoverlast in openbaar gebied.
 - Er is geen sprake van verloren berging in de vrijverval riolen.
- B**
 - Wanneer sprake is van stankoverlast in openbaar gebied wordt dit binnen een week verholpen.
 - De verloren berging in de vrijverval riolen bedraagt maximaal 5% (gemiddeld per deelgebied).
- L**
 - Wanneer sprake is van stankoverlast in openbaar gebied wordt dit niet binnen een week verholpen.
 - De verloren berging in de vrijverval riolen bedraagt meer dan 5% (gemiddeld per deelgebied).

Stankoverlast

Jaarlijks worden gemiddeld 36 'rioolgerelateerde' meldingen geregistreerd. Uit de registratie is het aantal meldingen met betrekking tot stankoverlast niet te herleiden. De afhandeltijd wordt niet geregistreerd.

Verloren berging

Uit de basisrioleringsplannen blijkt dat in de vrijverval rioolstelsels in het stedelijk gebied (structurelementen publiekslocatie, woonwijk en industrieterrein) in de plansituatie (na uitvoering van de verbeteringsmaatregelen) gemiddeld 3% verloren berging aanwezig is (niveau basis).

Technische staat

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
L > B	L > B	L > B	-

Een rioolbuis zal na verloop van tijd slijten. Naast slijtage als gevolg van het dagelijks gebruik wordt de werking van de riolering ook beperkt door lekkende buisverbindingen, zettingen in de bodem of aantasting door in het riool aanwezige gassen. Zodra de afstroming of stabiliteit van het riool in gevaar is en hiermee de werking van het rioolstelsel wordt bedreigd moet ingegrepen worden.

technisch normenkader

H	▪ Waarschuwingsmaatstaven volgens het inspectie beoordelingsprotocol komen niet voor.
B	▪ Ingrijpmaatstaven volgens het beoordelingsprotocol komen niet voor.
L	▪ Ingrijpmaatstaven volgens het beoordelingsprotocol komen voor.

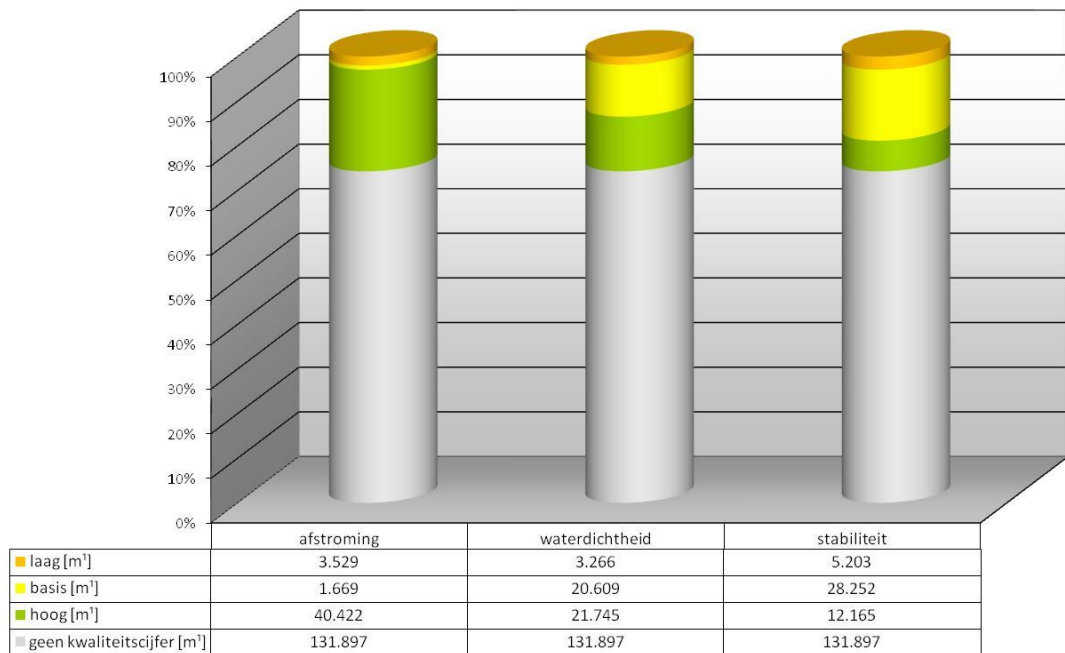
Riolering

Voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater in het stedelijk gebied wordt gebruik gemaakt van 184 km vrijverval riolering. Via dit riool wordt het stedelijk afvalwater afgevoerd. In een groot deel van de vrijverval riolering (circa 179 km gemengd stelsel) wordt het stedelijk afvalwater samen met eventueel hemelwater in één buis afgevoerd naar de RWZI. Met een deel van het vrijverval riool (5 km DWA-stelsel) wordt enkel stedelijk afvalwater afgevoerd.

De vrijverval riolering voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater (gemengd en dwa-stelsel) verkeert in een redelijke technische staat. Circa 25% van het vrijverval riool is geïnspecteerd.

Van de geïnspecteerde riolering is de kwaliteit als volgt:

- goed: circa 54%
- waarschuwingmaatstaf: circa 37%
- Ingrijpmaatstaf: circa 9%

figuur 0-1: technische staat vrijverval riolering stedelijk afvalwater [bron: GBI, peildatum mei 2014]

Aangezien slechts een beperkt deel het riool geïnspecteerd is kunnen de kwaliteitscijfers niet één op één vertaald worden naar het gehele stelsel.

Technische staat (2013)

In 2013 is onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de gemeentelijke gemalen. Onderscheid is gemaakt in verschillende onderdelen van het gemaal, te weten:

- de pomp
- de pompput
- de schakelkast
- de buitenopstellingskast
- en het leidingwerk

Van de onderdelen is de kwaliteit bepaald, waarbij onderscheid is gemaakt in voldoende, goed en slecht. Van 32% van de onderdelen is de kwaliteit slecht. Van 19% van de onderdelen is de kwaliteit voldoende.

Waar de geconstateerde kwaliteit slecht of voldoende zijn maatregelen voorgesteld in 2014 en 2016 om de kwaliteit weer op orde (basis niveau) te krijgen. In 2014 is het benodigde geraamde budget €0, 61 miljoen en voor 2016 € 1,16 miljoen.

Inzameling van overtollig hemelwater

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
totaal	B	B	B	-
inzameling in openbaar gebied	B	B	B	-
inzameling bij particulieren	L	L	L	-
gebruik van de aansluitingen	B	B	B	-

Inzameling in openbaar gebied

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
B	B	B	-

Bij zware buien kunnen de gemengde riolen overlopen. Dan komt er behalve hemelwater ook vies afvalwater in vijvers of sloten terecht. Dat kan tot milieuvervuiling leiden. Om de kans hierop te verminderen is het gewenst het hemelwater wat van schone verharde oppervlakken afstroomt niet te vermengen met het vuile afvalwater.

technisch normenkader

H	Nieuwbouw: scheiden van afval- en hemelwater in woningen, bedrijven en overige gebouwen is verplicht. Bestaand openbaar gebied: afkoppelen van verhard oppervlak indien technisch uitvoerbaar én toelaatbaar voor het milieu. Afkoppelen mag niet leiden tot overbelasting van het watersysteem.
B	Nieuwbouw: scheiden van afval- en hemelwater in woningen, bedrijven en overige gebouwen is verplicht. Bestaand gebied: afkoppelen van verhard oppervlak indien technisch uitvoerbaar, toelaatbaar voor het milieu én kosteneffectief. Afkoppelen mag niet leiden tot overbelasting van het watersysteem.
L	Nieuwbouw: scheiden van afval- en hemelwater in woningen, bedrijven en overige gebouwen indien kosteneffectief. Bestaand gebied: geen verhard oppervlak afkoppelen. Afkoppelen mag niet leiden tot overbelasting van het watersysteem.

Nieuwbouw

In lijn met de landelijke inzichten/voorschriften worden bij nieuwbouwlocaties bij de aanleg meteen duurzame systemen toegepast, waarbij vuil en schoon water zoveel mogelijk gescheiden blijft.

Bestaand gebied

Per project wordt op ad-hoc basis bekeken welke oppervlakken in aanmerking komen voor afkoppelen. Om het risico op foutieve aansluitingen te verminderen wordt in bestaand stedelijk gebied geen particulier oppervlak rondom de gebouwen afgekoppeld. Er zijn wel projecten geweest waarbij dakvlak is afgekoppeld.

Hiermee wordt tevens voorkomen dat het hemelwater van verontreinigde particuliere oppervlakken rechtstreeks (zonder zuivering) naar oppervlaktewater stroomt.

In het buitengebied is overwegend drukriolering toegepast. Deze mechanische riolen zijn niet bedoeld voor inzameling en afvoer van hemelwater. Derhalve is afkoppelen van verhard oppervlak en het voorkomen van verontreiniging niet van toepassing.

Inzameling bij particulieren

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
L	L	L	-

*Vanuit de Waterwet zijn particulieren in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het omgaan met vrijkomend water op hun eigen perceel.
 Pas wanneer de particulier redelijkerwijs niet in staat is dit hemelwater op eigen terrein te verwerken dan heeft de gemeente de zorg voor een doelmatige inzameling en verwerking van het afvloeiend hemelwater.*

technisch normenkader

H	▪ Bij een goed doorlatende ondergrond (conform het aansluitprotocol hemelwater) en géén storende lagen in de ondergrond wordt de particulier proactief gestimuleerd hemelwater op eigen terrein te verwerken. ▪ Indien percelen grenzen aan oppervlaktewater wordt de particulier proactief gestimuleerd hemelwater hierop af te voeren.
B	▪ Bij een goed doorlatende ondergrond (conform het aansluitprotocol hemelwater) en géén storende lagen in de ondergrond wordt de particulier gestimuleerd hemelwater op eigen terrein te verwerken. ▪ Indien percelen grenzen aan oppervlaktewater wordt de particulier gestimuleerd hemelwater hierop af te voeren.
L	▪ De gemeente stimuleert particulieren niet om hemelwater op eigen terrein te verwerken. ▪ De gemeente zamelt het overtollig hemelwater van de particulier in.

Nieuwbouw

In lijn met de landelijke inzichten/voorschriften worden bij nieuwbouwlocaties bij de aanleg meteen duurzame systemen toegepast, waarbij vuil en schoon water zoveel mogelijk gescheiden blijft.

Bestaand stedelijk gebied

Om het risico op foutieve aansluitingen te verminderen wordt in bestaand stedelijk gebied geen particulier oppervlak afgekoppeld. Hiermee wordt tevens voorkomen dat het hemelwater van vuile particuliere oppervlakken rechtstreeks (zonder zuivering) naar oppervlaktewater stroomt.

In het buitengebied is overwegend drukriolering toegepast. Deze mechanische riolen zijn niet bedoeld voor inzameling en afvoer van hemelwater. Derhalve is afkoppelen van verhard oppervlak en het voorkomen van verontreiniging niet van toepassing.

Gebruik van de aansluitingen

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
B	B	B	-

Ondanks de vele voordelen heeft afkoppelen van verhard oppervlak ook nadelen. Het grootste nadeel is de gevoeligheid voor eventuele verontreiniging van de bodem of oppervlaktewater door incorrect ontwerp, aanleg, beheer of gebruik van het hemelwatersysteem. Factoren die de gevoeligheid bepalen zijn onder andere:

- verkeerde aansluitingen tussen het afval- en hemelwaterriool
- verontreiniging van de oppervlakken door uitlogende materialen, verkeer, zwerfvuil etc;
- gebruik van verontreinigende stoffen zoals (gladheid)bestrijdingsmiddelen, autowasmiddelen
- illegale lozingen zoals motorolie en frituurvet
- calamiteiten zoals brand en verkeersongelukken

technisch normenkader

H	▪ Er wordt jaarlijks onderzoek verricht naar mogelijk onjuist gebruik van de voorzieningen. ▪ Indien sprake is van onjuist gebruik van de voorzieningen wordt gehandhaafd. ▪ Er vindt periodiek controle plaats van de lozings- en aansluitverordeningen bij alle aansluitingen. ▪ Indien sprake is van overtreding van de lozings- en aansluitverordeningen wordt gehandhaafd.
B	▪ Naar aanleiding van meldingen wordt onderzoek verricht naar onjuist gebruik van de voorzieningen. ▪ Indien sprake is van onjuist gebruik van de voorzieningen wordt gehandhaafd. ▪ Er vindt periodiek controle plaats van de lozings- en aansluitverordeningen bij de Wm-vergunningplichtige/Wm-meldingsplichtige aansluitingen. ▪ Indien sprake is van overtreding van de lozings- en aansluitverordeningen wordt gehandhaafd.
L	▪ Er vindt geen onderzoek plaats naar onjuist gebruik van de voorzieningen. ▪ Indien sprake is van onjuist gebruik van de voorzieningen wordt niet gehandhaafd. ▪ Er vindt geen periodieke controle plaats van de lozings- en aansluitverordeningen bij de Wm-vergunningplichtige/Wm-meldingsplichtige aansluitingen. ▪ Indien sprake is van overtreding van de lozings- en aansluitverordeningen wordt niet gehandhaafd.

Aansluit- en lozingsverordening

De gemeente beschikt niet over een aansluit- en lozingsverordening.

Bestaand stedelijk gebied

Om het risico op foutieve aansluitingen te verminderen wordt in bestaand stedelijk gebied geen particulier oppervlak afgekoppeld. Hiermee wordt tevens voorkomen dat het hemelwater van vuile particuliere oppervlakken rechtstreeks (zonder zuivering) naar oppervlaktewater stroomt.

Nieuwbouw

De laatste jaren worden in de gemeente bij nieuwbouw (verbeterd)gescheiden stelsels aangelegd. Bij gescheiden stelsels is de kans op het aansluiten van vuilwater vanuit het perceel op het regenwaterriool of het aansluiten van regenwater op het vuilwaterriool aanmerkelijk groter dan bij de traditionele gemengde stelsels.

Er wordt geen toezicht gehouden op nieuwbouw aansluitingen door de gemeente. Wel wordt vanuit de gemeentelijke bouwverordening aangegeven dat bij nieuwbouw (ook bij inbreiding) het afval- en hemelwater gescheiden moet worden aangeleverd. Wel is de aannemer verplicht verschillende kleuren toe te passen voor het hemelwater en het vuilwaterriool. Hierdoor wordt de kans op foutaansluitingen beperkt.

Onkruidbestrijding

Bij de onkruidbestrijding verhardingen maakt de gemeente gebruik van de DOB-methode.

Verwerking van overtollig hemelwater in riolen

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
totaal	L > B	L > B	L > B	-
afvoercapaciteit kolken	B	B	B	-
afvoercapaciteit riolering	L > B	L > B	L > B	-
technische staat	L > B	L > B	L > B	-
vuiluitwerp	B > H	B > H	B > H	-

Afvoercapaciteit kolken

Het hemelwater wat op weg- en terreinverhardingen valt zal uiteindelijk via de straat- en trottoirkolken afstromen naar het riool. De kolken zijn in de regel voorzien van een zandvang. Dit is een verdiept gedeelte waar zand en andere bezinkende delen (o.a. bladeren, en zwerfvuil) achterblijven. Zo wordt voorkomen dat het riool vervuild raakt.

technisch normenkader

- H**
 - Plasvorming dient binnen een half uur na een normale regenbui (4 mm/uur) weg te zijn.
 - Plasvorming mag bij maximaal 2% van de kolken voorkomen. Incidenteel verstopte kolken zijn binnen een week verholpen.
- B**
 - Plasvorming dient binnen één uur na een normale regenbui (4 mm/uur) weg te zijn.
 - Plasvorming mag bij maximaal 5% van de kolken voorkomen. Incidenteel verstopte kolken zijn binnen een week verholpen.
- L**
 - Plasvorming is na een normale regenbui (4 mm/uur) niet binnen één uur weg.
 - Bij meer dan 5% van de kolken komt plasvorming voor. Incidenteel verstopte kolken zijn niet binnen een week verholpen.

In het stedelijk gebied (structurelementen publiekslocatie, woonwijk en industrieterrein) zijn in totaal 10.500 straat-/trottoirkolken toegepast. Deze kolken worden 1 maal per jaar gereinigd. Het reinigen van de straat-/trottoirkolken wordt uitbesteed. Inzicht in de plasvorming bij de kolken en tijdsduur is er niet.

Uit de meldingenregistratie komen jaarlijks gemiddeld circa 5 meldingen met betrekking tot verstopte en 5 meldingen met betrekking tot verzakte kolken en putten naar voren. Omdat de afhandelduur niet wordt geregistreerd kan geen uitspraak worden gedaan over de afvoercapaciteit van de straatkolken in het stedelijk gebied.

In het buitengebied zijn geen straat-/trottoirkolken toegepast.

Afvoercapaciteit riolering

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
L > B	L > B	L > B	-

Als het heel hard regent, lopen de rioolbuizen vol en draaien de gemalen op volle kracht. Waar nodig lopen de riolen over via de overstorten. Soms blijft er water op straat staan. Bijvoorbeeld als het een korte tijd héél hard regent. De weg vangt dan het extra water tijdelijk op. Daarvoor zijn de wegen in principe ook ontworpen. Zo voorkomen ze dat het water de huizen in loopt. Of dat belangrijke wegen onderlopen en niet meer bruikbaar zijn. Dankzij de overstorten is het water gewoonlijk binnen een uur weer weg. Om overlast en of schade te voorkomen dient de afvoercapaciteit van het rioolstelsel op orde te zijn.

technisch normenkader

- H**
 - De vrijval riolering moet in staat zijn een bui met een herhalingstijd van 1 x per 5 jaar te verwerken.
 - Theoretisch berekende 'water-op-sstraat' situaties mogen niet leiden tot wateroverlast.
- B**
 - De vrijval riolering moet in staat zijn een bui met een herhalingstijd van 1 x per 2 jaar te verwerken zonder dat dit tot theoretische 'water-op-sstraat' situaties leidt.
 - Theoretisch berekende 'water-op-sstraat' situaties mogen niet leiden tot wateroverlast.
- L**
 - De vrijval riolering is niet in staat een bui met een herhalingstijd van 1 x per 2 jaar te verwerken; er is sprake van theoretische 'water-op-sstraat' situaties.
 - Theoretisch berekende 'water-op-sstraat' situaties leiden tot wateroverlast.

De afvoercapaciteit van de vrijval rioolstelsels in stedelijk gebied (structuurelementen publiekslocatie, woonwijk en industrieterrein) is bepaald in de basisrioleringsplannen (BRP's). In de BRP's is het hydraulisch functioneren getoetst op bui 5-8.

In het kader van de stedelijke water opgave is een toetsing met bui 10 uitgevoerd. Deze berekening heeft zestig aandachtslocaties opgeleverd waar het systeem over te weinig afvoercapaciteit beschikt:

- Dr. verdieniusstraat, Noordwolde	- Spoorlaan, De Blesse	- Ambachtstraat, Wolvega
- Paardendreef, Noordwolde	- Ericaweg, De Blesse	- Houtstraat, Wolvega
- Hoefslag, Noordwolde	- Boijlerweg, Boijl	- Industrieweg, Wolvega
- Renbaanstraat, Noordwolde	- De Brink, Boijl	- Omgang, Wolvega
- Nieuwstraat, Noordwolde	- Sleswijklaan, Wolvega	- Spoorsingel, Wolvega
- Ds. Reitsmastraat, Noordwolde	- Blomslaan, Wolvega	- Lindenoord, Wolvega
- Hoofdstraat-Oost, Noordwolde	- Van Helomalaan, Wolvega	- Wildbaan, Wolvega
- Molenstraat, Noordwolde	- Rozenstraat, Wolvega	- Sonnekant, Wolvega
- Industriestraat, Noordwolde	- Anjerstraat, Wolvega	- Plaisierbosch, Wolvega
- Krommestede, Noordwolde	- Dahliastreet, Wolvega	- Dr. Dreeslaan, Wolvega
- Pitrietstraat, Noordwolde	- Begoniastraat, Wolvega	- Wolframweg, Wolvega
- Rotanstraat, Noordwolde	- Azaleastraat, Wolvega	- Sportlaan, Wolvega
- Bovensteek, Noordwolde	- Spoorlaan, Wolvega	- Van Goghstraat, Wolvega
- Kleine singel, Noordwolde	- Eikenlaan, Wolvega	- Marijkestraat, Wolvega
- Kortebaan, Noordwolde	- Berkenlaan, Wolvega	- Bernhardlaan, Wolvega
- Ijsbaanweg, Noordwolde	- Ds. Talsmastraat, Wolvega	- Woudzoom, Wolvega
- Heannepolle, Noordwolde	- Beethovenstraat, Wolvega	- Wilhelminastraat, Wolvega
- Hoofdstraat-West, Noordwolde	- Bachstraat, Wolvega	- Willen III straat, Wolvega
- Steenwijkerweg, De Blesse	- Chopinstraat, Wolvega	- Emmastraat, Wolvega
- Nieuwstraat, De Blesse	- Breuninglaan, Wolvega	- Oranje Nassaulaan, Wolvega

In de periode van 2010-2014 is er al veel verhard oppervlak afgekoppeld. De volgende projecten zijn uitgevoerd:

- Aanleg HWA-riool Steenwijkerweg-Heerenveenseweg, Wolvega
- Aanleg HWA-riool Steggerda
- Aanleg HWA-riool Paaskamp, Noordwolde
- Afkoppelen gedeelte Kerkdreef, Nijeholtpade
- Aanleg HWA-riool in de Staatsliedenbuurt, Wolvega
- Aanleg HWA-riool Van der Sandeplein en Van Harenstraat
- Aanleg HWA-riool Hoofdstraat-oost – Rotanstraat, Noordwolde
- Aanleg HWA-riool Dr Dreeslaan, Wolvega

Door deze afkoppelprojecten zijn veel van de 60 genoemde locaties aangepakt. Op diverse locaties wordt momenteel in het riool gemeten om te bepalen of de situatie overeenkomt met de situatie die de rekenmodellen voorspellen. Pas wanneer uit de metingen komt dat afkoppelen noodzakelijk is, zal overgegaan worden tot afkoppelen.

In het buitengebied is overwegend drukriolering toegepast. Deze mechanische riolen zijn niet bedoeld voor inzameling en afvoer van hemelwater. Derhalve is een toetsing van de afvoercapaciteit niet van toepassing.

Technische staat

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
L > B	L > B	L > B	-

Een rioolbuis zal na verloop van tijd slijten. Naast slijtage als gevolg van het dagelijks gebruik wordt de werking van de riolering ook beperkt door lekkende buisverbindingen, zettingen in de bodem of aantasting door in het riool aanwezige gassen. Zodra de afstroming of stabiliteit van het riool in gevaar is en hiermee de werking van het rioolstelsel wordt bedreigd moet ingegrepen worden.

technisch normenkader

- H** ▪ Waarschuwingmaatstaven volgens het inspectie beoordelingsprotocol komen niet voor.
- B** ▪ Ingrijpmaatstaven volgens het beoordelingsprotocol komen niet voor.
- L** ▪ Ingrijpmaatstaven volgens het beoordelingsprotocol komen voor.

Riolering

Voor inzameling en transport van overtollig hemelwater in het stedelijk gebied wordt gebruik gemaakt van 192 km vrijval riolering. Via dit riool wordt het hemelwater wat op stoepen, daken, wegen, parkeerplaatsen en pleinen valt afgevoerd. In een groot deel van de vrijval riolering (circa 179 km) wordt het 'schone' hemelwater samen met het vuile afvalwater in één buis afgevoerd naar de RWZI. Voor de technische staat van dit riool wordt verwezen naar figuur 1 van deze bijlage.

Bij de overige 12 km riolering wordt het hemelwater gescheiden ingezameld en afgevoerd naar oppervlaktewater of in de bodem. De kwaliteit van dit gescheiden hemelwaterriool is niet bepaald. Tot op heden is hiervoor nog geen aanleiding geweest.

Vuiluitwerp

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
B > H	B > H	B > H	-

Het is niet doelmatig om de rioolstelsels zo groot te maken dat bij hevige regenval al het met hemelwater verdund afvalwater kan worden afgevoerd naar de RWZI. In het rioolstelsel zijn daarom op verschillende plaatsen riooloverstorten aanwezig. Via een overstort wordt het verdund afvalwater dat niet door de rioleringsring kan worden verwerkt, afgevoerd naar oppervlaktewater. Voorkomen moet worden dat het oppervlaktewater hierdoor vervuild raakt waardoor risico's voor de volksgezondheid en aantasting van natuurwaarden kunnen optreden.

technisch normenkader

- H**
 - De vuiluitwerp uit de rioolstelsels voldoet ruimschoots aan de doelstellingen voor de oppervlaktewaterkwaliteit (emissiespoor en waterkwaliteitsspoor).
 - Alle overstorten van gemengde stelsels zijn voorzien van meetregistratie.
 - Er is geen sprake van risicovolle overstorten.
- B**
 - De vuiluitwerp uit de rioolstelsels voldoet aan de doelstellingen voor de oppervlaktewaterkwaliteit (emissiespoor en waterkwaliteitsspoor).
 - Niet alle overstorten van gemengde stelsels zijn voorzien van meetregistratie.
 - Er is geen sprake van risicovolle overstorten.
- L**
 - De vuiluitwerp uit de rioolstelsels voldoet niet aan de doelstellingen voor de oppervlaktewaterkwaliteit (emissiespoor en waterkwaliteitsspoor).
 - De overstorten van gemengde stelsels zijn niet voorzien van meetregistratie.
 - Er is sprake van risicovolle overstorten.

Vuilemissie

De gemeente voldoet inmiddels ruim 5 jaar aan de basisinspanning. Binnen de gemeente Weststellingwerf is, na het verplaatsen van de overstorten in Boijl en Nijeholtpade, geen sprake meer van risicovolle overstorten.

Een toetsing van het waterkwaliteitsspoor is niet relevant en zodoende ook niet uitgevoerd.

Meetregistratie overstorten

De vrijverval riolering in het stedelijk gebied (structuurelementen publiekslocatie, woonwijk en industrieterrein) is voorzien van 31 externe overstorten (30 overstorten in het gemengde stelsel en 1 overstort in het VGS-stelsel). Daarnaast zijn 7 randvoorzieningen toegepast.

Alle 7 randvoorzieningen zijn aangesloten op het telemetriesysteem (MMB). Met dit systeem kan eventueel intredend oppervlaktewater worden geregistreerd.

Verwerking van overtollig water in de openbare ruimte

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
totaal	L > B	L > B	L > B	n.t.b.
berging/ afvoercapaciteit	L > B	L > B	L > B	n.t.b.
technische staat	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.

Berging/ afvoercapaciteit

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
L > B	L > B	L > B	n.t.b.

In het stedelijk gebied is vaak sprake van veel verhard oppervlak en (te) weinig open water. Hierdoor krijgen sloten en vijvers bij zeer zware buien veel water te verwerken. Soms leidt dit tot peilstijgingen waarbij de sloten en vijvers buiten hun oevers treden met schade en overlast als gevolg.

technisch normenkader

- H**
 - Bij buitengewone omstandigheden vindt waterberging plaats in daarvoor ingerichte locaties zoals watergangen en groenvoorzieningen. De openbare ruimte is zodanig ingericht dat bij extreme omstandigheden (eens per 100 jaar) geen hinder voor de omgeving optreedt.
 - De maximale peilstijging van het oppervlaktewater in stedelijk gebied bedraagt:
 - dagelijkse praktijk T=1: water stijgt niet tot boven het niveau van de overstorten
 - ontwerp situatie T=10: water stijgt niet tot boven het niveau van de overstorten
 - extreme situatie T=100: watergangen treden niet buiten hun oevers
- B**
 - Bij buitengewone omstandigheden vindt waterberging plaats in daarvoor ingerichte locaties zoals watergangen en groenvoorzieningen. De openbare ruimte is zodanig ingericht dat bij extreme omstandigheden (eens per 100 jaar) geen overlast voor de omgeving optreedt.
 - De maximale peilstijging van het oppervlaktewater in stedelijk gebied bedraagt:
 - dagelijkse praktijk T=1: water stijgt niet tot boven het niveau van de overstorten
 - ontwerp situatie T=10: water stijgt tot boven het niveau van de overstorten, terugslagkleppen voorkomen instroom van oppervlaktewater
 - extreme situatie T=100: watergangen treden buiten hun oevers, dit leidt niet tot overlast
- L**
 - Bij buitengewone omstandigheden vindt in beperkte mate waterberging plaats in daarvoor ingerichte locaties zoals watergangen en groenvoorzieningen. De openbare ruimte is onvoldoende ingericht om bij buitengewone omstandigheden (eens per 100 jaar) overlast voor de omgeving te voorkomen.
 - De maximale peilstijging van het oppervlaktewater in stedelijk gebied bedraagt:
 - dagelijkse praktijk T=1: water stijgt tot boven het niveau van de overstorten, water stroomt via overstorten het riool in, dit leidt tot overlast
 - ontwerp situatie T=10: water stijgt tot boven het niveau van de overstorten, water stroomt via overstorten het riool in, dit leidt tot overlast
 - extreme situatie T=100: watergangen treden buiten hun oevers, dit leidt tot overlast/economische schade

Begin 2008 is in een gezamenlijk traject met Wetterskip Fryslân de Stedelijke Wateropgave voor Weststellingwerf bepaald. Voor dit onderzoek zijn indicatieve berekeningen (oppervlaktewater) uitgevoerd. Bij de indicatieve berekeningen voor wateroverlast vanuit oppervlaktewater is een toetsing uitgevoerd voor de T=100 situatie (NBW-inundatienorm van eens per 100 jaar) en voor de T=100 situatie rekening houdend met klimaatverandering (10% meer neerslag).

Uit dit onderzoek is gebleken dat in de kern Wolvega een bergingsopgave van 0,21 ha is (niveau laag). Tot dus ver is deze bergingsopgave nog niet ingevuld. De aanpak van de stedelijke wateropgave heeft zich met name gericht op het afkoppelen van verhard oppervlak.

Het buitengebied maakt geen onderdeel uit van het onderzoek Stedelijke Wateropgave.

Technische staat

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.

In het stedelijk gebied vormen de sloten en vijvers belangrijke voorzieningen voor de afvoer van overtollig hemelwater en de ontwatering van openbaar gebied. Om de aan- en afvoerfunctie van de watergangen te borgen dienen de voorzieningen in een goede staat te verkeren.

technisch normenkader

H	Bij meer dan 75% van de duikers is het doorstroomprofiel schoon. Bij meer dan 75% van de roosters is het doorstroomprofiel schoon. Het minimaal benodigd vrije profiel van de watergang is het gehele jaar gewaarborgd, ondanks de aanwezigheid van bagger en plantengroei op bodem en oever.
B	Bij 50% tot 75% van de duikers is het doorstroomprofiel schoon. Bij 50% tot 75% van de roosters is het doorstroomprofiel schoon. Het minimaal benodigd vrije profiel van de watergang is 50 tot 75% van het jaar gewaarborgd, ondanks de aanwezigheid van bagger en plantengroei op bodem en oever
L	Minder dan 50% van de duikers is het doorstroomprofiel schoon. Minder dan 50% % van de roosters is het doorstroomprofiel schoon; Het minimaal benodigd vrije profiel van de watergang is minder dan 50 % van het jaar gewaarborgd als gevolg van de aanwezigheid van bagger en plantengroei op bodem en oever

Oevervoorzieningen, kunstwerken en waterbodems

Het stedelijk waterbeheer valt onder de verantwoordelijkheid van groen- en wegbeheer en valt derhalve buiten de scope van dit GRP.

Inzameling van grondwater

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
totaal	L > B	L > B	L > B	L > B
loketfunctie	B	B	B	-
inzicht/meten	L > B	L > B	L > B	-
inzameling	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	-

De bodemopbouw binnen de gemeente Weststellingwerf varieert sterk. In het grondwaterbeleidsplan Weststellingwerf is onderscheid gemaakt in twee hoofdtypen, namelijk de zandruggen bestaande uit zand (op keileem) en de beekdalen bestaande uit veen op zand. De grondwaterdynamiek van beide gebieden zijn totaal verschillend.

In de veengebieden wordt de waterstand zo hoog mogelijk gehouden om te voorkomen dat het veen inklinkt. Hier zijn grondwaterstanden hoger dan 0,7 m-mv eerder regel dan uitzondering. Op de dekzandruggen ligt de grondwaterstand in het algemeen dieper dan 0,7 m-mv. Het grootste risico op grondwateroverlast wordt hier gevormd doordat infiltrerend hemelwater stagneert op de keileemlagen, waardoor schijngrondwaterstanden leiden tot wateroverlast.

Loketfunctie

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
B	B	B	-

Jarenlang was onduidelijk bij wie de bewoners terecht konden als sprake was van grondwaterproblemen. Zij werden doorverwezen van het kastje naar de muur. Met het inwerking treden van de zorgplicht grondwater is hier verandering in gekomen. De gemeente is nu het eerste aanspreekpunt voor de bewoners met grondwaterproblemen (loketfunctie).

technisch normenkader

H B L	▪ Geregistreerde meldingen worden binnen een week naar melding onderzocht. ▪ Binnen een maand na binnenkomst van de melding wordt een locatiebezoek uitgevoerd en wordt een klein buurtonderzoek verricht (vaststellen of er meer bewoners zijn met een grondwaterprobleem). ▪ Geregistreerde meldingen worden binnen een maand naar melding onderzocht. ▪ Binnen twee maanden na binnenkomst van de melding wordt een locatiebezoek uitgevoerd. Er wordt geen buurtonderzoek verricht. ▪ Geregistreerde meldingen worden pas na een maand naar melding onderzocht. ▪ Er wordt geen locatiebezoek uitgevoerd. Vragen over aard en omvang van de melding worden telefonisch afgehandeld.

Vragen over water en riolering komen via het brede gemeentelijke loket binnen. Er is geen specifiek waterloket.

Locaties waar in het verleden melding is gemaakt van grondwater in de kruipruimte zijn:

- IJsbaanweg, Haennepolle en Hardewijk te Noordwolde
- De Heide te Wolvega

Inzicht/meten

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
L > B	L > B	L > B	-

Vanuit de zorgplicht grondwater is de gemeente het eerste aanspreekpunt voor de burger (loketfunctie) maar dit betekent niet dat zij ook meteen probleemhouder is. Pas wanneer sprake is van 'structurele problemen' die 'nadelige gevolgen (overlast)' opleveren is de gemeente aan zet om invulling te geven aan de zorgplicht, en vast te stellen of de problemen 'doelmatig' zijn op te lossen en of het een gemeentelijke taak is om maatregelen te treffen. Bij deze afweging is inzicht in de grondwaterstand een pre.

technisch normenkader

- H**
 - Rondom locaties die gevoelig zijn voor hoge of lage grondwaterstanden is een grondwatermeetnet ingericht.
 - De grondwaterstanden worden maandelijks uitgelezen.
 - Halfjaarlijks vindt een validatie van de data plaats.
- B**
 - Rondom de probleemlocaties met hoge of lage grondwaterstanden is een grondwatermeetnet ingericht.
 - De grondwaterstanden worden eens per kwartaal uitgelezen.
 - Jaarlijks vindt een validatie van de data plaats.
- L**
 - Er is geen grondwatermeetnet ingericht.

In het vorig GRP is € 250.000 opgenomen voor een grondwatermeetnet. Momenteel wordt een grondwaterbeleidsplan opgesteld. De noodzaak van de aanleg van een grondwatermeetnet wordt hierin heroverwogen.

In het grondwaterbeleidsplan is, op basis van het dinoloket van TNO en het modelinstrumentarium MIPWA, bepaald welke locaties naar verwachting hoge grondwaterstanden kunnen voorkomen. Uit deze analyse blijkt dat dit geldt voor alle gebieden die zijn gebouwd op veengronden. Op de zandruggen worden ook plaatselijk hoge grondwaterstanden verwacht. Locaties waar in het verleden melding is gemaakt van grondwater in de kruipruimte zijn:

- IJsbaanweg, Haennepolle en Hardewijk te Noordwolde
- De Heide te Wolvega

Het gaat hier beide om locaties op gelegen op zandruggen.

Inzameling

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	-

Als de grondwaterstand in bebouwd gebied langere tijd te hoog of te laag is, kan dit problemen geven. Te diepe grondwaterstanden kunnen leiden tot zettingsproblemen (scheuren in woningen en riolering), droogval en aantasting van (houten)paalfunderingen en droogteschade aan planten en bomen. Te hoge grondwaterstanden kunnen leiden tot grondwater en vocht in de kruipruimten met optrekkend vocht in de woningen als gevolg. Waardoor gezondheidsproblemen kunnen ontstaan. Als gevolg van de klimaatveranderingen kunnen deze problemen verergeren of er kunnen zelfs nieuwe problemen ontstaan.

technisch normenkader

- H**
 - De gemiddeld hoogste of laagste grondwaterstand (conform het ontwateringsprotocol) wordt niet overschreden.
 - Er zijn geen meldingen bekend omtrent water in de kruipruimten.
 - Er is sprake van structurele grondwaterproblemen wanneer binnen een straat sprake is van meerdere locaties met grondwaterproblemen.
- B**
 - De gemiddeld hoogste of laagste grondwaterstand (conform het ontwateringsprotocol) wordt gedurende maximaal 30 dagen op jaarbasis overschreden.

-
- Er zijn meldingen bekend omtrent water in de kruipruimten; water staat minder dan 30 dagen per jaar in de kruipruimte.
 - Er is sprake van structurele grondwaterproblemen wanneer binnen een wijk sprake is van meerdere locaties met grondwaterproblemen.
- L**
- De gemiddeld hoogste of laagste grondwaterstand (conform het ontwateringsprotocol) wordt op jaarbasis meer dan 30 dagen overschreden.
 - Er zijn meldingen bekend omtrent water in de kruipruimten; water staat meer dan 30 dagen per jaar in de kruipruimte.
 - Er is sprake van structurele grondwaterproblemen wanneer binnen een wijk sprake is van meerdere locaties met grondwaterproblemen.

In artikel 3.6 van de Waterwet is de grondwaterzorgplicht opgenomen. Deze luidt als volgt: "*De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders dragen zorg voor het in het openbaar gemeentelijke gebied treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken, voor zover het treffen van die maatregelen doelmatig is en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoort.*"

Momenteel wordt een grondwaterbeleidsplan opgesteld voor Weststellingwerf. In dit beleidsplan wordt vastgelegd wat verstaan kan worden onder structureel nadelige gevolgen, wat de reikwijdte is van het beleid en wanneer gesproken wordt over doelmatige maatregelen. Op deze wijze wordt vastgelegd wat een particulier van de gemeente mag verwachten teneinde grondwateroverlast te voorkomen en verhelpen.

Verwerking van grondwater

	publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
totaal	B	B	B	-
verwerking in bestaand gebied	B	B	B	-
verwerking bij nieuwbouw	B	B	B	-
technische staat	L > B	L > B	L > B	-

Verwerking in bestaand gebied

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	-

Wanneer aanpak van grondwaterproblemen onder de zorgplicht grondwater vallen zal de gemeente een afweging moeten maken om tot de meest doelmatige oplossing(en) te komen.

technisch normenkader

- H**
 - Aanpak van de grondwaterproblemen vindt bij voorkeur plaats bij de eerstvolgende weg- of rioolvervanging. Indien deze vervanging zich pas na 5 jaar voordoet worden eerder autonome maatregelen getroffen.
 - Bij rioolvervanging wordt altijd drainage mee gelegd. Zodat deze bij meldingen van grondwaterproblemen in bedrijf gesteld kan worden
 - Getroffen maatregelen moeten minimaal 30 jaar kunnen functioneren.
- B**
 - Aanpak van de grondwaterproblemen vindt bij voorkeur plaats bij de eerstvolgende weg- of rioolvervanging. Indien deze vervanging zich pas na 10 jaar voordoet worden eerder autonome maatregelen getroffen.
 - Alleen bij locaties met hoge grondwaterstanden wordt bij rioolvervanging drainage mee gelegd.
 - Getroffen maatregelen moeten minimaal 30 jaar kunnen functioneren.
- L**
 - Aanpak van de grondwaterproblemen vindt pas plaats bij de eerstvolgende rioolvervanging.
 - Alleen bij locaties met grondwaterproblemen wordt bij rioolvervanging drainage mee gelegd.
 - Er gelden geen eisen aan de duurzaamheid van de getroffen maatregelen.

Vanuit het verleden is één bekend grondwaterprobleem aangepakt. Er is gekozen een verzamelriool achter de percelen met grondwateroverlast te leggen. De particulieren eigenaren hebben toestemming gekregen hun percelen te draineren en de drainage aan te sluiten op dit verzamelriool.

Verwerking bij nieuwbouw

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
B	B	B	-

Wanneer aanpak van grondwaterproblemen onder de zorgplicht grondwater vallen zal de gemeente een afweging moeten maken om tot de meest doelmatige oplossing(en) te komen.

technisch normenkader

- H**
 - In de waterparagraaf van de bestemmingsplannen maakt het grondwater een vast onderdeel uit.
 - Als het risico aanwezig is op hoge of lage grondwaterstanden worden vooraf maatregelen getroffen.
- B**
 - In de waterparagraaf van de bestemmingsplannen maakt het grondwater een vast onderdeel uit.
 - Bij locaties met hoge grondwaterstanden is het verplicht ontwaterende voorzieningen aan te leggen.
- L**
 - In de bestemmingsplannen wordt geen aandacht aan grondwater gegeven.
 - Er gelden geen voorschriften voor de verplichte aanleg van ontwaterende voorzieningen.

Bij nieuwbouwprojecten maakt grondwater een vast deel uit van de watertoets. Op deze wijze worden eventuele grondwaterproblemen voorkomen.

Technische staat

publ.locatie	woonwijk	bedr.terrein	buitengeb.
L > B	L > B	L > B	-

Om de ontwatering van openbaar gebied te borgen dienen de voorzieningen in een goede staat te verkeren.

technisch normenkader

- H**
 - Aanwezige voorzieningen worden structureel (conform het gemeentelijk ontwateringsprotocol) onderhouden.
- B**
 - Er vindt geen structureel onderhoud van de aanwezige voorzieningen plaats. Alleen naar aanleiding van meldingen wordt onderhoud uitgevoerd.
- L**
 - Er vindt geen structureel onderhoud van de aanwezige voorzieningen plaats.

Op enkele locaties is drainage en IT-riolering toegepast. De drainage is hoofdzakelijk gesitueerd in groenstroken. Op basis van het beheersysteem van de gemeente is er 3,8 km drainage aangelegd en ruim 400 meter IT-riool.

De gedachte is dat het IT-riool tot zolang het duurt regenwater af kan geven aan de bodem. Als het IT-riool dichtslibt dan wordt het regenwater rechtstreeks afgevoerd naar oppervlaktewater. Hierin is bij het ontwerp al voorzien. Deze riolen zijn nog niet zo lang aangelegd, waardoor er nog geen noodzaak is ze te inspecteren. De technische staat van het IT-riool is zodoende onbekend.

De technische staat van de drainage is niet bekend. Van de 3,8 km drainage is een groot deel aangelegd in de recent aangelegde uitbreidingen. Onderhoud van deze drainage vindt plaats aan de hand van klachten.

Bijlage E: notulen bijeenkomst portefeuillehouders 26 juni 2014

In deze bijlage zijn de notulen opgenomen van de bijeenkomst (donderdag 26 juni 2014) met de 3 portefeuillehouders van de OWO gemeenten.

Besprekingsverslag

nummer	11	project	Besparingspotentieel waterketen en actualiseren vGRP's in OWO verband
datum	26 juni 2014	projectnr.	266633
plaats	Heerenveen (Antea Group)	autorisator	GH
opsteller	NIJ	vakgroep	Beheer & Data
onderwerp	Aflezen barometer bestuur 26 juni 2014		

Tolhuisweg 57
HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN
T (0513) 63 45 67
F (0513) 63 33 53
info.nl@anteagroup.com

aanwezig	namens	verzendlijst	afwezig
weth. Jongebloed	Weststellingwerf	Rolf Leenman (AG)	
Willem de Vries	Weststellingwerf	Niels IJsseldijk (AG)	
weth. Veenhouwer	Ooststellingwerf	Melle Buruma (AG)	
Gert-Jan Warrink	Ooststellingwerf	Aale Boek (AG)	
weth. Jonkman	Opsterland	Hans Valk (WF)	
Rinus Froma	Opsterland		
Siebrand Hulshoff	Opsterland		
Heerco Bergsma	Opsterland		
Gerlof Huisman	Antea Group		
Jan-Lucas Hof	Antea Group		
Niels IJsseldijk	Antea Group		

nr.	verslag	actie door
1	Opening	

Deze werksessie is belegd om de bestuurlijke barometer af te lezen. Doel van deze werksessie is tweeledig:

1. Informeren over de uitkomsten van de nulmeting; waar staan wij?
2. Verkenning van de ambities; wat vinden wij belangrijk?

Aan het eind van de werksessie moet op hoofdlijn duidelijk zijn welke kant wij op willen met de invulling van de gemeentelijke watertaken en waarom.

De projectgroep heeft een presentatie voorbereid die als rode draad dient voor de werksessie. Deze presentatie kent de volgende agendapunten:

1. Opening & inleiding;
2. Nulmeting;
3. Ambitie – toelichting projectgroep;
4. Ambitie – discussie;
5. Vervolg: planning consultatie raad.

De presentatie is als bijlage bij dit verslag gevoegd met daarbij de aantekeningen die gemaakt zijn in de werksessie.

Antea Nederland B.V. – statutaire zetel Heerenveen – handelsregister 29021830 – BTW nr. NL003662317B01
vestigingen in Heerenveen, Schoonebeek, Deventer, Almere, Capelle aan den IJssel, Goes, Oosterhout en Geleen

besprekingsverslagnummer: 11
blad 2 van 5

projectnr: 266633

datum bespreking: 26 juni 2014

Besprekingsverslag

nr. verslag

actie door

2 Ambitie – discussie met de wethouders

Besprekingsverslag

nr.	verslag	actie door
	<u>Huidige ambitie voortzetten of bijstellen</u> Opsterland: <i>Voorkeur voor doorzetten van de ambitie uit het vGRP, mits deze past binnen het beschikbaar gestelde budget. Afwakken naar een lager niveau is niet wenselijk maar bespreekbaar. Een laag kwaliteitsniveau is niet acceptabel.</i> Weststellingwerf: <i>Het basis niveau is de ondergrens, afzwakken van de huidige ambitie mag. Breng wel duidelijk de consequenties daarvan in beeld.</i> Ooststellingwerf: <i>Nu kiezen voor een lager kwaliteitsniveau mag niet op lange termijn tot extra/nieuwe opgave leiden.</i> Algemeen: <i>Er is geen behoefte om tot één uniforme ambitie te komen (is geen doel op zich). Als we er op uitkomen is wellicht afstemming noodzakelijk.</i> <u>Afstemmen rioolheffing</u> Opsterland: <i>Er rust geen taboe op aanpassing van de huidige opzet. Mogelijk heeft overstap naar een eigenarenheffing zelfs voordeel.</i> Weststellingwerf: <i>Er rust geen taboe op aanpassing van de huidige opzet.</i> Ooststellingwerf: <i>Een voorkeur om de huidige opzet niet te wijzigen, deze voldoet goed.</i> Algemeen: <i>Advies aan de projectgroep kom met een goed voorstel over mogelijkheden tot wijziging en bijbehorende consequenties (het beste van alle 3). Aanpassing van de methodiek moet wel voordeel hebben en duidelijk uitlegbaar zijn (waarom doen we het op deze wijze). Er is geen behoefte om de hoogte van het tarief te harmoniseren. Binnen de totale scope van de keuzes rondom het GRP en de besparingsnotitie heeft dit onderdeel weinig prioriteit (andere punten hebben een hogere bestuurlijke relevantie).</i>	

Besprekingsverslag

nr. **verslag**

actie door

Alternatieve financieringsstrategieën

Algemeen:

Geen specifieke eigen voorkeuren. De discussie en dilemma's worden herkend.

Advies aan de projectgroep; maak het duidelijk met cijfers inzichtelijk.

Daarbij dient nagegaan te worden in hoeverre dit advies een plek kan krijgen in de het kostendekkingplan.

Op dit punt is ook afstemming nodig met de portefeuillehouders financiën.

Klimaatveranderingen

Algemeen:

Problemen als gevolg van klimaatveranderingen worden (nog) niet ervaren.

Anticiperen waar het kan en moet maar ook leren accepteren (voor

Weststellingwerf betekent dit een afzwakking van de huidige ambitie hoog> laag)

Advies aan de projectgroep; maak inzichtelijk wat anticiperen voor effect heeft.

Advies aan de projectgroep; breng met een stresstest de gevoeligheid in beeld.

Vooralsnog geen behoefte/noodzaak voor extra budget; de uitkomsten van de stresstest geeft meer inzicht.

Risicogestuurd en kwaliteitsgestuurd rioolbeheer

Algemeen:

Nu zijn we bij het rioolbeheer wellicht iets te veilig. Bijstellen van het profiel naar kwaliteitsgestuurd beheer zodat deze beter aansluit op de praktijk is wenselijk. Het introduceren van risicogestuurd beheer (wachten tot dat het riool instort en dan actie ondernemen) wordt als niet wenselijk ervaren.

Afkoppelen & duurzaamheid

Opsterland:

Een voorkeur om het huidig beleid voort te zetten (duurzaamheid is een bestuurlijk stokpaard).

Weststellingwerf

Ook een voorkeur om het huidig beleid voort te zetten. Duurzaamheid is geen specifiek beleidsthema maar maakt standaard onderdeel uit van de bestuurlijke thema's.

Algemeen:

Altijd zal afgewogen worden of afkoppelen doelmatig is en economisch verantwoord (afkoppelen is dus geen doel op zich).

datum bespreking: 26 juni 2014

actie door

Algemeen:

projectgroep

Bijlage F: kostendekkingplannen

In deze bijlage zijn de kostendekkingplannen opgenomen van de 3 beleidsscenario's.

Scenario : A: doorzetten huidige ambitie (budgetraming met inboeken besparingspotentieel)				
Variant 1: met ingang van 2017 een geleidelijke stijging van de rioolheffing - geen aanpassing van de heffingsgrondslag				
rekenperiode:	2014 - 2093	jaarlijkse indexatie		0,0%
investeringen:	afschrijven via kapitaallasten	gemiddelde rioolheffing per heffingseenheid in 2014	€ 149,00	
afschrijvingsmethode:	lineair	jaarlijkse tariefsstijging (met ingang van 2015)		5,0%
rente reserve [bij positieve stand]:	0,00%			
rente reserve [bij negatieve stand]:	0,00%	maximale stijging	€ 9,98	
stand reserve 2013	€ 3.325.403	maximaal tarief	€ 212,00	
stand reserve 2030	€ 52.913			

kentallen		lasten									baten	benodigde dekking		voorgestelde dekking					ontwikkeling reserve			
jaar	fictieve heffings-eenheden	directe afboeking [x € 1.000]	kap.lasten invest. [x € 1.000]	expl. lasten [x € 1.000]	personeel & overhead [x € 1.000]	kwijtschel. & oninbaar [x € 1.000]	kap.lasten verleden [x € 1.000]	subtotaal [x € 1.000]	comp. btw [x € 1.000]	extra baten [x € 1.000]	te dekken saldo [x € 1.000]	te dekken per eenheid [€]	rioolheffing per eenheid [€]	stijging rioolheffing [€]	stijging rioolheffing [%]	inkomsten rioolheffing [x € 1.000]	dekkings- graad [%]	startsaldo [x € 1.000]	mutatie [x € 1.000]	rente toevoeging [x € 1.000]	eindsaldo [x € 1.000]	
2014	11.295	-	-	365	631	-	1.167	2.162	133	-	2.295	203,18	149,00	0,00	0,0%	1.683	73%	3.325	(650)	-	2.676	
2015	11.365	96	22	273	608	-	1.027	2.026	136	-	2.162	190,26	149,00	-	0,0%	1.693	78%	2.676	(469)	-	2.207	
2016	11.365	-	114	298	610	-	973	1.995	128	-	2.123	186,84	149,00	-	0,0%	1.693	80%	2.207	(430)	-	1.777	
2017	11.365	-	173	273	609	-	957	2.013	129	-	2.142	188,43	156,45	7,45	5,0%	1.778	83%	1.777	(363)	-	1.413	
2018	11.365	-	224	293	609	-	943	2.070	138	-	2.208	194,24	164,27	7,82	5,0%	1.867	85%	1.413	(341)	-	1.073	
2019	11.365	-	271	308	609	-	928	2.116	145	-	2.261	198,96	172,49	8,21	5,0%	1.960	87%	1.073	(301)	-	772	
2020	11.365	-	298	273	609	-	908	2.089	141	-	2.230	196,25	181,11	8,62	5,0%	2.058	92%	772	(172)	-	600	
2021	11.365	-	340	273	609	-	887	2.110	146	-	2.255	198,44	190,17	9,06	5,0%	2.161	96%	600	(94)	-	506	
2022	11.365	-	365	273	609	-	870	2.118	148	-	2.265	199,33	199,67	9,51	5,0%	2.269	100%	506	4	-	510	
2023	11.365	-	441	273	609	-	853	2.177	157	-	2.334	205,36	209,66	9,98	5,0%	2.383	102%	510	49	-	558	
2024	11.365	-	510	308	609	-	840	2.268	171	-	2.439	214,64	212,00	2,34	1,1%	2.409	99%	558	(30)	-	528	
2025	11.365	-	530	273	609	-	827	2.240	166	-	2.406	211,70	212,00	-	0,0%	2.409	100%	528	3	-	532	
2026	11.365	-	564	273	609	-	809	2.256	169	-	2.425	213,39	212,00	-	0,0%	2.409	99%	532	(16)	-	516	
2027	11.365	-	597	273	609	-	796	2.276	172	-	2.448	215,38	212,00	-	0,0%	2.409	98%	516	(38)	-	478	
2028	11.365	-	677	273	609	-	783	2.343	181	-	2.524	222,07	212,00	-	0,0%	2.409	95%	478	(114)	-	363	
2029	11.365	-	707	308	609	-	767	2.392	192	-	2.584	227,37	212,00	-	0,0%	2.409	93%	363	(175)	-	189	
2030	11.365	-	733	273	609	-	744	2.359	186	-	2.545	223,94	212,00	-	0,0%	2.409	95%	189	(136)	-	53	

Scenario : A": klimaatbestendig (riool)waterbeheer (budgetraming met inboeken besparingspotentieel)

Variant 1: met ingang van 2017 een geleidelijke stijging van de rioolheffing - geen aanpassing van de heffingsgrondslag

rekenperiode:	2014 - 2093	jaarlijkse indexatie	0,0%
investeringen:	afschrijven via kapitaallasten	gemiddelde rioolheffing per heffingseenheid in 2014	€ 149,00
afschrijvingsmethode:	lineair	jaarlijkse tariefsstijging (met ingang van 2015)	4,9%
rente reserve (bij positieve stand):	0,00%		
rente reserve (bij negatieve stand):	0,00%	maximale stijging	€ 9,73
stand reserve 2013	€ 3.325.403	maximaal tarief	€ 210,00
stand reserve 2030	€ 220.131		

kentallen		lasten						subtotaal		baten		benodigde dekking		voorgestelde dekking				ontwikkeling reserve		eindsaldo	
jaar	fictieve heffings-eenheden	directe afboeking [x € 1.000]	kap.lasten invest. [x € 1.000]	expl. lasten [x € 1.000]	personeel & overhead [x € 1.000]	kwijschel. & oninbaar [x € 1.000]	kap.lasten verleden [x € 1.000]	[x € 1.000]	comp. btw [x € 1.000]	extra baten [x € 1.000]	te dekken saldo [x € 1.000]	te dekken per eenheid [€]	rioolheffing per eenheid [€]	stijging rioolheffing [€]	stijging rioolheffing [%]	inkomsten rioolheffing [x € 1.000]	dekkings- graad [%]	startsaldo [x € 1.000]	mutatie [x € 1.000]	rente toevoeging [x € 1.000]	[x € 1.000]
2014	11.295	-	-	365	631	-	1.167	2.162	133	-	2.295	203,18	149,00	0,00	0,0%	1.683	73%	3.325	(650)	-	2.676
2015	11.365	96	22	273	608	-	1.027	2.026	136	-	2.162	190,26	149,00	-	0,0%	1.693	78%	2.676	(469)	-	2.207
2016	11.365	-	114	298	610	-	973	1.995	128	-	2.123	186,84	149,00	-	0,0%	1.693	80%	2.207	(430)	-	1.777
2017	11.365	-	173	273	609	-	957	2.013	129	-	2.142	188,43	156,30	7,30	4,9%	1.776	83%	1.777	(365)	-	1.411
2018	11.365	-	224	273	609	-	943	2.050	134	-	2.183	192,11	163,96	7,66	4,9%	1.863	85%	1.411	(320)	-	1.092
2019	11.365	-	271	308	609	-	928	2.116	145	-	2.261	198,96	171,99	8,03	4,9%	1.955	86%	1.092	(306)	-	785
2020	11.365	-	298	273	609	-	908	2.089	141	-	2.230	196,25	180,42	8,43	4,9%	2.051	92%	785	(180)	-	605
2021	11.365	-	337	273	609	-	887	2.106	145	-	2.252	198,13	189,26	8,84	4,9%	2.151	96%	605	(101)	-	504
2022	11.365	-	358	273	609	-	870	2.111	147	-	2.259	198,73	198,54	9,27	4,9%	2.256	100%	504	(2)	-	502
2023	11.365	-	432	273	609	-	853	2.168	156	-	2.324	204,46	208,26	9,73	4,9%	2.367	102%	502	43	-	545
2024	11.365	-	498	308	609	-	840	2.255	171	-	2.426	213,45	210,00	1,74	0,8%	2.387	98%	545	(39)	-	506
2025	11.365	-	515	273	609	-	827	2.224	165	-	2.389	210,22	210,00	-	0,0%	2.387	100%	506	(3)	-	504
2026	11.365	-	534	273	609	-	809	2.226	167	-	2.393	210,57	210,00	-	0,0%	2.387	100%	504	(6)	-	497
2027	11.365	-	553	273	609	-	796	2.232	169	-	2.401	211,23	210,00	-	0,0%	2.387	99%	497	(14)	-	483
2028	11.365	-	619	273	609	-	783	2.285	177	-	2.462	216,62	210,00	-	0,0%	2.387	97%	483	(75)	-	408
2029	11.365	-	636	308	609	-	767	2.321	186	-	2.507	220,62	210,00	-	0,0%	2.387	95%	408	(121)	-	287
2030	11.365	-	648	273	609	-	744	2.274	180	-	2.454	215,92	210,00	-	0,0%	2.387	97%	287	(67)	-	220

Scenario : B: basis ambitie (budgetraming met inboeken besparingspotentieel)

Variant 1: met ingang van 2017 een geleidelijke stijging van de rioolheffing - geen aanpassing van de heffingsgrondslag

rekenperiode:	2014 - 2093	jaarlijkse indexatie	0,0%
investeringen:	afschrijven via kapitaallasten	gemiddelde rioolheffing per heffingseenheid in 2014	€ 149,00
afschrijvingsmethode:	lineair	jaarlijkse tariefsstijging (met ingang van 2015)	4,5%
rente reserve (bij positieve stand):	0,00%		
rente reserve (bij negatieve stand):	0,00%	maximale stijging	€ 8,73
stand reserve 2013	€ 3.325.403	maximaal tarief	€ 207,00
stand reserve 2030	€ 351.446		

kentallen		lasten								baten		benodigde dekking		voorgestelde dekking				ontwikkeling reserve			
jaar	fictieve heffings-eenheden	directe afboeking [x € 1.000]	kap.lasten invest. [x € 1.000]	expl. lasten [x € 1.000]	personeel & overhead [x € 1.000]	kwijtschel. & oninbaar [x € 1.000]	kap.lasten verleden [x € 1.000]	subtotaal [x € 1.000]	comp. btw [x € 1.000]	extra baten [x € 1.000]	te dekken saldo [x € 1.000]	te dekken per eenheid [€]	rioolheffing per eenheid [€]	stijging rioolheffing [€]	stijging rioolheffing [%]	inkomsten rioolheffing [x € 1.000]	dekkings- graad [%]	startsaldo [x € 1.000]	mutatie [x € 1.000]	rente toevoeging [x € 1.000]	eindsaldo [x € 1.000]
2014	11.295	-	-	365	631	-	1.167	2.162	133	-	2.295	203,18	149,00	0,00	0,0%	1.683	73%	3.325	(650)	-	2.676
2015	11.365	96	22	273	608	-	1.027	2.026	136	-	2.162	190,26	149,00	-	0,0%	1.693	78%	2.676	(469)	-	2.207
2016	11.365	-	110	298	610	-	973	1.992	128	-	2.120	186,50	149,00	-	0,0%	1.693	80%	2.207	(426)	-	1.780
2017	11.365	-	162	273	609	-	957	2.001	128	-	2.129	187,35	155,71	6,70	4,5%	1.770	83%	1.780	(360)	-	1.421
2018	11.365	-	198	273	609	-	943	2.023	132	-	2.155	189,60	162,71	7,01	4,5%	1.849	86%	1.421	(306)	-	1.115
2019	11.365	-	244	308	609	-	928	2.090	144	-	2.233	196,49	170,03	7,32	4,5%	1.932	87%	1.115	(301)	-	815
2020	11.365	-	272	273	609	-	908	2.063	139	-	2.203	193,80	177,69	7,65	4,5%	2.019	92%	815	(183)	-	631
2021	11.365	-	309	273	609	-	887	2.079	143	-	2.222	195,52	185,68	8,00	4,5%	2.110	95%	631	(112)	-	520
2022	11.365	-	329	273	609	-	870	2.082	145	-	2.227	195,95	194,04	8,36	4,5%	2.205	99%	520	(22)	-	498
2023	11.365	-	401	273	609	-	853	2.137	153	-	2.290	201,51	202,77	8,73	4,5%	2.305	101%	498	14	-	512
2024	11.365	-	465	308	609	-	840	2.222	168	-	2.391	210,34	207,00	4,23	2,1%	2.353	98%	512	(38)	-	474
2025	11.365	-	480	273	609	-	827	2.190	162	-	2.352	206,95	207,00	-	0,0%	2.353	100%	474	1	-	475
2026	11.365	-	490	273	609	-	809	2.182	164	-	2.346	206,43	207,00	-	0,0%	2.353	100%	475	6	-	481
2027	11.365	-	500	273	609	-	796	2.179	165	-	2.344	206,24	207,00	-	0,0%	2.353	100%	481	9	-	490
2028	11.365	-	557	273	609	-	783	2.223	172	-	2.396	210,79	207,00	-	0,0%	2.353	98%	490	(43)	-	447
2029	11.365	-	565	308	609	-	767	2.251	181	-	2.432	213,96	207,00	-	0,0%	2.353	97%	447	(79)	-	368
2030	11.365	-	569	273	609	-	744	2.195	174	-	2.369	208,44	207,00	-	0,0%	2.353	99%	368	(16)	-	351